

REKLAMA W CWA
tel. (56) 682 26 80

WĄBRZEŻNO

**Małgorzata
Taczyńska nową
szefową SP 3**

str. 4

POWIAT

**Jest praca dla
uczniów
i studentów. Pytaj
u pośrednika**

str. 2

DZIAŁOWO

**Od 60 lat służą
mieszkańcom**

str. 7

HISTORIA

**Nasi w powstaniu
warszawskim**

str. 9

CZWARTEK

31 lipca
2014

nakład 2200 egz.
ISSN: 2080-0878

1,79zł

w tym 5% VAT

nr 31/2014 (278)

CWA

TYGODNIK REGIONU WĄBRZESKIEGO

Wąbrzeźno

Awaria gazociągu, mieszkańcy najedli się strachu

Na ul. Wolności z powodu uszkodzenia nitki gazowej mogło dojść do wybuchu. – Baliśmy się przede wszystkim o życie – mówi jedna z mieszanek.

Nic nie wskazywało na to, że ten czwartkowy poranek na ul. Wolności będzie różnił się od innych. Jeszcze nie wybiła 8.00. Część mieszkańców wyszła do pracy, inni krzżeli się po domach. Byli też tacy, którzy jeszcze spali. W ulicy, na wysokości sklepów znajdujących się w sąsiedztwie Wąbrzeskiego Domu Kultury, trwały prace remontowe. Nagle operator koparki zahaczył łyżką o nitkę gazociągu. Doszło do jej uszkodzenia. Rozległ się głośny szum.

– Było czuć gaz. Pojawili się strażacy i powiedzieli, że mamy się kierować w stronę WDK – relacjonuje Cecylia Zachar, która mieszka przy ul. Wolności. – Bali-

śmy się przede wszystkim o życie. Potem o dobytek, bo gdzie byśmy się podziali, gdyby to wszystko wyleciało w powietrze? Mam nadzieję, że taka sytuacja więcej się nie powtórzy.

Mieszkanca sąsiedniego domu, pani Teresa słyszała szum i widziała niebieską mgłę, wydobywającą się z ziemi w miejscu uszkodzenia.

– W takiej chwili myśli się tylko, żeby uciec i żeby wszystko skończyło się dobrze. Szczęście od Boga, że nic się nie stało – pani Teresa nie kryje emocji.

Na miejsce natychmiast przyjechały trzy zastępy ratowniczo-gaśnicze straży pożarnej. Zabezpieczyły miejsce zdarzenia i z 18

budynków mieszkalnych oraz sklepów ewakuowali w sumie 60 osób.

– Sytuacja była bardzo poważna. Istniało zagrożenie wybuchem – mówi Ireneusz Wiśniewski, rzecznik prasowy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie.

Szczęście w nieszczęściu, że w pobliżu pracowali gazownicy. Pojawili się natychmiast i odcięli dopływ gazu na zasuwach. Ewakuowani mieszkańcy mogli wrócić do swoich domów. Uszkodzony gazociąg został naprawiony.

– W tej drodze znajduje się infrastruktura, która nie jest naniesiona na mapy tak, jak powinna. Dlatego firma pracuje bardzo

Szczęście w nieszczęściu, że w pobliżu pracowali gazownicy. Pojawili się natychmiast na miejscu zdarzenia i odcięli dopływ gazu

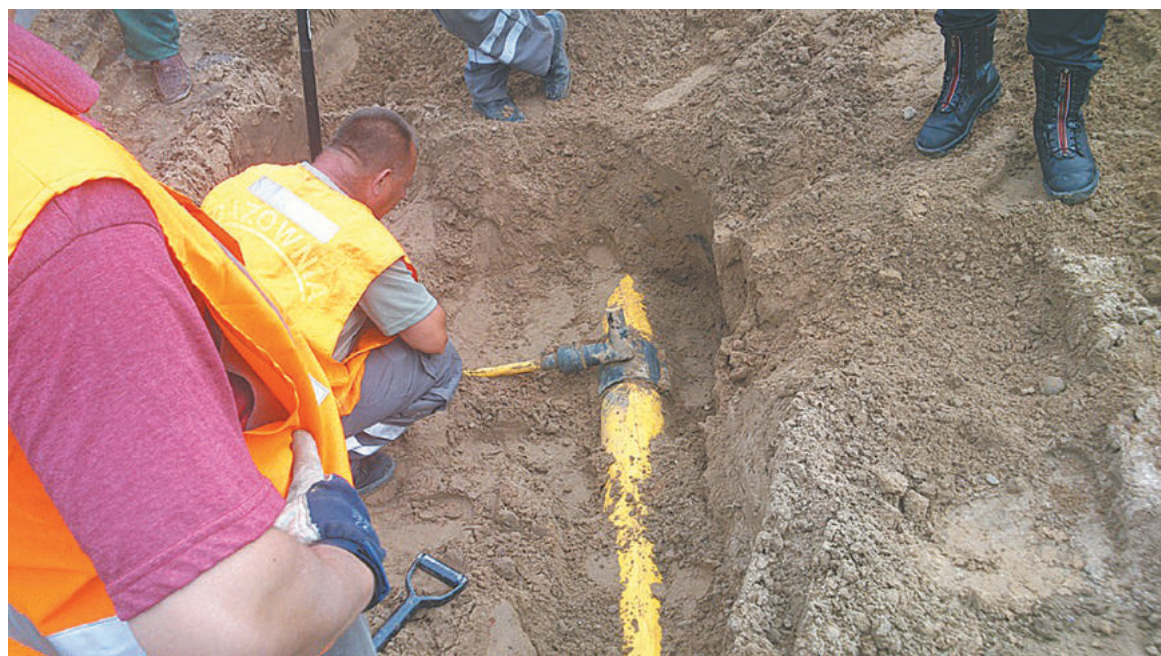
ostrożnie – mówi burmistrz Leszek Kawski, którego poprosiliśmy o komentarz. – Operator koparki nie spodziewał się, że na takiej wysokości natknie się na gazociąg, skoro kilkanaście metrów wcześniej był głębiej i z boku. Ta sytuacja była bardzo stresująca dla mieszkańców. Oby więcej się nie powtórzyła.

Przypomnijmy, że w listopadzie ubiegłego roku wybuchł rozszczelniony gazociąg w Jankowie Przygodzkim w Wielkopolsce. Spłonęło wtedy 10 budynków mieszkalnych, 2 budynki gospo-

darcze oraz część pobliskiego lasu. W wyniku katastrofy życie straciło dwóch pracowników budowy, 13 osób zostało rannych. Początkowo zakładano, że awaria mogła powstać wskutek uszkodzenia instalacji łyżką koparki, ale biegli wykluczyli taką możliwość. Komisja powołana przez wojewodę wielkopolskiego ustaliła, że przyczynami wybuchu były: źle wykonany wykop, z którego ziemia osunęła się i spowodowała pęknięcie gazociągu oraz wadliwy spaw na starej nitce gazowej.

(pg), fot. PSP w Wąbrzeźnie

REKLAMA

Operator koparki zahaczył łyżką o nitkę gazociągu. Doszło do jej uszkodzenia

Centrum Optyczno-Okulistyczne Barbara Szymańska

**Zapraszamy na bezpłatne
komputerowe badanie wzroku**

**Oprawy już od 1 zł
Okulary od 35 zł
Okulary słoneczne -15%
Soczewki kontaktowe - rabaty**

**Golub-Dobrzyń Plac 1000-lecia 9, tel. 56 683 35 36
Wąbrzeźno ul. 1 Maja 18, tel. 56 688 28 23**

Wąbrzeźno

Praca na wakacje

Jesteś uczniem lub studentem i chciałbyś dorobić w wakacje? Przyjdź do Punktu Pośrednictwa Pracy w Wąbrzeźnie i sprawdź, jakie masz możliwości.

Punkt Pośrednictwa Pracy to nowa nazwa Filii Młodzieżowego Biura Pracy. Z oferty punktu tak jak wcześniej może korzystać młodzież z powiatu wąbrzeskiego w wieku od 16 do 25 lat, ucząca się w gimnazjum, szkołach ponadgimnazjalnych, studiująca lub bezrobotna. W przypadku osób niepełnoletnich potrzebna jest zgoda rodzica lub opiekuna na podjęcie pracy.

Punkt oferuje krótkoterminowe lub sezonowe zatrudnienie na umowę zlecenie bądź umowę o dzieło. Usługi pośrednictwa są bezpłatne. Wystarczy zgłosić się osobiście i wypełnić ankietę rejestracyjną. Pośrednik rozmawia z chętną osobą, by określić jej oczekiwania oraz dopasować odpowiednią ofertę pracy. Dane trafiają do systemu i kiedy pojawia się oferta, która pasuje do oczekiwań poszukującego pracy, zostaje on o tym powiadomiony. Jeśli jest gotowy podjąć pracę, otrzymuje skierowanie.

Obecnie w bazie zarejestrowanych jest 300 osób – to m. in. maturzyści i studenci. Oferty, które napłynęły do punktu dotyczyły głównie prac polowych i zbiorów owoców.

– Zachęcamy pracodawców, żeby się do nas zgłaszali z ofertami np. roznoszenia ulotek, prac porządkowych, wykładania towaru czy prac polowych – mówi Joanna Okulińska, pośrednik pracy.

Aktualnie w punkcie można

pytać o ofertę – agenta ubezpieczeniowego PZU.

– Wymogi pracodawcy to pełnoletność, wykształcenie średnie, prawo jazdy kategorii B i zaświadczenie o niekaralności – informuje Joanna Okulińska. – Zapraszamy również osoby zainteresowane pracą w Holandii w sektorze rolnictwa, ogrodnictwa czy produkcji spożywczej. Można u mnie wypełnić ankietę agencji Sherpa, która

pomaga podjąć pracę w Holandii.

Punkt Pośrednictwa Pracy mieści się w budynku Starostwa Powiatowego (nr pokoju 208), przy ulicy Wolności 44 w Wąbrzeźnie – tel. 56 688 24 50 wew. 158, e-mail: mbp.wabrzezno@ohp.pl. Z powodu urlopu będzie czynny od 11 sierpnia.

Tekst i fot.

Paulina Grochowalska

U pośrednika pracy Joanny Okulińskiej można pytać o lokalne i zagraniczne oferty pracy

Wąbrzeźno

Złodziej schwytyany w pułapkę

36-letni złodziej ma powody do wstydu. Nie tylko dał się złapać na gorącym uczynku, ale do tego przechrztyła go kobieta. Sprytna mieszkanka Wąbrzeźna urządziła zasadzkę i przekazała rabusia w ręce policji.

Do kradzieży doszło 22 lipca przy ul. Żwirki i Wigury w Wąbrzeźnie. 36-letni mieszkaniec Książek wszedł do jednego z budynków gospodarczych kamienicy przy ulicy Żwirki i Wigury w Wąbrzeźnie. Gdy wynosił z niego narzędzia ogrodowe, butlę gazową, spawarkę i radio, zauważyła go mieszkanka kamienicy.

Mężczyzna był tak zaangażowany w opróżnianie zawartości budynku, że nie widział jak kobieta się do niego zbliża. Mieszkanka zatrzasnęła drzwi budynku i uwięziła złodzieja. Potem powiadomiła policję. Mężczyzna został zatrzymany.

– Policjanci ustalili, że nie był to jego pierwszy taki wybryk.

W miniony weekend na ulicy Polnej w Wąbrzeźnie dokonał kradzieży kosiarki do trawy i piły ręcznej. Mężczyzna usłyszał już zarzuty kradzieży i usiłowania kradzieży – informuje Michał Głębocki, oficer prasowy wąbrzeskiej policji.

(pg)

REKLAMA

**BIURO DORADZTWA I POŚREDNICTWA
W DOCHODZENIU ODSZKODOWAŃ PO WYPADKACH**

Tomasz Przybyszewski, 87-400 Golub-Dobrzyń, ul. Rynek 20, e-mail: biurotp@op.pl

DORADZTWO BEZPŁATNE!

PŁATNOŚĆ WYŁĄCZNIE PO UZYSKANIU ODSZKODOWANIA

POTRZEBUJESZ PROFESJONALNEJ POMOCY? DZWOŃ! tel. 608 380 227

Wąbrzeźno

Drugie życie książki

Na kiermaszu książek w wąbrzeskiej bibliotece można kupić za symboliczną złotówkę każdą spośród 200 pozycji. Do wyboru są kryminały, romanse, książki przygodowe i sensacyjne, lektury szkolne, książki dla dzieci. Krótko mówiąc publikacje, które mogą umilić letni relaks np. nad jeziorem.

– Chcieliśmy dać książkom, których nie potrzebujemy drugie życie, żeby trafiły do innych osób, które je przeczytają – mówi Aleksandra Kurek, dyrektor księżnicy.

Cały dochód z kiermaszu zostanie przeznaczony na zakup nowych książek do biblioteki.

Tekst i fot. (pg)

Kurkocin

Płonęły pola

W Kurkocinie spłonęło pół hektara słomy i hektar zboża.

W poniedziałek płonęła słoma i zboże w Kurkocinie, a w ubiegłym tygodniu paliło się zboże w Ostrowie i w Nowej Wsi Królewskiej

Pożar wybuchł w poniedziałkowe południe. Zanim na miejsce dojechały dwa zastępy strażaków z Wąbrzeźna, druhom z OSP Kurkocin udało się opanować sytuację. Przyczyną zaprószenia ognia było zatarcie się silnika kombajnu. Jak można zminimalizować ryzyko spowodowania pożaru w ten sposób?

– Trzeba regularnie sprawdzać sprzęt i posiadać w kombajnie gaśnicę – mówi Ireneusz Wiśniewski, oficer prasowy wąbrzeskiej straży pożarnej.

W ubiegłym tygodniu paliło się zboże w Ostrowie i w Nowej Wsi Królewskiej.

(pg)

fot. PSP w Wąbrzeźnie

Wąbrzeźno

Utrudnienia na drodze do Kowalewa

Do piątku (1 sierpnia) potrwa wymiana przepustów na trasie Pływaczewo – Kowalewo Pomorskie. Droga na tym odcinku będzie zamknięta. Do Kowalewa Pom. i Torunia można dojechać drogą wojewódzką nr 534 do Lipnicy, a potem drogą krajową nr 15.

(pg)

TYGODNIK REGIONU
WĄBRZESKIEGO

CWA
www.cwa.info.pl

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20
tel. (56) 68 22 680
e-mail: redakcja@wpr.info.pl
Redaktor naczelny:
Adrianna Błaszczewicz

Dział reklamy:
tel. (56) 68 22 680
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Ogłoszenia drobne:
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Dworcowa 4
tel. (56) 68 22 680

Wydawca:
Wydawnictwo Promocji Regionu Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20

Druk:
EDYTOR Sp. z o.o.
10-364 Olsztyn, ul. Tracka 10

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Wąbrzeźno

SielSKA atmosfera na rynku

Muzyka na żywo, w wykonaniu trzech młodych zespołów – to propozycja Wąbrzeskiego Domu Kultury na ciepły sierpniowy wieczór.

9 sierpnia na mobilnej scenie WDK ustawionej na rynku o godz. 19.30 zaprezentuje się lokalny zespół „The Grizzly Ambulance”. Po nim wystąpi bydgoska grupa „Nocny Alarm”, łącząca rap, funk i soul.

Jako ostatni zagra zespół „SielSKA” z Bydgoszczy, który wykonuje mieszankę reggae i ska z elementami dancehallu. Muzycy występują razem od czterech lat. Grali przed takimi gwiazdami jak m.in. „The Toasters” (USA), „Maleo Reggae Rockers”, „Strachy na Lachy” i „Farben Lehre”. Mają też na koncie koncert na antenie Polskiego Radia Pomorza i Kujaw.

Kolejne imprezy, które od-

będą się w sierpniu na mobilnej scenie to: przegląd kapel podwórkowych (16 sierpnia) i konkurs

zespołów tanecznych (22 sierpnia).

(pg)

Zespół „SielSKA” z Bydgoszczy zagra na wąbrzeskim rynku mieszankę reggae i ska z elementami dancehallu (fot. Wojciech Barański, www.zespolsielska.pl)

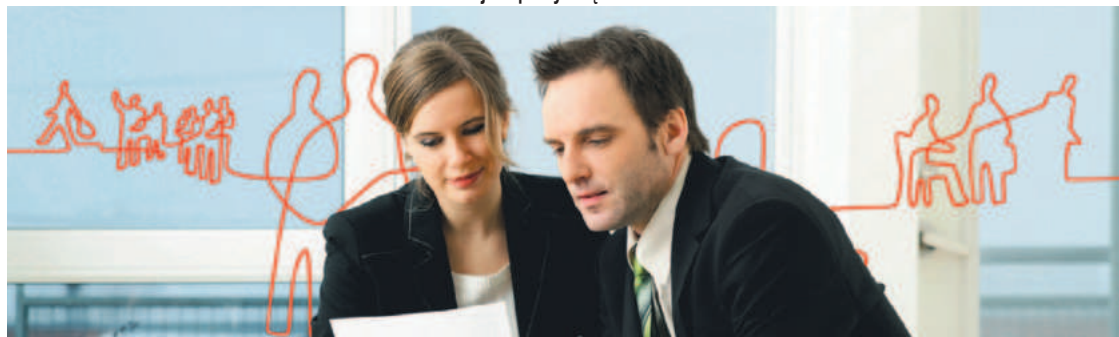

GE Capital, działające w ramach światowej korporacji General Electric oferuje bogaty wachlarz produktów oraz usług finansowych, począwszy od kart kredytowych i kredytów gotówkowych, po finansowanie zakupu samochodów, produkty oszczędnościowe i inne nowoczesne produkty finansowe. W Polsce GE Capital reprezentowane jest przez Bank BPH SA, który połączył się w IV kwartale 2009 roku z GE Money Bank SA. Połączony Bank BPH SA aspiruje do zdobycia pozycji banku pierwszego wyboru dla Klientów indywidualnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz Klientów korporacyjnych. Budujemy swoje relacje z Klientami z jednej strony na wieloletnim doświadczeniu, zaś z drugiej na nowoczesnym podejściu do zarządzania finansami. Długoterminowym celem Banku BPH jest wejście do czołówki banków uniwersalnych w Polsce. W październiku 2009 r. Bank BPH SA został po raz drugi Laureatem prestiżowego Programu Inwestor w Kapitał Ludzki - wyróżnienia dla wiodących firm w zakresie zarządzania i inwestowania w kapitał ludzki.

Aktualnie do Placówki Partnerskiej Banku BPH poszukujemy kandydatów na stanowisko:

Doradca klienta

Miejsce pracy: Wąbrzeźno

Osoba zatrudniona na tym stanowisku odpowiedzialna będzie za:

- Sprzedaż produktów i usług bankowych
- Kompleksową obsługę klientów w zakresie prowadzenia kont i rachunków bankowych
- Aktywne pozyskiwanie nowych klientów dbając jednocześnie o wysoki poziom obsługi
- Kształtowanie pozytywnego wizerunku firmy

Od kandydatów oczekujemy:

- Wykształcenia średniego lub wyższego
- Doświadczenia w obsłudze klienta
- Umiejętności budowania i podtrzymywania długotrwałych relacji z klientem
- Komunikatywności i wysokiej kultury osobistej
- Dobrej znajomości obsługi komputera i programów biurowych (IE, MS-Office)
- Znajomości branży finansowej
- Mile widziane doświadczenie w sprzedaży usług finansowych

Wybranych osobom oferujemy:

- Umowę o pracę i atrakcyjne wynagrodzenie
- Kompleksowe szkolenie przygotowujące do pracy
- Szeroką ofertę szkoleń umożliwiających zdobywanie nowych kompetencji
- Możliwość kształtowania własnej kariery i zdobywania doświadczenia w dużej instytucji finansowej

Zainteresowane osoby prosimy o przesyłanie aplikacji zawierających CV i list motywacyjny wraz z podaniem numeru referencyjnego w tytule wiadomości pod adres: maja.kwiatkowska@op.pl

Na zgłoszenia czekamy do dnia 10-08-2014r.

Na ofertach prosimy o zamieszczenie klauzuli: „Zgodnie z ustawą z dn. 29.08.97 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. nr 133 poz. 883), wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla celów związanych z procesem rekrutacji i selekcji. Uprzejmie informujemy, że skontaktujemy się jedynie z wybranymi osobami.

Pośrednik kredytowy jest upoważniony do zawierania w imieniu Banku BPH SA umów o kredyt konsumencki oferowany przez Bank BPH SA oraz umów niezbędnych do ustanowienia prawnego zabezpieczenia, a także do dokonywania czynności faktycznych związanych z zawarciem tych umów. W powyższym zakresie pośrednik kredytowy jest upoważniony do udzielania dalszych pełnomocnictw osobom pozostającym z nim w stosunku pracy oraz innym osobom z nim współpracującym w ramach zlecenia lub innego podobnego stosunku.

Wąbrzeźno

Wąbrzescy druhowie remontują swoją siedzibę

Jednostka OSP w Wąbrzeźnie adaptuje i remontuje pomieszczenia po Państwowej Straży Pożarnej. To będzie jej nowa siedziba.

Po przeprowadzce PSP do nowej strażnicy przy ul. Kętrzyńskiego, wąbrzeska OSP zajęła garaże i pomieszczenia po jednostce ratowniczo-gaśniczej w budynku od strony ul. Matejki. Dysponuje teraz czterema stanowiskami na wozy bojowe, garażem gospodarczym i warsztatem. Pomieszczenie po szatni na piętrze zostanie przerobione na izbę pamięci, w której znajdą się m. in. pamiątki związane z pożarnictwem, historyczne dokumenty, drobny sprzęt pożarniczy, mundury. Dawne powiatowe stanowisko kierowania będzie punktem alarmowym. Na piętrze znajdują się także pomieszczenia biurowe, sanitariaty, świetlica, w której będą prowadzone szkolenia, kuchnia, magazyn oraz pokój gościnny. „Nowa” remiza ma powierzchnię 314 m².

– Prace, które obecnie prowadzimy polegają na modernizacji pomieszczeń po PSP i dostosowaniu ich do naszych potrzeb. Obejmują m.in. malowanie, tapeto-

wanie, układanie płytek, remont posadzki w garażu – mówi Jarosław Herbowski, naczelnik OSP w Wąbrzeźnie. – Ta siedziba to dla nas krok do przodu. Poprawia się warunki socjalne. Będziemy mogli również w odpowiednich warunkach przechowywać sprzęt, szkolić się, remontować i przywracać świetność starym zabytkowym pojazdom pożarniczym, samochodom oraz motopompom.

Kolejnym krokiem ma być włączenie jednostki do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Zwieńczeniem tych pozytywnych zmian będą przyszłoroczne obchody 140-lecia istnienia OSP w Wąbrzeźnie.

Materiały potrzebne do remontu strażacy kupili dzięki wsparciu sponsorów i urzędu miasta. Sami wykonują wszystkie prace. Swoją dotychczasową siedzibę mają opuścić do 1 września.

Tekst i fot.

Paulina Grochowalska

Druhowie Tomasz Bednarski i Jan Świniarski przy pracy

Dawne powiatowe stanowisko kierowania będzie punktem alarmowym

Gmina Płużnica

Partnerska wizyta

Gminę Płużnica odwiedziła 6-osobowa delegacja z partnerskiej gminy Hagen z nowym wójtem Andreasem Wittenbergiem na czele. Samorządy wspólnie opracowały plan wymiany na 2015 r.

Oprócz wójta, do Płużnicy przyjechali radni i sołtysi z gminy Hagen. Dla pięciu gości była to pierwsza wizyta w Polsce. Delegacja spotkała się z samorządowcami z gminy Płużnica.

– Przedstawiliśmy gminne inwestycje – informuje Elżbieta Wiśniewska z Urzędu Gminy w Płużnicy. – Goście spotkali się także z przedstawicielami organizacji pozarządowych, by w wspólnie wypracować tematy wymian w kolejnych latach współpracy.

Ustalono, że w przyszłym roku odbędą się 4 wizyty, w tym dwie delegacji samorządowych oraz dwie między organizacjami pozarządowymi. Do Hagen pojadą młodzi strażacy-ochotnicy, a do Płużnicy przyjadą młodzi sportowcy z Niemiec.

Wolny czas członkowie delegacji przeznaczyci na wycieczkę do Torunia. Wzięli też udział w płużnickim Dniu Konia.

Przyjaźń między gminą Hagen i Płużnica rozpoczęła się w 2001 r. Partnerstwo zawiązali

wójtowie Arno Skorniakow i Lech Skonieczka. W kolejnych latach było rozwijane przez kolejnych włodarzy poszczególnych gmin – Susanne Puvogel oraz Janusza Marcinkowskiego.

(pg), fot. nadesłane

Wolny czas członkowie delegacji przeznaczyci na wycieczkę do Torunia

Gminę Płużnica odwiedziła delegacja z partnerskiej gminy Hagen

Wąbrzeźno

„Trójka” ma nową szefową

Małgorzata Taczyńska wygrała konkurs na nowego dyrektora Szkoły Podstawowej nr 3 w Wąbrzeźnie.

– 28 lipca Małgorzata Taczyńska stanęła przed komisją konkursową i uzyskała jej jednogłośnie poparcie – informuje Anna Borowska, rzecznik prasowy ratusza. – Uznanie członków komisji konkursowej zdobyła swoimi kompetencjami, doświadczeniem zawodowym i organizacyjnym oraz przedstawioną koncepcją funkcjonowania i dalszego rozwoju placówki.

Małgorzata Taczyńska jest wieloletnim nauczycielem. Przez ostatnie 6 lat pełniła funkcję wicedyrektora w SP 3. Była też m.in. przewodniczącą zespołu samokształceniowego nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, współzałożycielem zespołu do spraw kształcenia specjalnego oraz członkiem rady szkoły. Poza tym angażowała się w tworzenie klas sportowych. Ma na koncie tytuł „Nauczyciela z klasą”.

31 lipca burmistrz Leszek Kawski wręczy Małgorzacie Taczyńskiej akt powołania na dy-

Małgorzata Taczyńska wygrała konkurs na nowego dyrektora Szkoły Podstawowej

nr 3 w Wąbrzeźnie

rektora na okres 5 lat. Do konkursu przystąpiła tylko jedna osoba. Wyłonienie nowego szefa szkoły było konieczne

po przejściu na emeryturę wieloletniej dyrektorki „trójki” Ewy Dorau.

(pg), fot. nadesłane

Powiat

Ucz się z OHP

Uczniowie z naszego powiatu, którym nie udało się skończyć szkoły w normalnym trybie, mogą to zrobić pod skrzydłami OHP w Grudziądzu. Nabór już trwa. Ośrodek Szkolenia i Wychowania zapewnia bezpłatne zakwaterowanie, edukację i opiekę pedagogiczną.

Nauka w gimnazjum to obowiązkowy etap edukacji każdego młodego człowieka. Szansą dla osób, które z różnych powodów nie ukończyły szkoły gimnazjalnej w miejscu zamieszkania i w normalnym trybie, są ośrodki OHP. Dla uczniów z naszego regionu najbliższa tego typu placówka znajduje się w Grudziądzu.

– Trwa właśnie nabór do Ośrodka Szkolenia i Wychowania OHP w Grudziądzu – informuje Bożena Lewicka. – Oferta ośrodka dotyczy tych osób, którzy mają trudności z ukończeniem gimnazjum w normalnym trybie lub wypadły z powszechnego systemu edukacji i są w wieku między 15 a 18 lat.

W ramach OHP można uzupełnić wykształcenie gimnazjalne w różnych formach. Pierwsza z nich to gimnazjum z oddziałami przysposabiającymi do pracy. Młodzież uczęszcza do szkoły pięć razy w tygodniu i realizuje przygotowanie zawodowe w pracowniach szkolnych w formie przysposobienia (bez podpisywania umów o pracę).

Druga forma, bardzo popularna wśród młodzieży, to gimnazjum dla dorosłych. Tutaj uczęszcza się do szkoły trzy razy w tygodniu, natomiast dwa dni przeznaczone są na przygotowanie zawodowe. W gimnazjum dla dorosłych uczniowie zawierają indywidualne umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy. Jest jeszcze jeden bardzo ważny element tej formy, czyli wynagrodzenie. Młodzi otrzymują 4 procent średniego wynagrodzenia, tj. 149,60 zł brutto (kwoty są rewaloryzowane).

Kształcenie gimnazjalne odbywa się w Zespole Szkół nr 1 w Grudziądzu przy ul. Sobieskiego 11.

Gimnazjum to niejedyna oferta dla młodzieży. W OHP można kontynuować naukę do uzyskania pełnoletniości, zdobycia zawodu, a przy okazji wywiązania się z prawnego obowiązku edukacji do ukończenia 18 roku życia.

– Niepełnoletnim absolwentom gimnazjów proponujemy rzemieślniczą naukę zawodu, czyli kursy zawodowe kończące się uzyskaniem tytułu zawodowego w wybranym zawodzie – mówi Bożena Lewicka.

Po ukończeniu rzemieślniczej

nauki zawodu i zdaniu egzaminu zewnętrznego, młody człowiek dostaje świadectwo uzyskania tytułu zawodowego, otwierające furtkę do zdobycia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej w wyuczonym zawodzie. Przygotowanie zawodowe odbywa się pięć dni w tygodniu, młodociany otrzymuje wynagrodzenie w wysokości uzależnionej od zaawansowania szkolenia. W pierwszym roku to 149,60 zł brutto miesięcznie, w drugim 187 złotych brutto, w trzecim 224,40 zł brutto miesięcznie.

Kształcenie zawodowe odbywa się w warsztatach szkoleniowo-produkcyjnych ośrodka w zawodach: stolarz, murarz-tylnik, elektryk, kucharz (wymagana książeczka sanepidu, koszty badań pokrywa pracodawca) oraz u pracodawców zewnętrznych w zawodach: fryzjer, szwacz, mechanik monter maszyn i urządzeń, lakiernik, mechanik pojazdów samochodowych i innych.

Grudziądzki ośrodek oferuje bezpłatne zakwaterowanie i żywienie w internacie ośrodka. Młodzież ma też do dyspozycji salę komputerową z dostępem do internetu, siłownię oraz świetlicę środowiskową. Działają koła zainteresowań: plastyczne, muzyczne, komputerowe, sportowe, siłownia oraz Punkt Interwencji Kryzysowej.

Do ośrodka można się zapisywać codziennie od poniedziałku do piątku od godziny 7.00 do 18.00. Kontakt: tel. 56 46 217 24 lub 56 46 251 18, e-mail: osiw.grudziadz@ohp.pl (ulica Parkowa 18 w Grudziądzu).

Ośrodek Szkolenia i Wychowania w Grudziądzu to placówka zapewniająca realną szansę na uniknięcie konsekwencji prawnych wynikających dla ucznia i rodzica z powodu uchylenia się od obowiązku nauki.

Lidia Jagielska

**REKLAMA
W TYGODNIKU**

CWA

ZADZWOŃ !!!

tel. (56) 682 26 80

Gmina Płużnica

Inwestycyjna rewolucja

W gminie Płużnica inwestycja goni inwestycję. W tym roku gmina ma już wykonanych zadań i podpisanych umów za kwotę 8,5 mln zł.

Relaks na boisku i na plaży

W tym roku zakończyła się budowa kilku boisk sportowych. Prace polegały na zebraniu istniejącej nawierzchni, nawiezieniu ziemi i piasku, postawieniu nowych bramek, utworzeniu miejsc dla piłkarzy rezerwowych i zamontowaniu w niektórych miejscach piłkochwyłów. Teraz dobre warunki do gry w piłkę nożną mają mieszkańcy Mgowa, Błędowa, Płachaw, Orłowa, Ucięża i Kotnowa. Boiska do piłki siatkowej powstały w Goryniu i Wieldzadzu. Inwestycja została sfinansowana z funduszy sołeckich, budżetu gminy oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich „Odnowa wsi”.

Doskonałe warunki do wypoczynku nad jeziorem oferuje świeżo zagospodarowana plaża w Ostrowie. Ludzie mają do dyspozycji szeroki piaszczysty pas, pomost, kilka urządzeń siłowni zewnętrznej, ławo-stoły, ławeczki, lampy solarne, przebieralnię, ścieżkę pieszo-rowerową prowadzącą do miejsc postojowych, miejsce do wodowania łodzi, jest też kąpielisko dla dzieci. Przy zagospodarowaniu plaży gmina częściowo wykorzystwała projekt społeczny przygotowany przez Młodzieżową Radę Gminy Płużnica. Zadanie kosztowało 497 tys. zł. Część wydatków gmina pokryła z środków własnych, pozostałe z dotacji z Programu Operacyjnego „Ryby”.

Ocieplają gminne obiekty, żeby zaoszczędzić na ogrzewaniu

Obecnie trwa termomodernizacja obiektów należących do gminy: Szkoły Podstawowej w Płużnicy, gimnazjum łącznie z salą gimnastyczną w Nowej Wsi Królewskiej, sali gimnastycznej i remizy OSP w Płużnicy, części szkoły w Wiewiórkach.

– Prace polegają na docieplaniu ścian, fundamentów, da-

Trzy drogi asfaltowe – w Józefkowie, Bielawach i Czaplach zostały zmodernizowane, nową nawierzchnię wykonano na drodze Płachawy-Pilewice chów, wymianie okien i drzwi. Na budynku SP w Płużnicy dach był azbestowy, więc go wymieniamy. Jednocześnie jest tam zagospodarowywane poddasze na trzy sale lekcyjne – mówi Marcin Skonieczka, wójt gminy Płużnica. – We wszystkich budynkach, które są docieplane, uruchamiamy system zarządzania ogrzewaniem. To pozwoli na kierowanie piecem przez internet. Liczymy, że termomodernizacja przyniesie znaczne oszczędności.

Prace mają potrwać do końca sierpnia. Koszt termomodernizacji to 2 mln 189 tys. zł, z czego 1 mln to dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Będzie się lepiej jeździło

W tym roku gminie udało się wyremontować kilka dróg.

– Zmodernizowaliśmy trzy drogi asfaltowe: w Józefkowie, Bielawach i Czaplach oraz wykonaliśmy nową nawierzchnię na drodze Płachawy-Pilewice. Nawierzchnia została utwardzona emulsją asfaltową i grysami kamiennymi – informuje wójt. Na te prace gmina przeznaczyła 287 tys. zł.

28 lipca ruszyła przebudowa drogi gminnej Dąbrówka-Chrust na odcinku 638 m. Prace polegają na uzupełnieniu istniejącej podbudowy z kruszywa łamanego i uło-

W tym roku asfalt ma się pojawić się również na drodze o długości 2,8 km Błędowo-Wałdowo Szlacheckie. Na inwestycję o wartości 1 mln 475 tys. zł gmina otrzymała 50 proc. dofinansowania z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.

– Łącznie w tym roku nowe nawierzchnie zyska 8,75 km dróg gminnych – podsumowuje Marcin Skonieczka.

Kanalizacja i przydomowe oczyszczalnie

Gmina jest na etapie rozstrzygnięcia przetargu na budowę kanalizacji w Błędowie.

– Odrzuciliśmy jedną z ofert ze względu na niewystarczające referencje. Firma odwołała się do Krajowej Izby Odwoławczej. Czekamy na decyzję KIO. Sprawa powinna się rozstrzygnąć w ciągu najbliższego tygodnia, maksymalnie dwóch – wyjaśnia wójt.

Kanalizacja grawitacyjna będzie miała długość 2,6 km. Oprócz tego powstanie przepompownia, która będzie zbierała ścieki i przesyłała je kanałem tłocznym o długości 1,6 km w stronę Gorynia.

– Ta inwestycja połączona jest z budową 50 przydomowych oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy partycypują w kosztach, płacą po 3,5 tys. zł – mówi wójt gminy.

Koszt budowy kanalizacji to 2,5 mln zł, a przydomowych oczyszczalni prawie 900 tys. zł. Na obie inwestycje gmina otrzymała łącznie 1,2 mln zł z PROW. Do końca października wszystko ma być gotowe.

Płużnicki Park Inwestycyjny

W miniony piątek zostały otwarte oferty na zaprojektowanie i wybudowanie Płużnickiego Parku Inwestycyjnego. Najtańsza wyniosła 11,4 mln zł, a najdroższa 14 mln. Wartość zadania gmina osza-

cowala na 13,8 mln zł. Realizację inwestycji uzależnia od otrzymania dofinansowania z RPO. W tej chwili wniosek przechodzi ocenę merytoryczną.

Pod Płużnicki Park Inwestycyjny przeznaczono teren położony we wschodniej części gminy Płużnica, w miejscowości Czaple, w odległości 6 km od węzła autostradowego autostrady A1, przy drodze wojewódzkiej nr 548 Wąbrzeźno-Stolno. Inwestycja polega na uzbrojeniu w niezbędną infrastrukturę techniczną – drogi, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną i deszczową, sieć energetyczną, teletechniczną i gazową – obszaru o powierzchni 22,2 ha. Gmina zakłada się, że do 2020 w parku zainwestuje co najmniej 8 firm, które utworzą 160 miejsc pracy.

– Zeszły i bieżący rok pod względem inwestycyjnym są w naszej gminie rewolucyjne. W 2013 r. wydaliśmy na inwestycje 6,5 mln zł, a w tym roku mamy już wykonanych zadań i podpisanych umów na kwotę 8,5 mln zł. W tej kadencji samorządu łącznie przeznaczono na różne przedsięwzięcia 18,6 mln zł. Dla porównania w poprzedniej kadencji była to kwota 5 mln zł – podsumowuje wójt Skonieczka. – Realizowanie tylu zadań jest możliwe dzięki dotacjom. W bieżącej kadencji, do tej pory złożyliśmy wnioski na 27 mln zł. Pozyskaliśmy 12,6 mln zł, w tym 8,7 mln zł ze środków Unii Europejskiej. Są to środki zarówno na inwestycje, jak i na zadania bieżące.

Paulina Grochowalska

fot. nadesłane

– Zeszły i bieżący rok pod względem inwestycyjnym są w naszej gminie rewolucyjne – mówi wójt gminy Płużnica Marcin Skonieczka (fot. archiwum „CWA”)

Budynek Szkoły Podstawowej w Płużnicy jest ocieplany. Azbestowy dach został zdjęty. Poddasze jest zagospodarowane na trzy sale lekcyjne

Doskonałe warunki do wypoczynku nad jeziorem oferuje świeżo zagospodarowana plaża w Ostrowie

Termomodernizacja remizy OSP w Płużnicy

Wąbrzeźno

Niebieskie mundury świętowały

W tym roku mija 95 lat od przyjęcia ustawy, na mocy której powstała Policja Państwowa. Wąbrzeskim funkcjonariuszom posypały się awanse i podziękowania.

W czwartek w Starostwie Powiatowym w Wąbrzeźnie spotkali się miejscowi funkcjonariusze, przedstawiciele komendy wojewódzkiej, prokuratury, samorządowcy, emerytowani policjanci oraz inni sympatycy niebieskich mundurów. Komendant powiatowy Marcin Zaleskiewicz podziękował wszystkim podwładnym za przykłądną służbę oraz władzom samorządowym za wsparcie i wspólne działanie na rzecz poprawy bezpieczeństwa w powiecie wąbrzeskim.

Święto Policji to czas odznaczeń, awansów i podziękowań. Najwyższe awanse otrzymali: komendant Zaleskiewicz (na inspektora) oraz Mirosław Czerwiński (na podkomisarza). Oprócz tego wyższe stopnie ma już 26 policjantów. Za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków służbowych srebrnym medalem „Za długoletnią służbę” odznaczeni zostali: zastępca komendanta powiatowego nadkom. Krzysztof Lewandowski oraz zastępca naczelnika wydziału kryminalnego asp. szt. Grzegorz Węgierski.

– Uzyskane wyróżnienia i awanse będą nas motywować do jeszcze bardziej wyteżonej służby na rzecz społeczeństwa – zapewniał w imieniu wyróżnionych policjantów sierżant Michał Wzorek.

Podziękowania mundurowym złożył starosta wąbrzeski Krzysztof Maćkiewicz.

– Cieszymy się, że ta wasza służba została doceniona i zauważona. Pewnie jest jeszcze sporo do zrobienia, ale wierzę, że wąbrzeska komenda doczeka się takiego obiektu jak ten w Sępólnie Krajeńskim – powiedział starosta, nawiązując do planowanej na przyszły rok rozbudowy siedziby wąbrzeskiej policji. – Działajcie tak, jak działacie, bo jest dobrze. Jesteście formacją profesjonalnie przygotowaną do służby.

W ślady włodarza powiatu poszli inni samorządowcy.

Najpopularniejszy dzielnicowy

Jednym z świeżo awansowanych na stopień starszego aspiran-

ta jest dzielnicowy Michał Bielicki. Policjant zdobył w tegorocznym plebiscycie na najpopularniejszego dzielnicowego 1297 głosów, co pozwoliło mu uplasować się na piątym miejscu. Mówi, że wiele z tych głosów zawdzięcza strażakom ochotnikom z Ryńska i Ludowic, bo rejonem działania dzielnicowego Bielickiego jest gmina Wąbrzeźno, a konkretnie miejscowości: Ludowice, Małe Radowiska, Michałki, Młynik, Nielub, Orzechowo, Orzechówko, Pływaczewo, Przydwórz, Ryńsk, Sosnowka, Trzciano, Wałyczek, Węgorzyn, Zaradowiska i Zieleń. Od początku pracy w policji, czyli od 12 lat, związany jest z wąbrzeską komendą.

– Zdecydowałem się na służbę w policji, kierując się chęcią pomocy ludziom. Jeśli uda mi się wesprzeć, pomyślnie załatwić jakąś sprawę i dzięki temu polepszyć się sytuacja w jakiejś rodzinie, to mam z tego satysfakcję – mówi st. aspirant Bielicki.

Modlili się o pomyślną służbę

W niedzielę poprzedzającą obchody Święta Policji funkcjonariusze wzięli udział we mszy św. w kościele pw. Św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Wąbrzeźnie. Zgromadzeni w świątyni wierni i mundurowi modlili się o wszelką pomyślność dla służby. Mszę odprawił proboszcz parafii

ks. Jan Kalinowski.

Trochę historii

Święto Policji obchodzone jest 24 lipca, na pamiątkę powołania tego dnia przez Sejm II Rzeczypospolitej Polskiej w 1919 r. policji państwowej. Wraz z wybuchem II wojny światowej ta formacja przestała funkcjonować. 17 grudnia 1939 r. w Generalnym Gubernatorstwie powołano policję polską (zwaną granatową), podlegającą niemieckiej policji porządkowej. Polskie Państwo Podziemne tworzyło struktury policyjne przy Komendzie Głównej Armii Krajowej, a 1 sierpnia 1944 r. polskie władze rozwiązały formalnie policję państwową. 7 października 1944 r. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego powołał milicję obywatelską. Oprócz nazwy, różniła się od państwowej policji umundurowaniem oraz nazewnictwem stopni. Główną ideą MO było wspieranie partii rządzącej. 6 kwietnia 1990 r. na miejsce rozwiązanej milicji obywatelskiej Sejm powołał policję. Formacja wróciła do przedwojennej filozofii działania, zakładającej współpracę ze społeczeństwem i apolityczność.

Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie liczy 69 mundurowych i 13 pracowników cywilnych. Obecnie dysponuje jednym wakatem.

Tekst i fot.
Paulina Grochowalska

Wąbrzeskim policjantom posypały się awanse

Funkcjonariusze mianowani na wyższy stopień:

- inspektorem policji został mł. insp. Marcin Zaleskiewicz
- podkomisarzem policji został asp. szt. Mirosław Czerwiński
- na stopień aspiranta sztabowego mianowana została st. asp. Maria Dolińska
- na stopień starszego aspiranta mianowani zostali: asp. Michał Bielicki, asp. Piotr Kankowski, asp. Jarosław Krawczyk, asp. Tomasz Michewicz
- na stopień aspiranta policji mianowani zostali: mł. asp. Monika Zielińska, mł. asp. Marcin Swół
- na stopień młodszego aspiranta policji mianowani zostali: sierż. szt. Andrzej Henryszewski, sierż. szt. Marek Komorowski, sierż. szt. Krzysztof Sikora
- na stopień sierżanta sztabowego mianowani zostali: st. sierż. Wojciech Murszewski, st. sierż. Artur Meister, st. sierż. Zofia Szeffler, st. sierż. Krzysztof Świerczyński
- na stopień starszego sierżanta mianowany został sierż. Arkadiusz Romanowski
- na stopień sierżanta mianowani zostali: st. post. Sławomir Gąsior, st. post. Sebastian Ignasiak, st. post. Piotr Otręba, st. post. Michał Wzorek, st. post. Rafał Zakrzewski
- na stopień starszego posterunkowego mianowani zostali: post. Łukasz Kamiński, post. Tomasz Osmański, post. Maciej Sankiewicz, post. Andrzej Wólk, post. Marcin Zieliński, post. Marcin Zawistowski
- Srebrnym medalem „Za długoletnią służbę” odznaczeni zostali:** nadkom. Krzysztof Lewandowski, asp. szt. Grzegorz Węgierski

Samorządowcy złożyli podziękowania za służbę na ręce komendanta Marcina Zaleskiewicza

Zgromadzeni w świątyni wierni i mundurowi modlili się o wszelką pomyślność podczas służby (fot. KPP w Wąbrzeźnie)

Michał Bielicki w plebiscycie na najpopularniejszego dzielnicowego zdobył 1297 głosów, co pozwoliło mu uplasować się na piątym miejscu

– Uzyskane wyróżnienia i awanse będą nas motywować do jeszcze bardziej wyteżonej służby na rzecz społeczeństwa – zapewniał w imieniu wyróżnionych policjantów sierżant Michał Wzorek

Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie liczy 69 mundurowych i 13 pracowników cywilnych

Działowo

60 lat służą mieszkańcom

Nie jeżdżą już do akcji bojowych, ale uczestniczą w życiu kulturalnym wsi i są pierwsi do pomocy – strażacy ochotnicy z Działowa świętowali 60-lecie istnienia jednostki.

Sobotnia uroczystość rozpoczęła się mszą św. w intencji strażaków, którą w kaplicy w Działowie odprawił ks. Józef Pawłowski. Po wspólnej modlitwie druhowie przeszli na plac sportowy. Tam, po przedstawieniu rysu historycznego jednostki, uhonorowano czterech strażaków z najdłuższym stażem w OSP. Odznaki za wysługę lat otrzymali: Tadeusz Syrowski (60 lat w OSP Działowo), Tadeusz Majdański (50 lat), Tadeusz Małkowski (50 lat) i Józef Rola senior (40 lat).

Za wzorową strażacką postawę – pomógł w gaszeniu pożaru, który wybuchł u jego sąsiadki – wyróżniony został druha Arkadiusz Ziółkowski.

– Zapaliło się w mieszkaniu pode mną. Obudziłem się w nocy. Było pełno dymu. Zbiegłem do sąsiadki. Ugasiłszy pożar i pootwieraliśmy okna, żeby wywietrzyć – relacjonuje strażak. – Służbą w OSP zainteresował mnie dziadek, który był strażakiem. Lubię pomagać ludziom.

Strażacy wysłuchali życzeń od uczestniczących w uroczystości gości, m. in. wójta gminy, radnych powiatu i przedstawiciela Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie.

– Kiedy wstępowałem do OSP 30 lat temu, to była silna i prężna jednostka. Mieliśmy sprzęt i remizę, wyjeżdżaliśmy na akcje. Teraz nasza działalność ma charakter społeczno-kulturalny – mówi Józef Rola, prezes OSP Działowo. – W tym roku mamy mieć motopompę i węże, to nam pozwoli usuwać wodę z zalanych piwnic. Z okazji jubileuszu można nam życzyć remizy i powrotu jednostki do dawnego stanu.

Po zakończeniu części oficjalnej strażacy świętowali jubileusz wspólnie z mieszkańcami wsi.

Marzą o sprzęcie

Działalność OSP w Działowie od początku związana była z ochroną pożarową miejscowego PGR, który miał problemy z utrzymaniem należytego stanu obiektów. W latach 70. i 80. strażacy

szkolili się, brali udział w ćwiczeniach i zawodach strażackich. Jednostka liczyła wtedy 20 druhow i 2 członków wspierających. W 1977 r., z inicjatywy ówczesnego naczelnika OSP Działowo Henryka Reicha, powstała Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza OSP. W 1979 r. drużyna dziewcząt zdobyła piąte miejsce w wojewódzkich zawodach strażackich w Toruniu. W 1986 r. otwarto remizę strażacką. Jednostka w latach 70. i 80. uczestniczyła w akcjach gaszenia stogów i wymłóconej słomy. Obecnie OSP Działowo nie ma sprzętu bojowego i nie może brać udziału w akcjach gaśniczych. Zamiast tego pomaga w organizacji imprez sportowych i wiejskich oraz uczestniczy w uroczystościach gminnych, państwowych, strażackich i kościelnych. Niesie też pomoc mieszkańcom, szczególnie starszym i samotnym.

Organizatorem uroczystości był Zarząd Ochotniczej Straży Pożarnej w Działowie.

Tekst i fot.

Paulina Grochowska

– Służbą w OSP zainteresował mnie dziadek, który był strażakiem. Lubię pomagać ludziom – mówi Arkadiusz Ziółkowski.

– Kiedy wstępowałem do OSP 30 lat temu, to była silna i prężna jednostka. Mieliśmy sprzęt i remizę. Teraz nasza działalność ma charakter społeczno-kulturalny – mówi Józef Rola, prezes OSP Działowo.

Odznaki za wysługę lat otrzymali: Tadeusz Syrowski (60 lat w OSP Działowo), Tadeusz Majdański (50 lat), Tadeusz Małkowski (50 lat) i Józef Rola senior (40 lat)

Przemarsz strażaków do kaplicy

Po zakończeniu oficjalnej części uroczystości strażacy świętowali jubileusz wspólnie z mieszkańcami wsi

Za wzorową strażacką postawę – pomógł w gaszeniu pożaru, który wybuchł u jego sąsiadki – wyróżniony został druha Arkadiusz Ziółkowski

Strażacy ochotnicy z Działowa świętowali 60-lecie istnienia jednostki

Wąbrzeźno, Książki

Kreatywny tydzień

Kolejny tydzień wakacji za nami. Instytucje kulturalne w Wąbrzeźnie i Książkach zadbały o to, by dzieci spędziły te dni kreatywnie.

„Kreatywnie – efektywnie” takie hasło przyświecało w minionym tygodniu uczestnikom zajęć w Gminnym Ośrodku Kultury w Książkach. – Poznali m.in. haft matematyczny, który wymaga pewnych zdolności matematycznych. Wyróżnia się od innych rodzajów tym, że nie wykonuje się go na materiale, a na papierze, tekturze, a nawet na płycie CD – mówi Marianna Ciupak, dyrektor GOK. – Uczestnicy zapoznali się z mało znaną techniką quillingu. Polega ona na tworzeniu ozdób z wąskich pasków papieru, zwiniętych w kształt sprężyny spiralnej i odpowiednio uformowanych przez zagniecenie zewnętrznych warstw. Dzieci w ten sposób ozdobiły kartki. Decoupage, którego istotą jest naklejenie wzoru z papieru i pokrycie go wieloma warstwami lakieru, aż do całkowitego wtopienia motywu w powierzchnię – to kolejna technika, którą zaproponowali prowadzący zajęcia. Były też cie-

kawe zabawy, tańce i malowanie twarzy specjalnymi farbami. Zajęcia prowadzili studenci w ramach programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „PROJEKTOR – wolontariat studencki”. W sobotę GOK zaprosił mieszkańców na biesiadę na świeżym powietrzu. Dzieci skakały na trampolinie i dmuchanym zamku oraz uczestniczyły w licznych konkursach. Starsi piekli dla wszystkich kiełbaski. Seniorzy natomiast szaleli na parkiecie.

Wąbrzeska biblioteka w drugim tygodniu zajęć kontynuowała temat Unii Europejskiej.

– Rozmawialiśmy o Szwecji. Dowiedziałam się, że stolica tego państwa, Sztokholm, leży na 14 wyspach, że jest dużo pięknych zamków i jest bardzo czysto. Poza tym ze Szwecji pochodzi pisarka Astrid Lindgren, która napisała „Dzieci z Bullerbyn” i „Pippi Pończoszankę” – opowiada Marta Lisowska.

– Mnie najbardziej podobał

się przystanek „Włochy”, bo bardzo lubię makaron. Zrobiliśmy konkurs na najdłuższy makaron z plasteliny – mówi Weronika Łubkowska.

Dzieci poznały też stolicę, większe miasta, zabytki, pisarzy, obyczaje i potrawy naszego kraju.

– Pan Paweł (red. historyk Paweł Becker) opowiedział nam polskie legendy, także te związane z Toruniem i Wąbrzeźnem. Najfajniejsza była ta o powstaniu Polski. Potem zadał nam zagadkę – mamy poszukać, w jakim miejscu zasnął stróż Kostek z wąbrzeskiej legendy – relacjonuje Nikola Lewińska.

Oprócz poznawania unijnych krajów uczestnicy bibliotecznych spotkań wykonali makietę kolejki na konkurs Wąbrzeskiego Domu Kultury. Grali też w różnego rodzaju gry planszowe i uczestniczyli w zabawach świetlicowych.

Paulina Grochowalska, fot. (pg), GOK w Książkach

– Rozmawialiśmy o Szwecji. Dowiedziałam się, że stolica tego państwa Sztokholm leży na 14 wyspach, że jest dużo pięknych zamków i jest bardzo czysto – opowiada Marta Lisowska

Weronice Łubkowskiej najbardziej podobały się zajęcia o Italii

– Pan Paweł (red. historyk Paweł Becker) opowiedział nam o polskich legendach, także tych związanych z Toruniem i Wąbrzeźnem. Najfajniejsza była ta o powstaniu Polski – mówi Nikola Lewińska

Dzieci robiły albumy poświęcone Włochom

Do poznanych wąbrzeskich legend dzieci rysowały ilustracje

Decoupage – to kolejna technika, którą zaproponowali prowadzący zajęcia w GOK

Uczestnicy zapoznali się z techniką quillingu

Zabawy w Gminnym Ośrodku Kultury w Książkach

Historia

Nasi w powstaniu warszawskim

W piątek przypada 70. rocznica wybuchu powstania warszawskiego. W tym zrywie wzięły udział osoby związane z powiatem wąbrzeskim. Opowiedział nam o nich historyk i regionalista Paweł Becker.

Pochodzący z Działowa Leszek (właściwie Eustachy Lech) Działowski (1914-1944) był oficerem Armii Krajowej – dowódcą 1109 plutonu w 3. szwadronie im. ppłk. Mariana Skrzynieckiego. Zginął o godz. 17.00 pierwszego dnia powstania podczas ataku na siedzibę Gestapo przy Alei Szucha.

– Istnieją dwie relacje dotyczące okoliczności jego śmierci. Pierwsza mówi, że wychylił się z bramy, chcąc oddać strzał i został trafiony w czoło. Według drugiej wersji, został ciężko ranny i później został zabity przez Niemców. Zginęła też opatrująca go sanitariuszka – mówi Paweł Becker.

Nie wiadomo, gdzie spoczęło jego ciało. Pośmiertnie został odznaczony krzyżem Virtuti Militari. Po latach siostrzeniec Leszka Działowskiego, Michał Uruski, ufundował tablicę upamiętniającą powstańca. Została ona umieszczona w grobowcu rodziny Działowskich w Sarnowie. Ciekawostką są błędy, które widnieją na tablicy – prawdopodobnie są one wynikiem tego, że Michał Uruski wychowywał się w Stanach Zjednoczonych i przez to mógł być na bakier z polską pisownią.

Michał Gradowski (ur. 1932 r.), pseudonim „Miś”, pochodził z Niedźwiedzia. To wnuk Wacława Mieczkowskiego, właściciela tego majątku. Podczas powstania był łącznikiem w Batalionie „Sokół”.

– To jedyny powstańca z naszego rejonu, którego historia została opublikowana w „Archiwum Historii Mówionej” – informuje regionalista.

Z wojennymi przeżyciami Michała Gradowskiego można

zapoznać się pod adresem: www.ahm.1944.pl. Wystarczy wyszukać jego nazwisko w indeksie.

Łącznikiem w czasie powstania był także Aleksander Dąmbiski, syn właściciela Wałczy. Miał wtedy zaledwie 10 lat. „Na Starym Mieście jest taki piękny pomnik młodego Powstańca Warszawskiego i to jest jak gdyby wzór naszych chłopięcych czasów. Ja nigdy w walce nie brałem udziału, ale budowałem barykady, nosiłem butelki z benzyną, pomagałem w organizowaniu jedzenia dla żołnierzy Armii Krajowej, którzy przechodzili przez piwnice...” – wspominał Aleksander Dąmbiski (fragment stenogramu z wywiadu dla Miejskiej Telewizji Kablowej w Wąbrzeźnie z 2011 r.).

Wśród powstańców z naszego powiatu były też dwie kobiety – sanitariuszki i łączniczki. Urodzona w Wąbrzeźnie Irena Krystyna Dyniewicz (1922-1995), z męża Tadeusza, należała do Szarych Szeregów. Po kapitulacji powstańców rozpoczęła „wędrówkę” po obozach jenieckich aż trafiła do tego w Molsdorfie koło Erfurtu (Oflag IX C Molsdorf), liczącego około 800 kobiet-żołnierzy. W kwietniu 1945 r. obóz został ewakuowany pieszo w głąb Niemiec. Jeńców zatrzymano w Blaukenheim koło Weimaru, w Turynii. W kwietniu teren zajęli Kanadyjczycy, a w maju Amerykanie przewieźli uwolnionych jeńców do Burgu, a stamtąd do obozu w Darmstadt. Po wojnie Irena Dyniewicz studiowała stomatologię na Uniwersytecie w Heidelbergu. Do Polski wróciła w maju 1948 r.

Urodzona we Lwowie Zofia

Heller (ur. 1926 r.), pseudonim „Baśka”, także należała do Szarych Szeregów. Po powstaniu wyjechała z Warszawy z rannymi. Wyszła za mąż za lekarza Edmunda Wojnowskiego, więźnia obozów hitlerowskich, patrona Szkoły Podstawowej nr 3 w Wąbrzeźnie. Pani Zofia nadal mieszka w Wąbrzeźnie. Miejska Telewizja Kablowa od środy (30 lipca, godz. 16.00) do piątku (do godz. 14.00) będzie przypominała archiwalny wywiad z Zofią Wojnowską.

1 sierpnia, o godz. 17.00 harcerze i mieszkańcy miasta złożą kwiaty pod pomnikiem Armii Krajowej przy ul. Górnej w Wąbrzeźnie.

– Zapraszamy wszystkich, żeby przyszli i razem z nami złożyli hołd powstańcom. Można też to zrobić zatrzymując się, gdy o godz. 17.00 zawyją syreny – mówi Paweł Becker.

(pg)

Zofia Heller (ur. 1926 r.) pseudonim „Baśka” także należała do Szarych Szeregów (fot. książka Edmunda Wojnowskiego „Człowiek przetrzymał”)

Łącznikiem w czasie powstania był także Aleksander Dąmbiski, syn właściciela Wałczy. Miał wtedy zaledwie 10 lat (fot. Sebastian Adamkiewicz, portal historyczny Histmag.org)

Pochodzący z gminy Płużnica powstaniec Leszek Działowski (fot. www.strzelno3.bloog.pl)

Urodzona w Wąbrzeźnie Irena Krystyna Dyniewicz – sanitariuszka i łączniczka (fot. www.1944.pl)

Ciekawostką są błędy, które znalazły się na tablicy upamiętniającej powstańca Leszka Działowskiego – prawdopodobnie są one wynikiem tego, że jego siostrzeniec Michał Uruski, który ufundował tablicę wychowywał się w Stanach Zjednoczonych i przez to mógł być na bakier z polską pisownią (fot. Paweł Becker)

Obchody rocznicy wybuchu powstania warszawskiego w Książkach

Gminny Ośrodek Kultury i biblioteka w Książkach przygotowały wystawę upamiętniającą 70. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego. Ekspozycję można oglądać:

31 lipca w godz. 15.00-21.00

1 sierpnia w godz. 9.00-21.00

2 sierpnia w 16.00-20.00

Oprócz tego 1 sierpnia w GOK-u odbędą się projekcje filmów: o godz. 11.00 „TARGÓWEK '44”, a o godz. 11.30 „13 SIERPNIA '44”. Autorem scenariusza i reżyserem obu filmów jest Małgorzata Brama.

Od godz. 17.00 przewodnictwem nad obchodami przejmie grupa pod kierunkiem Wojciecha Deżakowskiego i harcerzy. Zaplanowali m.in. symboliczne wstrzymanie ruchu przy dźwięku syren, koncert, wystawę zdjęć dotyczących powstania w parku przy GOK oraz prezentację pieśni powstańców.

1 sierpnia, o godz. 17.00 harcerze i mieszkańcy miasta złożą kwiaty pod pomnikiem Armii Krajowej przy ul. Górnej w Wąbrzeźnie

Wąbrzeźno

Urok starego Wąbrzeźna

W holu Wąbrzeskiego Domu Kultury pojawiła się niezwykła wystawa zdjęć i widokówek przedstawiających dawne Wąbrzeźno.

Dawid Wiecki, pracownik Miejskiej Telewizji Kablowej, od dłuższego czasu zbiera stare fotografie przedstawiające Wąbrzeźno. Podczas rozmowy z dyrektorką Wąbrzeskiego Domu Kultury Gizelą Pijar zrodził się pomysł zrobienia ze zdjęć stałej ekspozycji w holu WDK.

– Wszystkie fotografie zostały zeskanowane, a że był na nich widoczny upływ czasu, niektóre były bardzo zniszczone, poprawiłem je graficznie – mówi Dawid. – Ta wystawa to wynik mo-

ich historycznych zainteresowań. Zależało mi też na zachowaniu ich dla przyszłych pokoleń. Żeby wiedziały, jak kiedyś wyglądało miasto. Chciałbym, żeby przychodzili oglądać tę wystawę nie tylko mieszkańcy, ale również grupy ze szkół.

Na wystawie znalazły się 34 zdjęcia, głównie z lat 1910-40 i skany starych widokówek. Wśród nich np. zdjęcie terenu przy wieży ciśnień, rynku sprzed 100 lat, ruin zamku czy parku przed wojną, w którym w latach

60. XX w. wybudowano dom kultury.

Wkrótce do zdjęć zostanie wykonana legenda z opisem. Nie jest to najłatwiejsze zadanie, bo o ile można rozpoznać miejsca, które uwieczniono na fotografiach, to problem pojawia się przy dokładnym określeniu roku, kiedy zostały wykonane.

– Myślę, że ta kolekcja się rozrośnie. Chciałbym wydać album ze starymi fotografiami Wąbrzeźna – planuje Dawid.

Paulina Grochowalska

– Ta wystawa to wynik moich historycznych zainteresowań. Zależało mi też na zachowaniu tych fotografii dla przyszłych pokoleń. Żeby wiedziały, jak kiedyś wyglądało miasto – mówi Dawid Wiecki (fot. pg)

Ruiny zamku

Rynek 100 lat temu

Wąbrzeski rynek dawniej tętnił życiem

Powiat

Wakacje – co, gdzie, kiedy?

Powoli dobiega końca pierwszy miesiąc wakacji. Dzieci w wieku szkolnym nadal mają możliwość korzystania z atrakcji, oferowanych przez różnego rodzaju placówki.

Wąbrzeźno

Wąbrzeski Dom Kultury

Wakacje z „Projektorem” dla dzieci od lat 7

4 sierpnia – Wakacyjne kino dla dzieci

5-8 sierpnia, godz. 10.30-13.00 – Zajęcia prowadzone przez studentów-wolontariuszy

W programie m.in. zabawy z chustą, warsztaty decoupage, malowanie na szkle, wykonywanie prac plastycznych techniką kolażu.

Zapisy w dziale animacji kultury i promocji miasta WDK, ul. Wolności 47, tel. 56 688 17 27 wew. 24. Liczba miejsc ograniczona.

Gmina Książki

Gminny Ośrodek Kultury w Książkach, 4-8 sierpnia, 10.00-14.00

Zajęcia sportowo-rekreacyjne w ramach programu Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności „PROJEKTOR - wolontariat studencki”.

Poniedziałek:

Dzieci poznają różne zabawy przygotowujące do gry w piłkę nożną (małe gry, wyścigi, gry na utrzymanie).

Wtorek:

Przygotowanie dzieci do gry. Dzieci poznają podstawowe zasady gry w frisbee oraz przygotowują się do niej pod względem koordynacji.

Środa:

Zaczynając od prostych gier i zabaw z chwytami i rzutami dzieci zostaną zachęczone do gry w siatkówkę.

Czwartek:

Zachęcenie dzieci do gry w tą niedocenianą w piłkę ręczną.

Piątek:

Ostatni dzień zajęć przeznaczony będzie na podsumowanie i przypomnienie sobie ulubionych zabaw.

Gmina Płużnica

Świetlica w Działowie: 4-8 sierpnia, godz. 14.30-18.30

Świetlica w Mgowie: poniedziałek, godz. 14.00-16.00, wtorek-środa, godz. 14.30-18.30

Świetlica w Nowej Wsi Królewskiej: 18 sierpnia, godz. 14.00-18.00, 19-22 sierpnia, godz. 9.00-13.00

Świetlica w Wiewiórkach: każda środa lipca, godz. 13.30-18.30, każda środa sierpnia, godz. 13.30-16.30, każda sobota lipca, godz. 9.00-13.00, każda sobota sierpnia, godz. 10.00-12.00

Świetlica w Płużnicy: poniedziałek, godz. 15.00-17.00, wtorek, godz. 13.30-16.30

Świetlica w Orłowie: poniedziałek, godz. 10.00-13.00, wtorek-środa, godz. 10.00-12.00

Boisko wielofunkcyjne w Nowej wsi Królewskiej

W soboty i niedziele czynne je boisko wielofunkcyjne oraz siłownia zewnętrzna w Nowej Wsi Królewskiej: W dniach 2, 9, 16, 23, 30 sierpnia w godz. 12.00-20.00, w dniach 3, 10, 17, 24, 31 sierpnia w godz. 14.00-18.00.

PROGRAM TELEWIZYJNY

HITY TYGODNIA

CZWARTEK 20:00 POLSAT - SKĄD WIESZ?

Komedia, 121 min, USA, 2010

Lisa to dziewczyna, dla której aktywność fizyczna jest pasją życia. Kiedy zostaje wykluczona z drużyny, wszystko, co było dla niej ważne, w minucie przestało istnieć. Lisa zastanawia się nad rozpoczęciem bardziej ustabilizowanego życia. W takim niezbyt rokującym na przyszłość nastroju zaczyna romans z Mattym, zawodnikiem baseballa, skoncentrowanym na sobie facecie, nie pozbawionym jednak uroku osobistego. George to twardo stąpający po ziemi, urodzony biznesmen. Ma trudne relacje z ojcem, Charlesem, które jeszcze bardziej zostają wystawione na próbę w momencie, kiedy George jest oskarżony o przestępstwo finansowe, którego nie popełnił. George stara się zachować spokój i trzeźwość umysłu, a to dzięki wrodzonej uczciwości i optymizmowi. Zanim jeszcze relacja Lisy i Matta nabierze rozpędu, przypadkowo spotyka ona Georga. Z jednej strony dla obojga jest to jeden z najgorszych dni w życiu – Lisa straciła miejsce w drużynie, a George przechodzi trudne chwile w firmie, z drugiej, kiedy cały świat wydaje się rozpadać na kawałki, tych dwoje odkrywa, że właśnie rodzi się coś wspaniałego.

SOBOTA 20:30 TVP 1 - JUTRO NIE UMIERA NIGDY

Film sensacyjny, 119 min, USA, 1997

Szpieg jej królewskiej mości ponownie w akcji i ponownie w roli asa wywiadu wciela się rewelacyjny w tej roli Pierce Brosnan. Po spektakularnej ucieczce z miejsca handlu i wymiany bronią, Bond ulatnia się w przestworzach, zostawiając za sobą chmurę ognia. W tle tych wydarzeń realizowane są precyzyjnie wykreowane plany, mające na celu skłócenie najpotężniejszych mocarstw współczesnego świata. Potentat medialny, mass mediami oraz niewidzialną dla radaru łodzią, niszczy statek i rozstrzeliwuje załogę, obarczając winą Chiny. Bond ma za zadanie odnowienie relacji z żoną Carvera, oraz wykradnięcie z biura Gupty, koder. Narażając życie Paris wykonuje pomyślnie swe zadanie. Zbiega z parkingu w Hamburgu i przenosi się do Saigону. Zjednocza siły z agentką chińskiego wywiadu i wspólnie postanawiają przerwać zbrodniczą działalność Carvera. Do ostatecznej potyczki dwóch agentów z siłami wroga dochodzi na wspomnianej już niewidzialnej łodzi.

PONIEDZIAŁEK 20:00 POLSAT - MAX PEYN

Film sensacyjny, 100 min, USA, 2008

Max Payne, nowojorski gliniarz, ma wszystko: kochającą żonę, córeczkę, wspaniałe mieszkanie. Pewnego wieczoru, po powrocie do domu zauważa tajemnicze rysunki na ścianach. Z piętra rozlegają się krzyki. Słysząc strzały. Z pistoletem w dłoni wchodzi po schodach własnego mieszkania, by za chwilę oddać kilka strzałów i ujrzeć tragiczny widok - jego rodzina została zamordowana przez bandytów nafaszerowanych syntetycznym narkotykiem. Max poprzysięga sobie zlikwidować Valkyrie, środek wyzwalający agresję i tłumiący funkcję nerwową. Dołącza więc do biura anty-narkotykowego gdzie razem z przyjacielem - Alex'em Balderem rozpracowują tę sprawę. Pewnego dnia Alex umawia się z Max'em na stacji metra, gdyż ma dla niego pewne informacje. Mężczyźni spotykają się, a Max dowiaduje się, że za rozprowadzanie Valkyrii odpowiedzialny jest właściciel nocnego klubu "Ragna Rock" - Jack Lupino. W chwilę potem, Alex zostaje zamordowany, a Max oskarżony o to zabójstwo. Teraz rusza na prywatną wojnę z Lupino i jego ludźmi, poprzez zasypane nieustannie padającego śniegu i wśród sygnału syren radiowozów. Nie wie jednak, że Lupino jest tylko pionkiem.

TVP 1

08:40 **SpongeBob Kanciastoporty** odc. 24 - serial
09:15 **Szatan z siódmej klasy** odc. 6 - serial
10:10 **Świat z lotu ptaka** odc. 3
11:10 **Zwykła/niezwykła rodzinka** odc. 10 - serial
12:00 **Wiadomości**
12:05 **Agrobiznes**
12:20 **Smaki polskie**
12:45 **Świat z lotu ptaka** odc. 4
13:50 **Wszystko przed nami** odc. 65 - serial
14:20 **Wszystko przed nami** odc. 66 - serial
15:00 **Wiadomości**
15:10 **Pogoda**
15:15 **Polskie wakacje**
15:20 **Klan** odc. 2579 - serial
15:45 **MacGyver** odc. 4 - serial
17:00 **Teleexpress**
17:15 **Pogoda**
17:25 **Życie nad rozlewiskiem** odc. 4 - serial
18:30 **Ranczo** odc. 72 - serial
19:30 **Wiadomości**
20:00 **Sport**
20:05 **Kronika 71. Tour de Pologne**
20:15 **Pogoda**
20:30 **Ojciec Mateusz** odc. 90 - serial
21:20 **Wrzuc na luuuz** odc. 15 - serial
21:30 **Sprawa dla reportera**
22:25 **1920. Wojna i miłość** odc. 10 - serial
23:25 **Powstanie zwykłych ludzi**
00:30 **MacGyver** s. 2 odc. 18 - serial
01:30 **Błękitna głębia II: Rafa** - thriller

06:30 **Uwaga!**
06:50 **Mango - Telezakupy**
07:55 **Detektywi** odc. 935 - serial
08:30 **W-11 wydział śledczy** odc. 679 - serial
09:10 **Rozmowy w toku** odc. 2161
10:10 **Milion w minutę** s. 2 odc. 7
11:10 **Dr House** s. 2 odc. 7 - serial
12:10 **Szpital** odc. 140 - serial
13:10 **Ukryta prawda** odc. 244 - serial
14:10 **W-11 wydział śledczy** odc. 1109 - serial
14:55 **Kuchenne rewolucje** s. 6 odc. 13
16:00 **Rozmowy w toku** odc. 2162
17:00 **Ukryta prawda** odc. 245 - serial
18:00 **Szpital** odc. 141 - serial
19:00 **Fakty**
19:30 **Sport**
19:40 **Pogoda**
19:50 **Uwaga!**
20:05 **W-11 wydział śledczy** odc. 1086 - serial
20:50 **Kuchenne rewolucje** s. 8 odc. 13
21:50 **Factor 8** - dramat
23:50 **Tożsamość szpiega** odc. 9 - serial
00:45 **Sama słodycz** odc. 7 - serial
01:45 **Uwaga!**
02:00 **Sekrety magii** odc. 92

06:00 **Nowe przygody Robin Hooda** s. 2 odc. 15 - serial
07:00 **Nash Bridges** s. 3 odc. 37 - serial
08:00 **Medicopter** s. 5 odc. 59 - serial
09:00 **Nowe przygody Robin Hooda** s. 2 odc. 16 - serial
10:00 **Xena: wojowniczka księżniczka** odc. 24 - serial
11:00 **Łowcy skarbów** s. 2 odc. 19 - serial
12:00 **Hela w opałach** s. 4 odc. 10 - serial
12:30 **Zbuntowany anioł** odc. 183 - serial
13:30 **Zbuntowany anioł** odc. 184 - serial
14:30 **Kobieta w lustrze** odc. 119 - serial
15:25 **Niania** odc. 9 - serial
15:30 **Sekrety i kłamstwa** odc. 14
15:55 **Niania** odc. 10 - serial
16:30 **Hela w opałach** s. 4 odc. 11 - serial
17:00 **Boso przez świat** odc. 17, 18 - serial
18:00 **Łowcy skarbów** s. 2 odc. 20 - serial
19:00 **Kung Fu Panda - legenda o niezwykłości** s. 2 odc. 3, 4 - serial
20:00 **Przygoda na rybach** - komedia
21:55 **Zabójcze zlecenie** - film sensacyjny
23:45 **Wojna Logana: Kwestia honoru** - film sensacyjny
01:45 **Zobacz to!**
02:45 **JRG w akcji** odc. 3

TVP 2

06:00 **Mikołajek** odc. 36 - serial
06:10 **Mikołajek** odc. 37 - serial
06:30 **Lokatorzy** odc. 87 - serial
07:05 **M jak miłość** odc. 585 - serial
08:00 **M jak miłość** odc. 586 - serial
08:55 **Herkules** odc. 49 - serial
09:55 **Tygrysy Europy** odc. 3 - serial
11:05 **Barwy szczęścia** odc. 1129 - serial
11:35 **Na dobre i na złe** odc. 339 - serial
12:40 **Familiada**
13:15 **Na sygnale** odc. 23 - serial
13:45 **Wojciech Cejrowski - boso przez świat** odc. 38
14:20 **Szkoła życia** odc. 25 - serial
15:10 **Tancerze** odc. 19 - serial
16:15 **M jak miłość** odc. 1052 - serial
17:05 **Herkules** odc. 49 - serial
18:00 **Panorama**
18:35 **Sport-telegram**
18:45 **Pogoda**
18:50 **Jeden z dziesięciu**
19:25 **Baron 24** odc. 21 - serial
19:30 **Ja to mam szczęście!** odc. 11 - serial
20:10 **Niebo i inne hity kabaretu Neo-Nówka** odc. 1, 2
22:10 **Zaginiony** odc. 7 - serial
23:05 **Przeboje i podboje** - komedia
01:10 **Zakończany anioł** - komedia

06:45 **Męski typ** odc. 4
07:15 **Kobra - oddział specjalny** s. 13 odc. 11 - serial
08:15 **Sąd rodzinny** odc. 157 - serial
09:15 **Sędzia Anna Maria Wesołowska** odc. 631 - serial
10:15 **Agenci NCIS** odc. 17 - serial
11:20 **Mango - Telezakupy**
12:55 **Sąd rodzinny** odc. 158 - serial
13:55 **Sędzia Anna Maria Wesołowska** odc. 632 - serial
14:55 **Szpital** odc. 85 - serial
15:55 **Brzydula** odc. 151 - serial
16:30 **Brzydula** odc. 152 - serial
17:00 **Lekarze** s. 4 odc. 9 - serial
18:00 **Agenci NCIS** odc. 18 - serial
19:00 **Dowody zbrodni** s. 7 odc. 4 - serial
20:00 **Selena** - dramat
22:35 **Wybrani** odc. 21 - serial
23:40 **Rój** - film katastroficzny
02:50 **Sekrety magii** odc. 92

07:15 **Powrót doktora von Kniprode** odc. 1 - serial
08:15 **Muzyczna partyzantka**
09:25 **Duże zwierzę** - film obyczajowy
10:50 **Przekłète tango! Daniel Melingo na zamku w Janowcu**
11:40 **Zmyślone** - dramat
12:45 **Pryzmat** - dramat
14:30 **Godzina szczerości - Adam Hanuszkiewicz** odc. 6
15:35 **Powrót doktora von Kniprode** odc. 1 - serial
16:35 **Sztuka czytania**
17:15 **Muzyczna partyzantka**
18:15 **Reinkarnacja - Finał**
18:20 **Reinkarnacja - Andante**
18:25 **Reinkarnacja - Allegro Vivace**
18:40 **Duże zwierzę** - film obyczajowy
20:10 **Szafir jak diament** - teatr
21:30 **Niczego nie żałuję - Edith Piaf** - film biograficzny
00:00 **Pora na czarownice** - dramat
02:05 **Młody maoryski geniusz**

06:00 **Nowy dzień z Polsat News**
08:20 **13. posterunek** odc. 21 - serial
09:00 **Malanowski i Partnerzy** s. 8 odc. 428 - serial
09:30 **Malanowski i Partnerzy** s. 8 odc. 429 - serial
10:00 **Dzień, który zmienił moje życie** odc. 25 - serial
11:00 **Dlaczego ja?** odc. 471 - serial
12:00 **Ślubna gorączka** odc. 6 - serial
13:00 **Trudne sprawy** s. 5 odc. 39 - serial
14:00 **Miodowe lata** odc. 32 - serial
14:45 **Dzień, który zmienił moje życie** odc. 26 - serial
15:50 **Wydarzenia**
16:10 **Pogoda**
16:15 **Interwencja**
16:45 **Dlaczego ja?** odc. 411 - serial
17:45 **Trudne sprawy** s. 6 odc. 33 - serial
18:50 **Wydarzenia**
19:20 **Sport**
19:25 **Pogoda**
19:30 **Świat według Kiepskich** odc. 262 - serial
20:00 **Skąd wiesz?** - komedia
22:35 **CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku** s. 8 odc. 13 - serial
23:35 **Dla niej wszystko** - dramat
01:35 **Tajemnice losu**

06:00 **Daleko od noszy** odc. 107 - serial
06:30 **Komisarz Rex** odc. 13 - serial
07:35 **Szczenięce lata Toma i Jerry'ego** odc. 37 - serial
08:05 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 1 - serial
08:35 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 2 - serial
09:00 **Galileo Extra**
10:00 **Nie igraj z aniołem** odc. 58 - serial
11:00 **Otchłań namiętności** odc. 126 - serial
12:00 **Otchłań namiętności** odc. 127 - serial
13:00 **Komisarz Rex** odc. 1 - serial
14:00 **Daleko od noszy** odc. 107 - serial
14:30 **Strażnik Teksasu** odc. 150 - serial
15:30 **Mistrz kuchni: Gordon Ramsay** s. 3 odc. 7
16:30 **Kłamczuch** odc. 28
17:30 **Galileo Extra**
18:30 **Legends Chima** odc. 9 - serial
19:00 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 3 - serial
19:30 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 4 - serial
20:00 **Tajemnicza przesyłka** - film sensacyjny
22:05 **Zabójcze promienie** - film sensacyjny
23:50 **Osobliwości kulturowe** odc. 5
00:50 **Interwencja**
01:55 **To był dzień**

07:30 **Miejsce z historią** odc. 17
07:55 **Pradawni bogowie** odc. 5, 6
09:00 **Kolumbowie** odc. 1 - serial
10:05 **Koło historii** odc. 2
10:45 **Przyrodnicze opowieści Włodzimierza Puchalskiego** odc. 4
11:15 **Makłowicz w podróży**
11:50 **Nieznana Białoruś** odc. 2
12:40 **Pożegnanie cesarzy** - film obyczajowy
14:00 **Było sobie miasteczko**
15:00 **Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii**
15:35 **Sensacje XX wieku** odc. 148, 66
16:40 **Polska i świat z historią w tle** odc. 67
17:00 **Kolumbowie** odc. 2 - serial
18:05 **Rozjaśnić mrok**
18:40 **Ex libris**
19:00 **Dziennik telewizyjny**
19:45 **Nieznana Białoruś** odc. 3
20:45 **Ex libris**
21:00 **Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii**
21:40 **Sensacje XX wieku** odc. 124, 125
22:40 **Szerokie tory** odc. 103
23:10 **Czarny serial** odc. 3
23:45 **Ballada o lekkim zabarwieniu erotycznym** odc. 7
00:20 **Wychodzili nocami...**
01:05 **Miejsce z historią** odc. 17
01:25 **Manewry miłosne** - komedia

08:25 **SpongeBob Kanciastoporty** odc. 25 - serial
08:50 **Szatan z siódmej klasy** odc. 7 - serial
09:40 **Ziarno** odc. 505 - dla młodzieży
10:10 **Świat z lotu ptaka** odc. 4
11:10 **Zwykła/niezwykła rodzinka** odc. 11 - serial
12:00 **Wiadomości**
12:10 **Agrobiznes**
12:45 **Świat z lotu ptaka** odc. 5
13:50 **Wszystko przed nami** odc. 67, 68 - serial
15:00 **Wiadomości**
15:05 **Pogoda**
15:10 **Polskie wakacje**
15:25 **Klan** odc. 2580 - serial
15:55 **MacGyver** s. 2 odc. 19 - serial
17:00 **Teleexpress**
17:15 **Pogoda**
17:25 **Życie nad rozlewiskiem** odc. 5 - serial
18:30 **Ranczo** odc. 73 - serial
19:30 **Wiadomości**
20:00 **Sport**
20:04 **Rajd WRC**
20:07 **Kronika 71. Tour de Pologne**
20:10 **Pogoda**
20:30 **Warszawiacy śpiewają zakazane piosenki - koncert z okazji 70. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego**
21:30 **Zakazane piosenki** - film wojenny
23:20 **Honor miasta**
00:20 **1920. Wojna i miłość** odc. 11 - serial
00:55 **MacGyver** odc. 5 - serial
01:10 **Anatomia prawdy** odc. 12 - serial
02:00 **MacGyver** s. 2 odc. 19 - serial
02:05 **MacGyver** odc. 5 - serial

06:30 **Uwaga!**
06:50 **Mango** - Telezakupy
07:55 **Detektywi** odc. 936 - serial
08:30 **W-11 wydział śledczy** odc. 680 - serial
09:10 **Rozmowy w toku** odc. 2162
10:10 **Milion w minutę** s. 2 odc. 8
11:10 **Dr House** s. 2 odc. 8 - serial
12:10 **Szpital** odc. 141 - serial
13:10 **Ukryta prawda** odc. 245 - serial
14:10 **W-11 wydział śledczy** odc. 1086 - serial
14:55 **Kuchenne rewolucje** s. 7 odc. 1
16:00 **Rozmowy w toku** odc. 2163
17:00 **Ukryta prawda** odc. 246 - serial
18:00 **Szpital** odc. 142 - serial
19:00 **Fakty**
19:30 **Sport**
19:40 **Pogoda**
19:50 **Uwaga!**
20:00 **Zabójcza broń II** - komedia
22:30 **Ojciec chrzestny III** - film sensacyjny
01:50 **Kuba Wojewódzki** s. 8 odc. 8
02:50 **Uwaga!**

06:00 **Nowe przygody Robin Hooda** s. 2 odc. 17 - serial
07:00 **Nash Bridges** s. 3 odc. 38 - serial
08:00 **Medicopter** s. 5 odc. 60 - serial
09:00 **Nowe przygody Robin Hooda** s. 2 odc. 18 - serial
10:00 **Xena: wojownicza księżniczka** s. 2 odc. 1 - serial
11:00 **Łowcy skarbów** s. 2 odc. 20 - serial
12:00 **Hela w opalach** s. 4 odc. 11 - serial
12:30 **Zbuntowany anioł** odc. 184 - serial
13:30 **Zbuntowany anioł** odc. 185 - serial
14:30 **Kobieta w lustrze** odc. 120 - serial
15:25 **Niania** odc. 10 - serial
15:30 **Sekrety i kłamstwa** odc. 15
15:55 **Niania** odc. 11 - serial
16:30 **Hela w opalach** s. 4 odc. 12 - serial
17:00 **Boso przez świat** odc. 18, 19
18:00 **Łowcy skarbów** s. 2 odc. 21 - serial
19:00 **Kung Fu Panda - legenda o niezwykłości** s. 2 odc. 4, 5 - serial
20:00 **Uniwersalny żołnierz II** - braterstwo broni - film sf
22:00 **Zabić, by przetrwać** - film sensacyjny
23:50 **Krwawe święta** - horror
01:20 **Zobacz to!**
02:00 **No problem!**
02:30 **Dyżur** s. 2 odc. 14

06:10 **Lokatorzy** odc. 88 - serial
06:45 **M jak miłość** odc. 587 - serial
07:40 **M jak miłość** odc. 588 - serial
08:40 **Herkules** odc. 50 - serial
09:35 **Tygrysy Europy** odc. 4 - serial
10:45 **Barwy szczęścia** odc. 1130 - serial
11:20 **Na dobre i na złe** odc. 340 - serial
12:20 **Familiada**
12:50 **The Voice of Poland** s. 4 odc. 15
12:55 **The Voice of Poland** odc. 13
13:40 **The Voice of Poland** odc. 14
14:40 **Tancerze** odc. 20 - serial
15:45 **M jak miłość** odc. 1053 - serial
16:40 **Czas honoru** - Powstanie. Godzina "W"
16:45 **Umrzeć za Warszawę**
16:55 **Herkules** odc. 50 - serial
17:45 **Czas honoru** - Powstanie. Godzina "W"
18:00 **Panorama**
18:30 **Sport-telegram**
18:35 **Pogoda**
18:40 **Czas honoru** - Powstanie. Godzina "W"
18:50 **Jeden z dziesięciu**
19:25 **Ja to mam szczęście!** odc. 12 - serial
19:55 **Czas honoru** - Powstanie. Godzina "W"
20:10 **Czas honoru. Powstanie** - serial
21:05 **Rodzinka.pl** odc. 119 - serial
21:35 **Rodzinka.pl** odc. 120 - serial
22:15 **Dzięki Bogu już weekend** odc. 31
23:20 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas** s. 11 odc. 8, 9 - serial
01:10 **Dopóki kłamstwa nas nie rozłączą** - thriller
02:55 **Officer** odc. 2 - serial

06:45 **Męski typ** odc. 5
07:15 **Kobra** - oddział specjalny s. 13 odc. 12 - serial
08:15 **Sąd rodzinny** odc. 158 - serial
09:15 **Sędzia Anna Maria Wesołowska** odc. 632 - serial
10:15 **Agenci NCIS** odc. 18 - serial
11:20 **Mango** - Telezakupy
12:55 **Sąd rodzinny** odc. 159 - serial
13:55 **Sędzia Anna Maria Wesołowska** odc. 633 - serial
14:55 **Szpital** odc. 86 - serial
15:55 **Brzydula** odc. 153 - serial
16:30 **Brzydula** odc. 154 - serial
17:00 **Lekarze** s. 4 odc. 10 - serial
18:00 **Agenci NCIS** odc. 19 - serial
19:00 **Dowody zbrodni** s. 7 odc. 5 - serial
20:00 **Tajemnica Arki Noego** - film sensacyjny
22:45 **Legalna blondynka II** - komedia
00:45 **Mentalista** odc. 4 - serial
01:45 **Zderzenie ze śmiercią** - horror

07:15 **Powrót doktora von Kniprode** odc. 2 - serial
08:30 **Naród niepoliczonych**
09:40 **Ucieczka** - dramat
11:10 **Aga Zaryan** - Umiera piękno
12:05 **Studio TVP Kultura** - Telekino
12:10 **Tylko Beatrycze** - dramat
14:35 **Zaśpiewajmy to jeszcze raz** odc. 8
15:20 **Powrót doktora von Kniprode** odc. 2 - serial
16:30 **Rozmowy o wolności**
17:10 **Naród niepoliczonych**
18:15 **Mit Powstania Warszawskiego w kulturze**
18:20 **Ucieczka** - dramat
18:45 **Zejsź na ziemię**
19:45 **Informacje kulturalne**
20:10 **Essential Killing** - thriller
21:45 **Informacje kulturalne**
22:15 **Studio Kultura**
22:20 **U progu tajemnicy** - dramat
00:10 **Pod słońcem szatana** - dramat
02:00 **Aga Zaryan** - Umiera piękno
02:55 **Essential Killing** - thriller

06:00 **Nowy dzień z Polsat News**
08:20 **13. posterunek** odc. 22 - serial
09:00 **Malanowski i Partnerzy** s. 8 odc. 430 - serial
09:30 **Malanowski i Partnerzy** s. 8 odc. 431 - serial
10:00 **Dzień, który zmienił moje życie** odc. 26 - serial
11:00 **Dlaczego ja?** odc. 472 - serial
12:00 **Ślubna gorączka** odc. 7 - serial
13:00 **Trudne sprawy** s. 5 odc. 40 - serial
14:00 **Miodowe lata** odc. 33 - serial
14:45 **Dzień, który zmienił moje życie** odc. 27 - serial
15:50 **Wydarzenia**
16:10 **Pogoda**
16:15 **Interwencja**
16:45 **Dlaczego ja?** odc. 412 - serial
17:45 **Trudne sprawy** s. 7 odc. 34 - serial
18:50 **Wydarzenia**
19:20 **Sport**
19:25 **Pogoda**
19:30 **Świat według Kiepskich** odc. 263 - serial
20:00 **Brzdąc w opalach** - komedia
22:05 **Anakonda** - thriller
00:00 **Robocop. Mroczna sprawiedliwość** - film sensacyjny
02:00 **Tajemnice losu**

06:00 **Daleko od noszy** odc. 108 - serial
06:30 **Komisarz Rex** odc. 1 - serial
07:35 **Szczenięce lata Toma i Jerry'ego** odc. 38 - serial
08:05 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 3 - serial
08:35 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 4 - serial
09:00 **Galileo Extra**
10:00 **Nie igraj z aniołem** odc. 59 - serial
11:00 **Otchłań namiętności** odc. 128 - serial
12:00 **Otchłań namiętności** odc. 129 - serial
13:00 **Komisarz Rex** odc. 2 - serial
14:00 **Daleko od noszy** odc. 108 - serial
14:30 **Strażnik Teksasu** odc. 151 - serial
15:30 **Galileo - jak to możliwe**
16:30 **Kłamczuch** odc. 29
17:30 **Galileo Extra**
18:30 **Legendy Chima** odc. 10 - serial
19:00 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 5 - serial
19:30 **Gwiazdne wojny: Wojny klonów** s. 2 odc. 6 - serial
20:00 **Płonący szczyt** - film katastroficzny
21:55 **STOP Drogówka**
22:55 **CSI: Kryminalne zagadki Miami** odc. 206 - serial
23:55 **Zapach pożądania** - film erotyczny
01:40 **Mega Chichot** odc. 36
01:55 **To był dzień**

07:20 **Powstańcy** odc. 1
07:30 **Miejsce z historią** odc. 18
07:55 **Wielcy marzyciele** odc. 4
09:00 **Kolumbowie** odc. 2 - serial
10:00 **Parnas literacki** odc. 3
10:15 **Żółta bluzka ze spadochronu**
10:45 **Podróże kulinarne Roberta Makłowicza**
11:20 **Polskie państwo podziemne 1939-1945**
12:35 **Nieznama Białoruś** odc. 3
13:35 **Koło historii** odc. 9
14:15 **Spór o historię** odc. 25
14:50 **Było, nie minęło** - kronika zwiadowców historii
15:30 **Sensacje XX wieku** odc. 124, 125
16:35 **Cafe Historia**
17:00 **Kolumbowie** odc. 3 - serial
18:10 **Rachunek sumienia**
19:15 **Godzina "W"** - dramat
20:40 **Warszawskie dzieci**
21:00 **Było, nie minęło** - kronika zwiadowców historii
21:35 **Sensacje XX wieku** odc. 149, 150
22:35 **"Morowe panny"** - koncert z okazji 68. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego
23:35 **Świadkowie XX wieku** odc. 9
00:35 **Czarny serial** odc. 4
01:10 **Powstanie Warszawskie** odc. 1, 2
02:20 **Mokotowski spacer z panem Eugeniuszem**

06:25 **Cudowne miejsca**
06:50 **Pełnosprawni**
07:10 **Las bliżej nas**
07:30 **Rok w ogrodzie**
07:55 **Dzień dobry w sobotę**
08:20 **Naszaarmia.pl**
08:50 **Polskie drogi** odc. 9 - serial
10:30 **Honor miasta**
11:35 **Okrasa łamie przepisy**
12:05 **Naturalnie zakręcen**
12:35 **Jaka to melodia?**
13:15 **Chichot losu** odc. 8 - serial
14:15 **Program rozrywkowy**
15:00 **Biały Kieł** - film przygodowy
17:00 **Teleexpress**
17:15 **Pogoda**
17:30 **Komisarz Alex** odc. 21 - serial
18:30 **Ojciec Mateusz** odc. 91 - serial
19:30 **Wiadomości**
20:00 **Sport**
20:05 **Kronika 71. Tour de Pologne**
20:08 **Rajd Finlandii**
20:10 **GOL T-Mobile Ekstraklasa**
20:15 **Pogoda**
20:30 **Jutro nie umiera nigdy** - film sensacyjny
22:35 **Agent pod przykryciem** odc. 6 - serial
23:45 **Tombstone** - western
02:00 **Agent pod przykryciem** odc. 6 - serial

07:55 **Top wings** s. 2 odc. 6
08:30 **Dzień dobry wakacje**
11:00 **Ugotowani** s. 5 odc. 10
12:00 **Project Runway** odc. 9
13:05 **Efekt domina** odc. 6
13:40 **X Factor** s. 4 odc. 9
16:00 **Sekrety chirurgii** s. 3 odc. 8
17:00 **Surowi rodzice** s. 3 odc. 9 odc. 13
19:00 **Fakty**
19:25 **Sport**
19:35 **Pogoda**
19:45 **Uwaga!**
20:00 **Cztery wesela i pogrzeb** - komedia
22:25 **Czarna owca** - komedia
00:15 **Książe w Nowym Jorku** - komedia
02:40 **Uwaga!**
02:55 **Sekrety magii** odc. 94

06:00 **Dyżur** odc. 9
06:30 **W blasku fleszy**
07:00 **Taki jest świat**
08:00 **Steve Irwin** - łowca krokodyli s. 3 odc. 3
09:00 **Zabójcza natura** odc. 2
10:00 **Yoko** - film przygodowy
12:05 **Barbie w świecie mody** - film animowany
13:50 **Najpiękniejsze baśnie braci Grimm** - film fantastyczny
15:00 **Czarodziej Kazaam** - komedia
17:00 **Milioner w spodenkach** - komedia
19:00 **Kung Fu Panda** - legenda o niezwykłości s. 2 odc. 5, 6 - serial
20:00 **Pod nadzorem** - film sensacyjny
22:00 **Zadanie specjalne** - film sensacyjny
00:00 **Kolekcjoner głów** - horror
01:55 **Zobacz to!**
02:50 **Kręcimy z gwiazdami** s. 2 odc. 8

06:05 **Na ratunek rekinom Wyspy Wielkanocnej**
07:00 **M jak miłość** odc. 1063 - serial
08:00 **Pytanie na śniadanie**
10:40 **Czarne chmury** odc. 7 - serial
11:45 **Daleko od szosy** odc. 7 - serial
13:20 **Bliskie i groźne spotkania** Steve'a s. 2 odc. 8
14:00 **Familiada**
14:35 **Rodzinka.pl** odc. 111 - serial
15:05 **Rodzinka.pl** odc. 112 - serial
15:35 **Słowo na niedzielę**
15:45 **Alternatywy 4** odc. 4 - serial
16:55 **L jak Laskowik, T jak TEY**
18:00 **Panorama**
18:30 **Sport-telegram**
18:40 **Pogoda**
18:50 **Kocham kino na Dwóch Brzegach**
18:55 **Postaw na milion** - kulisy
19:05 **Postaw na milion**
20:05 **Kabaretowa Noc Listopadowa 2013** - Tarnów odc. 1
21:05 **Serial "O mnie się nie martw"**
21:10 **Kabaretowa Noc Listopadowa 2013** - Tarnów odc. 2
22:15 **Rok 1612** - dramat
00:10 **Ky-Mani Marley Tribute to Bob Marley**
01:25 **Pod przysięgą** - film sensacyjny

06:25 **Mango** - Telezakupy
08:30 **Kamufaż** odc. 1 - serial
10:15 **Indianin w kredensie** - film przygodowy
12:15 **Pod osłoną nocy** odc. 8 - serial
13:15 **Czterej pancerni i pies** odc. 14 - serial
14:30 **Brzydula** odc. 145 - serial
15:05 **Brzydula** odc. 146 - serial
15:40 **Brzydula** odc. 147 - serial
16:15 **Brzydula** odc. 148 - serial
16:50 **Brzydula** odc. 149 - serial
17:25 **Legalna blondynka II** - komedia
19:30 **Poszukiwany, poszukiwana** - komedia
21:15 **Dziewczyna z ekstraklasy** - komedia
23:30 **Gniew oceanu** - film katastroficzny
02:10 **Sekrety magii** odc. 94

07:00 **Informacje kulturalne**
07:25 **Królewskie sny** odc. 5 - serial
08:50 **Skutki noszenia kapelusza w maju** - komedia
10:20 **Informacje kulturalne**
10:40 **Globaltica 10 lat**
11:20 **Weiser** - dramat
13:15 **To nie Kalifornia**
15:05 **Dzika kraina**
15:25 **Koncert życzeń** odc. 8
15:35 **Benefis Ireny Kwiatkowskiej**
16:20 **Koncert życzeń** odc. 8
16:45 **Karmel** - komediodramat
18:25 **Globaltica 10 lat**
19:00 **Klasyczne albumy rocka** odc. 17
20:10 **Pachnidło: Historia mordercy** - thriller
22:50 **Trzy** - komediodramat
00:55 **Lenny Kravitz** - Universal Love Tour
02:05 **Trick** - film sensacyjny

06:00 **Nowy dzień z Polsat News**
07:40 **Jeźdźcy smoków** odc. 8 - serial
08:10 **Jeźdźcy smoków** odc. 9 - serial
08:40 **Scooby-Doo i Brygada Detektywów** odc. 3, 4, 5 - serial
10:05 **Ewa gotuje**
10:40 **Scooby-Doo i meksykański potwór** - film animowany
12:10 **Brzdąc w opalach** - komedia
14:15 **Twoja twarz brzmi znajomo** odc. 4
16:15 **13. posterunek** odc. 16 - serial
16:45 **13. posterunek** odc. 17 - serial
17:15 **Hell's Kitchen** - piekielna kuchnia
18:50 **Wydarzenia**
19:20 **Sport**
19:25 **Pogoda**
19:30 **Świat według Kiepskich** odc. 264 - serial
20:00 **Sopot TOPtrendy Festiwal 2014**
00:10 **Pyton II** - horror
02:00 **Tajemnice losu**

06:00 **Benny Hill** odc. 75
06:35 **Przyjaciele z Kieszonkowa** odc. 46 - serial
06:55 **Przyjaciele z Kieszonkowa** odc. 47 - serial
07:15 **Przyjaciele z Kieszonkowa** odc. 48 - serial
07:35 **Przyjaciele z Kieszonkowa** odc. 49 - serial
07:55 **Jej Szerokość Afrodyta** odc. 19 - serial
08:50 **Tuż przed tragedią** odc. 8
09:55 **Zaklinacz psów** s. 9 odc. 5
10:55 **Galileo**
11:55 **Czysta chata** odc. 12
12:55 **Tuż przed tragedią** odc. 9
13:55 **STOP Drogówka**
14:55 **Tajemna księga z Shaolin** - film sensacyjny
17:20 **Serce smoka** - komedia
19:00 **Galileo**
20:00 **Przesyłka** - thriller
22:20 **CSI: Kryminalne zagadki Miami** odc. 206 - serial
23:20 **Kick bokser IV** - film sensacyjny
01:10 **Rozjemca** - film sensacyjny

07:20 **Powstańcy** odc. 2
07:30 **Miejsce z historią** odc. 19
07:55 **Małopolski przełom Wisły**
08:30 **Tajemnice historii** odc. 1
09:00 **Gniewko, syn rybaka** odc. 4 - serial
10:05 **Tajemnice bieszczadzkiego worka** odc. 1
10:25 **Koło historii** odc. 9
11:10 **Okrety II wojny światowej**
12:30 **Hotel Polski**
13:30 **Leśnym tropem** odc. 5
14:00 **Szerokie tory** odc. 60
14:35 **Flesz historii**
15:00 **Krakowskie oblicza kultury** odc. 3
15:55 **Z kabaretowego archiwum** odc. 6
16:05 **Polska i świat z historią w tle** odc. 29
16:25 **Przełomowe dni** odc. 6
17:00 **Gniewko, syn rybaka** odc. 5 - serial
17:55 **Pamięć. Tajemnice lasów Piaśnicy**
18:50 **Z kabaretowego archiwum** odc. 8
19:05 **Dziennik telewizyjny**
19:45 **Powstanie zwykłych ludzi**
20:50 **Ta mała z "Parasola"**
21:30 **Orzeł i chryzantema**
22:45 **Przełomowe dni** odc. 6
23:20 **Wiedźmin** odc. 1 - serial
00:25 **Ostatni świadek**
01:30 **Oblicza ludobójstwa** odc. 2
02:30 **Antek puka do raj**

06:05 SpongeBob Kanciaroporty
odc. 27 - serial
06:30 My, wy, oni
07:00 Msza św. z Sanktuarium
Bożego Miłosierdzia
w Krakowie Łagiewnikach
08:00 Tydzień
08:25 Kulisy Tour de Pologne
08:55 Ziarno odc. 489
09:35 Janosik odc. 9 - serial
10:35 Nie ma jak Polska odc. 6
11:05 Latoteka odc. 4
11:50 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:10 Między ziemią a niebem
12:45 (Nie)zakazane piosenki
- koncert pieśni patriotycznych
13:50 Superinteligentne zwierzęta
14:50 Jutro nie umiera nigdy
- film sensacyjny
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Tour de Pologne
18:05 Nutella Mini Tour de Pologne
18:10 Tour de Pologne
19:20 Wiadomości naukowe
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Rajd Finlandii
20:07 Kronika 71. Tour de Pologne
20:10 Pogoda
20:25 Zaklinacz koni - melodramat
23:15 Agent pod przykryciem odc. 7
- serial
00:25 Janosik. Prawdziwa historia
odc. 1, 2 - serial
02:20 Agent pod przykryciem odc. 7
- serial

07:55 Maja w ogrodzie
08:25 Akademia ogrodnika
08:30 Dzień dobry wakacje
10:55 Wakacje pod prąd odc. 3
11:00 Co za tydzień
11:30 Dzieciaki odc. 6
12:05 Dzieciaki odc. 7
12:40 Bitwa o Anglię - film wojenny
15:30 Kochaj i tańcz - komedia
18:00 Ugotowani s. 5 odc. 11
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:30 Kroniki Męskiego Grania 2014
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Księżę w Nowym Jorku
- komedia
22:30 Dziecko Rosemary - horror
01:10 Ocalić Grace odc. 9 - serial
02:05 Wakacje pod prąd odc. 3
02:10 Uwaga!
02:25 Sekrety magii odc. 95

06:00 Dyżur odc. 10
06:30 No problem!
07:00 Steve Irwin - łowca krokodyli
s. 3 odc. 4
08:00 Stara baśń odc. 1 - serial
09:00 Wojciech Cejrowski. Boso
Etiopia odc. 5, 6
10:00 Aukcja w ciemno odc. 19
10:30 Aukcja w ciemno odc. 20
11:00 Walka o bagaż s. 2 odc. 9
11:30 Walka o bagaż s. 2 odc. 10
12:00 Barbie i trzy muszkieterki
- film animowany
13:40 Najpiękniejsze baśnie braci
Grimm - film fantastyczny
15:00 Przygoda na rybach - komedia
16:55 El Dorado: świątynia słońca
- film przygodowy
19:00 Kung Fu Panda - legenda
o niezwykłości s. 2 odc. 6, 7
- serial
20:00 Pocałunek smoka
- film sensacyjny
22:00 Człowiek z blizną - thriller
01:30 Zobacz to!
02:45 Takí jest świat

06:35 M jak miłość odc. 1064 - serial
07:30 Zmiennicy odc. 10 - serial
08:45 Zmiennicy odc. 11 - serial
09:55 Sekrety Morza Śródziemnego
odc. 4
10:55 Wojciech Cejrowski - boso
przez świat odc. 12
11:30 Makłowicz w podróży
12:05 Gang Olsena - paryski plan
- komedia
14:00 Familiada
14:40 Rodzinka.pl odc. 113, 114
- serial
15:40 Gwiazdy Kabaretowych Nocy
Listopadowych
16:30 Na dobre i na złe odc. 559
- serial
17:25 Na sygnale odc. 5 - serial
18:00 Panorama
18:35 Sport-telegram
18:45 Pogoda
18:55 Dzięki Bogu już weekend
odc. 30
20:05 Lato Zet i Dwójki
21:25 Serial "O mnie się nie martw"
21:30 Lato Zet i Dwójki
22:25 Czas honoru odc. 72 - serial
23:10 Kocham kino na Dwoch
Brzegach odc. 2
23:25 WOK - wszystko o kulturze
00:00 Kapela ze Wsi Warszawa
& Mercedes Peón
01:15 Meduzy - film obyczajowy
02:45 Gang Olsena - paryski plan
- komedia

06:45 Mango - Telezakupy
08:50 Bandycki szlak
10:50 Czterej pancerni i pies odc. 14
- serial
12:10 Brzydula odc. 150 - serial
12:40 Brzydula odc. 151 - serial
13:15 Brzydula odc. 152 - serial
13:45 Brzydula odc. 153 - serial
14:20 Brzydula odc. 154 - serial
14:55 Porachunki z tatą - komedia
17:15 Poszukiwany, poszukiwana
- komedia
19:00 Gra pozorów odc. 6 - serial
20:00 Gniew oceanu
- film katastroficzny
22:40 Mentalista odc. 5 - serial
23:45 Smętarz dla zwierzaków II
- horror
01:50 Sekrety magii odc. 95

07:00 Informacje kulturalne
07:25 Królewskie sny odc. 6 - serial
08:55 Karmel - komediodramat
10:35 Informacje kulturalne
11:00 Stara baśń odc. 1 - serial
09:00 Wojciech Cejrowski. Boso
Etiopia odc. 5, 6
10:00 Aukcja w ciemno odc. 19
10:30 Aukcja w ciemno odc. 20
11:00 Walka o bagaż s. 2 odc. 9
11:30 Walka o bagaż s. 2 odc. 10
12:00 Barbie i trzy muszkieterki
- film animowany
13:40 Najpiękniejsze baśnie braci
Grimm - film fantastyczny
15:00 Przygoda na rybach - komedia
16:55 El Dorado: świątynia słońca
- film przygodowy
19:00 Kung Fu Panda - legenda
o niezwykłości s. 2 odc. 6, 7
- serial
20:00 Pocałunek smoka
- film sensacyjny
22:00 Człowiek z blizną - thriller
01:30 Zobacz to!
02:45 Takí jest świat

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Jeźdźcy smoków odc. 10
- serial
08:15 Jeźdźcy smoków odc. 11
- serial
08:50 Scooby Doo i potwór z Loch
Ness - film animowany
10:30 Miliony Baileya - komedia
12:15 Pan domu - komedia
14:15 Wspaniały - komedia
16:30 Miodowe lata odc. 17 - serial
17:10 Miodowe lata odc. 18 - serial
17:45 Nasz nowy dom odc. 20
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich
odc. 265 - serial
20:00 Twoja twarz brzmi znajomo
odc. 5
22:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami
s. 10 odc. 14 - serial
23:00 Głosy odc. 17 - serial
00:00 Grzech - film kryminalny
02:25 Magazyn sportowy

06:00 Benny Hill odc. 76
06:35 Jej Szerokość Afrodyta odc. 19
- serial
07:35 Przyjaciele z Kieszonkowa
odc. 50 - serial
07:55 Galileo - jak to możliwe
08:50 Asterix Gal - film animowany
10:20 Galileo
11:20 Zaklinacz psów s. 9 odc. 6
12:30 Mała dama - film obyczajowy
14:35 Lawina - thriller
16:45 Przesyłka - thriller
19:00 Galileo
20:00 Zabójcze tornado - film sf
21:50 Okrutne prawo - film sensacyjny
23:40 Układy odc. 48 - serial
00:45 STOP Drogówka
01:50 Mega Chichot odc. 40
02:00 I Like It

07:20 Powstańcy odc. 3
07:30 Miejsce z historią odc. 20
07:50 Tajemnice Watykanu odc. 9
08:25 Tajemnice Watykanu odc. 10
09:00 Gniewko, syn rybaka odc. 5 - serial
09:55 Tajemnice początków Polski odc. 1
10:55 Krakowskie oblicza kultury odc. 3
11:55 Oblicza ludobójstwa odc. 2
13:00 Góry Stołowe
13:30 Leśnym tropem odc. 6
14:00 Wielka gra
15:05 Jego Ekscelencja Subiekt - komedia
16:30 Śmierć psychiatry. Eugenika
i totalitaryzm
17:00 Przygody pana Michała odc. 1, 2
- serial
18:10 Powstańcom Warszawy
18:45 Tajemnice bieszczadzkiego
worka odc. 2
19:05 Dziennik telewizyjny
19:45 Zejść na ziemię
20:35 Tajemnice historii odc. 7
21:05 Jak rozpętałem II wojnę
światową odc. 2 - komedia
22:25 Przelot nad zdobytym miastem
22:55 Śmierć psychiatry. Eugenika
i totalitaryzm
23:35 Wiedźmin odc. 2 - serial
00:30 Miejsce z historią odc. 20
00:50 Sercem śpiewane
01:45 Czesław Niemen

08:45 Jedyńka z Tour de Pologne
09:15 Szaleństwa panny Ewy odc. 1
- serial
10:15 Superinteligentne zwierzęta
11:10 Zwykła/niezwykła rodzinka
odc. 12 - serial
12:00 Wiadomości
12:05 Agrobiznes
12:35 Świat z lotu ptaka odc. 6
13:40 Wszystko przed nami odc. 69
- serial
14:15 Wszystko przed nami odc. 70
- serial
14:45 Tour de Pologne
15:20 Nutella Mini Tour de Pologne
15:25 Tour de Pologne
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Życie nad rozlewiskiem odc. 6
- serial
18:30 Ranczo odc. 74 - serial
19:30 Wiadomości
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Kronika 71. Tour de Pologne
20:15 Pogoda
20:30 Żandarm się żeni - komedia
22:10 Baczyński - film biograficzny
23:25 Film fabularny - film fabularny
23:30 Błękitna fala II - melodramat
01:25 Daniec z gwiazdami, czyli
EuroShow odc. 1
02:00 Notacje odc. 476
02:15 Żandarm się żeni - komedia

06:30 Uwaga!
06:50 Mango - Telezakupy
07:55 Detektywi odc. 937 - serial
08:30 W-11 wydział śledczy odc. 681
- serial
09:10 Rozmowy w toku odc. 2163
10:10 Milion w minutę s. 2 odc. 9
11:10 Dr House s. 2 odc. 9 - serial
12:10 Szpital odc. 142 - serial
13:10 Ukryta prawda odc. 246 - serial
14:10 W-11 wydział śledczy odc. 682
- serial
14:55 Kuchenne rewolucje s. 7 odc. 2
16:00 Rozmowy w toku odc. 2167
17:00 Ukryta prawda odc. 247 - serial
18:00 Szpital odc. 143 - serial
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:05 W-11 wydział śledczy odc. 1112
- serial
20:50 Surowi rodzice s. 3 odc. 10
21:50 Sekrety chirurgii s. 3 odc. 9
22:50 Agenci NCIS s. 8 odc. 17 - serial
23:50 Partnerki odc. 1 - serial
00:50 Co za tydzień
01:25 Uwaga!
01:40 Sekrety magii odc. 96

06:00 Nowe przygody Robin Hooda
s. 2 odc. 19 - serial
07:00 Nash Bridges s. 3 odc. 39
- serial
08:00 Medicopter s. 6 odc. 61 - serial
09:00 Nowe przygody Robin Hooda
s. 2 odc. 20 - serial
10:00 Xena: wojowniczka księżniczka
s. 2 odc. 2 - serial
11:00 Łowcy skarbów s. 2 odc. 21 - serial
12:00 Hela w opałach s. 4 odc. 12 - serial
12:30 Zbuntowany anioł odc. 185 - serial
13:30 Zbuntowany anioł odc. 186 - serial
14:30 Kobieta w lustrze odc. 121 - serial
15:25 Niania odc. 11, 12 - serial
16:30 Hela w opałach s. 4 odc. 13 - serial
17:00 Boso przez świat odc. 19, 20
18:00 Łowcy skarbów s. 2 odc. 22 - serial
19:00 Kung Fu Panda - legenda
o niezwykłości s. 2 odc. 7, 8 - serial
20:00 CSI: Kryminalne zagadki Las
Vegas s. 2 odc. 21, 22 - serial
21:55 Trzynasty apostoł s. 2 odc. 4 - serial
00:20 Raz, dwa, trzy, umierasz ty - horror
02:20 Zobacz to!

06:00 Mikołajek odc. 41 - serial
06:20 Coś dla Ciebie
06:50 M jak miłość odc. 589 - serial
07:45 M jak miłość odc. 590 - serial
08:45 Herkules odc. 51 - serial
09:45 Tygrysy Europy odc. 5 - serial
10:55 Barwy szczęścia odc. 1131
- serial
11:35 Na dobre i na złe odc. 341
- serial
12:35 Familiada
13:05 Na sygnale odc. 24 - serial
13:40 Wojciech Cejrowski - boso
przez świat odc. 39
14:20 Szkoła życia odc. 26 - serial
15:10 Tancerze odc. 21 - serial
16:10 M jak miłość odc. 1054 - serial
17:00 Herkules odc. 51 - serial
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Ja to mam szczęście! odc. 13
- serial
20:10 XII Mazurska Noc Kabaretowa
- Mragowo 2010
21:30 07 zgłoś się odc. 18 - serial
22:50 Miłosz
00:00 Ognisty podmuch
- film sensacyjny
02:25 Instynkt odc. 3 - serial

06:45 Męski typ s. 2 odc. 6
07:15 Kobra - oddział specjalny s. 14
odc. 1 - serial
08:15 Sąd rodzinny odc. 159 - serial
09:15 Sędzia Anna Maria
Wesołowska odc. 398 - serial
10:15 Agenci NCIS odc. 19 - serial
11:20 Mango - Telezakupy
12:55 Sąd rodzinny odc. 160 - serial
13:55 Sędzia Anna Maria
Wesołowska odc. 399 - serial
14:55 Szpital odc. 87 - serial
15:55 Brzydula odc. 155 - serial
16:30 Brzydula odc. 156 - serial
17:00 Lekarze s. 4 odc. 11 - serial
18:00 Agenci NCIS odc. 20 - serial
19:00 Dowody zbrodni s. 7 odc. 6
- serial
20:00 Rodzina w spadku
- film obyczajowy
21:55 Bez granic - melodramat
00:35 Gra pozorów odc. 7 - serial
01:35 Sekrety magii odc. 96

07:05 Afisz kulturalny
07:15 Nad Niemnem odc. 1 - serial
08:20 Hugh Laurie: Copper Bottom
Blues
09:25 Jańcio Wodnik - dramat
11:20 Złote lata 60.
12:15 Klara i Angelika
- film obyczajowy
13:15 Urząd - film obyczajowy
14:55 Historia filozofii po góralsku
według ks. Józefa Tischnera
odc. 7
15:05 Historia filozofii po góralsku
według ks. Józefa Tischnera
odc. 1
15:30 Nad Niemnem odc. 1 - serial
16:30 Sztuka czytania
17:05 Hugh Laurie: Copper Bottom
Blues
18:10 Jańcio Wodnik - dramat
20:10 Komornik - dramat
21:55 Jej droga - dramat
23:50 Videogalerie odc. 105
00:45 Rave
01:25 Komornik - dramat

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:20 13. posterunek odc. 23 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 8
odc. 432 - serial
09:30 Malanowski i Partnerzy s. 8
odc. 433 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie
odc. 27 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 473 - serial
12:00 Ślubna gorączka odc. 8 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 5 odc. 41
- serial
14:00 Miodowe lata odc. 34 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie
odc. 28 odc. 35
- serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:45 Dlaczego ja? odc. 413 - serial
17:45 Trudne sprawy s. 6 odc. 35
- serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich
odc. 280 - serial
20:00 Max Payne - film sensacyjny
22:05 Ballistic - film sensacyjny
00:00 Kim jest Clark Rockefeller?
- dramat
02:00 Tajemnice Iosu

06:00 Daleko od noszy odc. 109
- serial
06:30 Komisarz Rex odc. 2 - serial
07:35 Szczeniące lata Toma
i Jerry'ego odc. 39 - serial
08:05 Gwiezdne wojny: Wojny
klonów s. 2 odc. 5, 6 - serial
09:00 Galileo Extra
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 60
- serial
11:00 Otchłań namiętności odc. 130
- serial
12:00 Otchłań namiętności odc. 131
- serial
13:00 Komisarz Rex odc. 3 - serial
14:00 Daleko od noszy odc. 109
- serial
14:30 Strażnik Teksasu odc. 152
- serial
15:30 Mistrz kuchni: Gordon Ramsay
s. 3 odc. 8
16:30 Kłamczuch odc. 30
17:30 Galileo Extra
18:30 Legendy Chima odc. 11 - serial
19:00 Gwiezdne wojny: Wojny
klonów s. 2 odc. 7, 8 - serial
20:00 Śmierć na 1000 sposobów
odc. 11, 12
21:00 Galileo
23:00 Układy odc. 48 - serial
00:05 Spadkobiercy odc. 27
01:05 I Like It
02:15 To był dzień

07:20 Powstańcy odc. 4
07:30 Miejsce z historią odc. 21
07:55 Widziane na Ziemi odc. 1
09:00 Kolumbowie odc. 3 - serial
10:10 Spór o historię odc. 98
10:45 Zaproszenie odc. 123
11:10 Okrasa łamie przepisy
11:45 Riese - tajemnice wykute w skałę
13:00 Jak rozpętałem II wojnę
światową odc. 2 - komedia
14:20 Przelot nad zdobytym miastem
14:50 Było, nie minęło - kronika
zwiadowców historii
15:25 Sensacje XX wieku odc. 149, 150
16:25 Flesz historii
16:40 Ex libris
17:00 Kolumbowie odc. 4 - serial
18:05 Taki to mroczny czas
18:35 Polska i świat z historią w tle odc. 106
19:00 Dziennik telewizyjny
19:45 Oblicza ludobójstwa odc. 1
20:45 Z kabaretowego archiwum odc. 12
21:00 Było, nie minęło - kronika
zwiadowców historii
21:35 Sensacje XX wieku odc. 146
22:35 Powstańcy odc. 4
00:05 Władysław hr. Zamoyski
- Pan z Wielkopolski - Władca Tatr
01:15 Miejsce z historią odc. 21
01:35 Jego Ekscelencja Subiekt
- komedia

08:40 Jedyńka z Tour de Pologne
09:05 Szaleństwa panny Ewy odc. 2 - serial
10:10 Świat z lotu ptaka odc. 6
11:10 Zwykła/niezwykła rodzinka odc. 13 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:45 Waran z Komodo
13:50 Wszystko przed nami odc. 71, 72 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Reportaż
15:30 Klan odc. 2581 - serial
15:55 MacGyver s. 2 odc. 20 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:30 Tour de Pologne
18:05 Nutella Mini Tour de Pologne
18:10 Tour de Pologne
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Kronika 71. Tour de Pologne
20:08 GOL T-Mobile Ekstraklasa
20:15 Pogoda
20:30 W kręgu kłamstw - thriller
22:05 1920. Wojna i miłość odc. 12 - serial
23:00 W garniturach odc. 10 - serial
23:50 MacGyver s. 2 odc. 20 - serial
00:50 W kręgu kłamstw - thriller
02:25 Notacje odc. 364
02:40 Daniec z gwiazdami, czyli EuroShow odc. 2

06:30 Uwaga!
06:50 Mango - Telezakupy
07:55 Detektywi odc. 938 - serial
08:30 W-11 wydział śledczy odc. 683 - serial
09:10 Rozmowy w toku odc. 2167
10:10 Milion w minutę s. 2 odc. 10
11:10 Dr House s. 2 odc. 10 - serial
12:10 Szpital odc. 143 - serial
13:10 Ukryta prawda odc. 247 - serial
14:10 W-11 wydział śledczy odc. 1112 - serial
14:55 Kuchenne rewolucje s. 7 odc. 3
16:00 Rozmowy w toku odc. 2168
17:00 Ukryta prawda odc. 248 - serial
18:00 Szpital odc. 144 - serial
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:05 W-11 wydział śledczy odc. 1076 - serial
20:50 Zmiana pasa - film sensacyjny
22:55 Kuba Wojewódzki s. 8 odc. 9
23:55 Prawo Agaty s. 5 odc. 9 - serial
00:55 Terminator: Kroniki Sary Connor odc. 10 - serial
01:55 Uwaga!
02:10 Sekrety magii odc. 97

06:00 Nowe przygody Robin Hooda s. 2 odc. 21 - serial
07:00 Nash Bridges s. 3 odc. 40 - serial
08:00 Medicopter s. 6 odc. 62 - serial
10:00 Xena: wojownicza księżniczka s. 2 odc. 3 - serial
11:00 Łowcy skarbów s. 2 odc. 22 - serial
12:00 Hela w opałach s. 4 odc. 13 - serial
12:30 Zbuntowany anioł odc. 186 - serial
13:30 Zbuntowany anioł odc. 187 - serial
14:30 Kobieta w lustrze odc. 122 - serial
15:25 Niania odc. 12 - serial
15:55 Niania odc. 13 - serial
16:30 Hela w opałach s. 4 odc. 14 - serial
17:00 Boso przez świat odc. 20, 21
18:00 Łowcy skarbów s. 3 odc. 1 - serial
19:00 Kung Fu Panda - legenda o niezwykłości s. 2 odc. 8, 9 - serial
20:00 Lot śmierci - film katastroficzny
22:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 7 odc. 3 - serial
22:55 Mroczna przemiana - horror
00:25 Mała Brytania s. 3 odc. 5, 6 - serial
01:55 Zobacz to!

06:05 Mikołajek odc. 43 - serial
06:20 Nic ponad ludzkie siły
06:50 M jak miłość odc. 591 - serial
07:50 M jak miłość odc. 592 - serial
08:45 Herkules odc. 52 - serial
09:45 Tygrysy Europy odc. 6 - serial
10:50 Barwy szczęścia odc. 1132 - serial
11:30 Na dobre i na złe odc. 342 - serial
12:35 Familiada
13:05 Na sygnale odc. 25 - serial
13:40 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 40
14:15 Szkoła życia odc. 27 - serial
15:05 Tancerze odc. 22 - serial
16:05 M jak miłość odc. 1055 - serial
17:00 Herkules odc. 52 - serial
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Ja to mam szczęście! odc. 14 - serial
20:10 U Pana Boga w ogródku - komedia
22:20 Zabójcze umysły s. 3 odc. 58 - serial
23:05 Zabójcze umysły s. 3 odc. 59 - serial
23:55 Nowa Warszawa
01:20 Na linii strzału s. 3 odc. 41 - serial
02:15 U Pana Boga w ogródku - komedia

06:30 W-11 wydział śledczy odc. 988 - serial
07:15 Kobra - oddział specjalny s. 14 odc. 2 - serial
08:15 Sąd rodzinny odc. 160 - serial
09:15 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 399 - serial
10:15 Agenci NCIS odc. 20 - serial
11:20 Mango - Telezakupy
12:55 Sąd rodzinny odc. 161 - serial
13:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 400 - serial
14:55 Szpital odc. 88 - serial
15:55 Brzydula odc. 157 - serial
16:30 Brzydula odc. 158 - serial
17:00 Lekarze s. 4 odc. 12 - serial
18:00 Agenci NCIS odc. 21 - serial
19:00 Dowody zbrodni s. 7 odc. 7 - serial
20:00 W szponach korupcji - film sensacyjny
22:20 Pamiętniki wampirów s. 3 odc. 20 - serial
23:20 Telefon - film sensacyjny
01:25 Sekrety magii odc. 97

07:05 Afisz kulturalny
07:15 Nad Niemnem odc. 2 - serial
08:20 Gry wojenne odc. 1 - serial
09:20 Kto nigdy nie żył... - dramat
11:10 Co tu jest grane?
12:00 Porwana
12:25 Daleko od okna - dramat
14:35 Kobieta z przeszłością
15:25 Nad Niemnem odc. 2 - serial
16:30 Rozmowy po-szczególne odc. 11
17:15 Gry wojenne odc. 1 - serial
18:10 Kto nigdy nie żył... - dramat
20:10 Oda do radości - dramat
22:15 Studio Kultura
22:20 Szkarłatna ulica - dramat
00:10 Zabicie ciotki
00:50 Gra - dramat

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:20 13. posterunek odc. 24 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 8 odc. 434 - serial
09:30 Malanowski i Partnerzy s. 9 odc. 435 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie odc. 28 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 474 - serial
12:00 Ślubna gorączka odc. 9 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 5 odc. 42 - serial
14:00 Miodowe lata odc. 35 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie odc. 29 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:45 Dlaczego ja? odc. 414 - serial
17:45 Trudne sprawy s. 6 odc. 36 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 281 - serial
20:00 Korpus weteranów - thriller
22:20 Tsotsi - dramat
00:20 Ostatnia misja - film sensacyjny
02:45 Tajemnice losu

06:00 Daleko od noszy odc. 110 - serial
06:30 Komisarz Rex odc. 3 - serial
07:35 Szczenięce lata Toma i Jerry'ego odc. 1 - serial
08:05 Gwiazdne wojny: Wojny klonów s. 2 odc. 7, 8 - serial
09:00 Galileo Extra
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 61 - serial
11:00 Otchłań namiętności odc. 132, 133 - serial
13:00 Komisarz Rex odc. 4 - serial
14:00 Daleko od noszy odc. 110 - serial
14:30 Strażnik Teksasu odc. 153 - serial
15:30 Mistrz kuchni: Gordon Ramsay s. 3 odc. 9
16:30 Kłamczuch odc. 31
17:30 Galileo Extra
18:30 Legendy Chima odc. 12 - serial
19:00 Gwiazdne wojny: Wojny klonów s. 2 odc. 9, 10 - serial
20:00 Na krawędzi odc. 6, 7 - serial
22:00 Złowieszczy szczyt - film katastroficzny
00:05 Spadkobiercy odc. 28
01:05 Interwencja
01:50 To był dzień
02:50 Puncher

07:20 Powstańcy odc. 5
07:30 Miejsce z historią odc. 22
07:55 Widziane na Ziemi odc. 2
09:00 Kolumbowie odc. 4 - serial
10:05 Flesz historii
10:20 Cafe Historia
10:45 Zaproszenie odc. 122
11:10 Makłowicz w podróży
11:45 Oblicza ludobójstwa odc. 1
12:50 Dzień czwarty - film wojenny
14:15 Ewuśka, wróciłaś!
14:45 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
15:25 Sensacje XX wieku odc. 146
16:15 Tajemnice Enigmy
17:00 Kolumbowie odc. 5 - serial
18:00 Człowiek świętego imienia
18:40 Pierwsza kadrowa odc. 1
19:10 Dziennik telewizyjny
19:45 Oblicza ludobójstwa odc. 2
20:45 Z kabaretowego archiwum odc. 1
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:35 Sensacje XX wieku odc. 147
22:35 Rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego
00:00 Listy z barykady
00:35 Miejsce z historią odc. 22
00:50 Kronikarz czasu wojny
01:45 Dorożkarz nr 13 - komedia

08:40 Kulisy Tour de Pologne
09:10 Szaleństwa panny Ewy odc. 3 - serial
10:10 Waran z Komodo
11:10 Zwykła/niezwykła rodzinka odc. 14 - serial
12:00 Wiadomości
12:05 Agrobiznes
12:20 Magazyn rolniczy
12:45 Film dokumentalny
13:50 Wszystko przed nami odc. 73, 74 - serial
14:45 Tour de Pologne
15:20 Nutella Mini Tour de Pologne
15:25 Tour de Pologne
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Życie nad rozlewiskiem odc. 7 - serial
18:30 Ranczo odc. 75 - serial
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Kronika 71. Tour de Pologne
20:10 Pogoda
20:25 Miejsce zbrodni. Podpalacz - film kryminalny
22:05 1920. Wojna i miłość odc. 13 - serial
23:05 Jak by to sprzedać? - komedia
00:40 Wypadek
01:30 Notacje odc. 626
22:20 Tsotsi - dramat
01:45 W garniturach odc. 10 - serial
02:40 Daniec z gwiazdami, czyli EuroShow odc. 3

06:30 Uwaga!
06:50 Mango - Telezakupy
07:55 Detektywi odc. 939 - serial
08:30 W-11 wydział śledczy odc. 684 - serial
09:10 Rozmowy w toku odc. 2168
10:10 Milion w minutę s. 2 odc. 1
11:10 Dr House s. 2 odc. 11 - serial
12:10 Szpital odc. 144 - serial
13:10 Ukryta prawda odc. 248 - serial
14:10 W-11 wydział śledczy odc. 1076 - serial
14:55 Kuchenne rewolucje s. 7 odc. 4
16:00 Rozmowy w toku odc. 2169
17:00 Ukryta prawda odc. 249 - serial
18:00 Szpital odc. 145 - serial
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:05 W-11 wydział śledczy odc. 1084 - serial
20:50 Zaginiony w akcji III - film sensacyjny
23:00 Parszywa dwunastka - film wojenny
01:55 Uwaga!
02:10 Sekrety magii odc. 98

06:00 Nowe przygody Robin Hooda s. 2 odc. 23 - serial
07:00 Nash Bridges s. 3 odc. 41 - serial
08:00 Medicopter s. 6 odc. 63 - serial
09:00 Nowe przygody Robin Hooda s. 2 odc. 24 - serial
10:00 Xena: wojownicza księżniczka s. 2 odc. 4 - serial
11:00 Łowcy skarbów s. 3 odc. 1 - serial
12:00 Hela w opałach s. 4 odc. 14 - serial
12:30 Zbuntowany anioł odc. 187 - serial
13:30 Zbuntowany anioł odc. 188 - serial
14:30 Kobieta w lustrze odc. 123 - serial
15:25 Niania odc. 13, 14 - serial
16:30 Hela w opałach s. 4 odc. 15 - serial
17:00 Boso przez świat odc. 21, 22
18:00 Łowcy skarbów s. 3 odc. 2 - serial
19:00 Kung Fu Panda - legenda o niezwykłości s. 2 odc. 9, 10 - serial
20:00 El Dorado: świątynia słońca - film przygodowy
22:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 7 odc. 4 - serial
23:00 Trzynasty apostoł s. 2 odc. 4 - serial
01:25 Zobacz to!
02:00 No problem!
02:30 Dyżur s. 2 odc. 18

06:10 Mikołajek odc. 44 - serial
06:25 Polacy w Rzymie i Watykanie odc. 4
06:55 M jak miłość odc. 593 - serial
07:55 M jak miłość odc. 594 - serial
08:50 Herkules odc. 53 - serial
09:50 Tygrysy Europy odc. 7 - serial
10:55 Barwy szczęścia odc. 1133 - serial
11:35 Na dobre i na złe odc. 343 - serial
12:35 Familiada
13:10 Na sygnale odc. 26 - serial
13:40 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 41
14:20 Szkoła życia odc. 28 - serial
15:10 Tancerze odc. 23 - serial
16:10 M jak miłość odc. 1056 - serial
17:00 Herkules odc. 53 - serial
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Ja to mam szczęście! odc. 15 - serial
20:10 Gliniarz z metropolii - komedia
22:20 Na dwa fronty - komedia
23:55 Dr House s. 8 odc. 172 - serial
00:50 Dr House s. 8 odc. 173 - serial
01:45 Brudna prawda
02:40 Drony - niewidzialny wróg odc. 77

06:45 Męski typ s. 2 odc. 7
07:15 Kobra - oddział specjalny s. 14 odc. 3 - serial
08:15 Sąd rodzinny odc. 161 - serial
09:15 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 400 - serial
10:15 Agenci NCIS odc. 21 - serial
11:20 Mango - Telezakupy
12:55 Sąd rodzinny odc. 162 - serial
13:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 401 - serial
14:55 Szpital odc. 89 - serial
15:55 Brzydula odc. 159 - serial
16:30 Brzydula odc. 160 - serial
17:00 Lekarze s. 4 odc. 13 - serial
18:00 Agenci NCIS odc. 22 - serial
19:00 Dowody zbrodni s. 7 odc. 8 - serial
20:00 Bez granic - melodramat
22:40 Diagnoza zbrodni - film sensacyjny
01:10 Podkomisarz Brenda Johnson odc. 4 - serial
02:10 Bogaci bankruci s. 4 odc. 8 - serial
02:55 Sekrety magii odc. 98

07:05 Afisz kulturalny
07:15 Nad Niemnem odc. 3 - serial
08:25 Rozdarty - książka
Weksler-Waszkineł
09:35 Grający z talerza - film obyczajowy
11:30 Młoda kultura
12:10 Ostatnie takie trio - dramat
13:05 Pokój dziecienny - film obyczajowy
14:35 Pieprz i wanilia odc. 16
15:20 Nad Niemnem odc. 3 - serial
16:25 Wydarzenie aktualne
17:05 Rozdarty - książka
Weksler-Waszkineł
18:10 Grający z talerza - film obyczajowy
20:10 Plac Zbawiciela - dramat
22:10 Noc w Varennes - dramat
00:45 Studio Kultura
00:50 Miejsce urodzenia
01:55 Zerwany - dramat

06:00 Nowe przygody Robin Hooda s. 2 odc. 23 - serial
07:00 Nash Bridges s. 3 odc. 41 - serial
08:00 Medicopter s. 6 odc. 63 - serial
09:00 Nowe przygody Robin Hooda s. 2 odc. 24 - serial
10:00 Xena: wojownicza księżniczka s. 2 odc. 4 - serial
11:00 Łowcy skarbów s. 3 odc. 1 - serial
12:00 Hela w opałach s. 4 odc. 14 - serial
12:30 Zbuntowany anioł odc. 187 - serial
13:30 Zbuntowany anioł odc. 188 - serial
14:30 Kobieta w lustrze odc. 123 - serial
15:25 Niania odc. 13, 14 - serial
16:30 Hela w opałach s. 4 odc. 15 - serial
17:00 Boso przez świat odc. 21, 22
18:00 Łowcy skarbów s. 3 odc. 2 - serial
19:00 Kung Fu Panda - legenda o niezwykłości s. 2 odc. 9, 10 - serial
20:00 El Dorado: świątynia słońca - film przygodowy
22:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 7 odc. 4 - serial
23:00 Trzynasty apostoł s. 2 odc. 4 - serial
01:25 Zobacz to!
02:00 No problem!
02:30 Dyżur s. 2 odc. 18

06:00 Daleko od noszy odc. 111 - serial
06:30 Komisarz Rex odc. 4 - serial
07:35 Szczenięce lata Toma i Jerry'ego odc. 2 - serial
08:05 Gwiazdne wojny: Wojny klonów s. 2 odc. 9, 10 - serial
09:00 Galileo Extra
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 62 - serial
11:00 Otchłań namiętności odc. 134 - serial
12:00 Otchłań namiętności odc. 135 - serial
13:00 Komisarz Rex odc. 5 - serial
14:00 Daleko od noszy odc. 111 - serial
14:30 Strażnik Teksasu odc. 154 - serial
15:30 Mistrz kuchni: Gordon Ramsay s. 3 odc. 10
16:30 Kłamczuch odc. 32
17:30 Galileo Extra
18:30 Legendy Chima odc. 13 - serial
19:00 Gwiazdne wojny: Wojny klonów s. 2 odc. 11, 12 - serial
20:00 Hirokin - film przygodowy
22:15 Wojownicy - film sensacyjny
00:25 Osobliwości kulturowe odc. 5
01:25 Śmierć na 1000 sposobów odc. 11
01:55 To był dzień

07:20 Powstańcy odc. 6
07:35 Miejsce z historią odc. 23
07:55 Widziane na Ziemi odc. 3
09:00 Kolumbowie odc. 5 - serial
10:05 Polska i świat z historią w tle odc. 70
10:30 Polska i świat z historią w tle odc. 13
10:45 Zaproszenie odc. 127
11:10 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza
11:45 Oblicza ludobójstwa odc. 2
12:40 Z kabaretowego archiwum odc. 10
13:00 Rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego
14:20 Listy z barykady
14:50 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
15:30 Sensacje XX wieku odc. 147
16:20 Spór o historię odc. 33
17:00 Pogranicze w ogniu odc. 1 - serial
18:10 Nowa Huta walczy
19:00 Dziennik telewizyjny
19:45 Oblicza ludobójstwa odc. 3
20:40 Ex libris
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:35 Sensacje XX wieku odc. 80
22:30 By czas nie zatarł odc. 1
23:05 Kolumbowie w kolorze feldgrau
23:55 Fotograf partyzantów
00:35 Miejsce z historią odc. 23
00:55 Limuzyna Daimler-Benz - dramat

Higiena jamy ustnej

Zapobieganie chorobom jamy ustnej jest stosunkowo proste – wystarczy odpowiednia higiena, dieta i regularne wizyty u dentysty.

Wybór szczoteczki

Jaką szczoteczkę wybrać? Na rynku jest ich ogromna ilość. Wybór szczoteczki staje się prostszy, gdy odpowiemy sobie na kilka pytań:

- Jak mocno szczotkuję zęby?

Niepalące osoby o zdrowych zębach i dziąsłach powinny wybrać szczoteczkę oznaczoną napisem „średnia” (medium). Zbyt miękkie nie usuną resztek pokarmu spomiędzy zębów i mogą szybko się zużyć. Zbyt twarde mogą z kolei poranić dziąsła, a nawet niszczyć szkliwo, szczególnie przy gwałtownych, poziomych ruchach. Miękkich szczoteczek powinny używać osoby noszące protezy, cierpiące na choroby jamy ustnej oraz dzieci. Twarde wskazane są dla palaczy, głównie z powodu trudniejszego do usunięcia osadu.

- Jak dużo czasu mogę przeznaczyć na szczotkowanie?

Im więcej, tym lepiej. Osoby szczególnie dokładnie myjące zęby powinny wybrać szczoteczkę jednopęczkową. Co prawda trzeba nimi czyścić każdy ząb osobno, ale najłatwiej wtedy dotrzeć do krańców przy dziąsłach i powierzchni bocznych. Głównie w tych miejscach zalegają resztki pokarmów i odkłada się płytka nazębna. Dla osób bardziej zabieganych najlepszym rozwiązaniem będą tradycyjne szczoteczki z wieloma pęczkami włosów. Czyszczą one więcej niż jeden ząb naraz i w ten sposób pozwalają oszczędzić czas. Trzeba jednak staranniej czyścić przestrzenie między zębami. Tym, którzy mają najmniej czasu na wizyty w łazience, przydadzą się szczoteczki wielopęczkowe z powierzchnią czyszczącą język. Włoski pozwolą szybko pozbyć się resztek pokarmu i płytki nazębnej, a tarka na grzbiecie szczoteczki usunie nadmiar bakterii z języka. Bardzo przydatne są specjalne szczoteczki do języka. Przyrząd taki nie ma tradycyjnego włosia, ale albo „gołą” główkę z elementami drapiącymi, albo też łukowatą linię specjalnych miękkich włosków.

- Szczoteczka tradycyjna czy elektryczna?

Przy odpowiednim stosowaniu nie ma istotnych różnic w skuteczności obu typów szczoteczek. Wersje elektryczne mają jednak pewne zalety, m. in. większą łatwość obsługi przez osoby ze zmniejszoną ruchomością rąk. Ponadto modele używające ultradźwięków pozwalają usuwać kamień i płytkę nazębną nawet z miejsc, gdzie sama główka nie dotrze.

Wybór pasty

Wybór jest ogromny, ale łatwiej będzie nam się zdecydować na tę właściwą, jeśli odpowiemy sobie na kilka pytań:

- Czy mam zdrowe zęby i dziąsła?

Osoby mające zdrowe zęby i dziąsła mogą wybrać zwykłą pastę fluoryzowaną. Dodatek fluoru pozwoli zrównoważyć jego małą ilość w wodzie pitnej. Taka pasta zadba o wzmocnienie naszego szkliwa i pozostawi uczucie świeżości w ustach.

- Czy krwawią mi czasem dziąsła?

Krew może się pojawiać w czasie szczotkowania lub jedzenia, a nawet bez konkretnego powodu. W każdym takim przypadku możemy mówić o łagodnej lub już poważniejszej paradontozie. Wtedy najlepszym wyborem są pasty z dodatkiem ziół lub minerałów, które pomogą zahamować krwawienie, zmniejszyć zaczerwienienie i polepszyć ogólny stan dziąseł.

- Czy moje dziąsła są obniżone lub czuję na zębach osad?

Może to świadczyć o nadmiernym rozwoju bakterii w jamie ustnej. Stosując przeciwbakteryjną pastę przeciw płytce nazębnej możemy zapobiec osadowi i ułatwić powrót linii dziąseł do odpowiedniej wysokości.

- Czy mój oddech jest nieświeży?

Tutaj pomocne mogą być pasty przeciwko halitozie, bo tak nazywa się chorobliwy nieświeży oddech. Zabijają one bakterie w znacznej mierze odpowiedzialne za tę niemiłą przypadłość.

- Czy kolor moich zębów

mnie satysfakcjonuje?

Jeśli nie, być może czas sięgnąć po pasty wybielające. Drobiniki w ich składzie ścierają osad z zębów, przywracając im naturalny kolor.

Techniki

szczotkowania

Szczoteczka tradycyjna

Najlepsza technika wymaga ułożenia główki szczoteczki pod kątem około 45° do powierzchni zębów. Ruchy „zmiatające”, a więc od nasady do czubka zęba, zaczynamy od wewnętrznej strony ostatnich zębów na dole po lewej stronie i przesuwamy się stopniowo do końca w prawo. Potem takimi samymi ruchami czyszcimy do wewnątrz zęby na górze. Dalej przechodzimy na zewnętrzne powierzchnie górnego rzędu i w końcu znów na dół. Na koniec czyszcimy płaskie części zębów i pomiędzy nimi.

Szczoteczka jednopęczkowa

Główka powinna być ustawiona pod kątem prostym do czyszczonego zęba. Zaczynamy od „jedynki” czyli jednego z przednich zębów. Delikatne ruchy zaczynamy od brzegu zęba, przechodząc w górę do jego drugiego brzegu. Tak postępujemy z każdym zębem osobno.

Szczoteczka elektryczna

Pozycja główki jak przy szczoteczce jednopęczkowej, ale już oczywiście nie musimy sami wykonywać żadnych ruchów poza przesuwaniem jej na poszczególne zęby. Możemy stosować się do kolejności ze szczoteczki tradycyjnej, ale równie dobrze może to być nasza własna. Najważniejsze jest jednak, aby nie pominąć żadnego zęba.

Nie tylko zęby

Szczotkowanie języka

Czyszczenie języka i wewnętrznej strony policzków jest ważne z tego samego powodu, co higiena zębów. Chodzi tu o usunięcie rozmnażających się tam bakterii i resztek pokarmów. Bakterie nie tylko mogą prowadzić do zakażeń i groźnych dla naszego zdrowia chorób, ale też powodować powstawanie przykrego oddechu. Żele stosowane do hi-

gieny języka dodatkowo działają przeciwbakteryjnie. Język czyszcimy poruszając szczoteczką od tyłu do czubka języka, przy czym najważniejsze jest właśnie czyszczenie jego części tylnej. Na początku może się pojawiać odruch wymiotny, ale przy odpowiedniej delikatności i wprawie, po pewnym czasie zniknie. Policzki także szczotkujemy od gardła w stronę ust.

Czyszczenie między zębami

Nikt nie jest w stanie samą szczoteczką dotrzeć do trudno dostępnych miejsc w jamie ustnej. Higiena przestrzeni międzyzębowych wymaga od nas użycia różnych narzędzi.

Nić dentystyczna

Większość nici jest fluorowana, co przekłada się na dodatkową ochronę przed próchnicą. Samo nitkowanie rozpoczynamy od owinięcia palca wskazującego nicią na tyle, aby móc ją pewnie trzymać w czasie używania. Potem trzeba rozwinąć odcinek o długości dającej nam swobodę operowania nicią nawet między trzonowcami. Pętelką z nitki obejmujemy ząb tak, aby trzymane przez nas końce były od strony ust. Delikatnymi ruchami w górę i w dół czyszcimy powierzchnię zęba do momentu, kiedy nitka zacznie „piszczeć” jak palec przesuwany po świeżo umytym talerzu.

Szczoteczka międzyzębowa

Najbardziej specjalistycznym narzędziem do utrzymania higieny przestrzeni międzyzębowych są szczoteczki międzyzębowe.

Od zwykłych różnią się znacznie węższą główką i włosiem ułożonym w swoistą „choinkę”. Ma to na celu dokładniejsze czyszczenie zagłębień w powierzchni zębów, głównie trzonowców i przedtrzonowców. Takie szczoteczki polecane są głównie osobom z mocno obniżonymi dziąsłami lub bardzo rzadko ustawionymi zębami. Dodatkowym rozwiązaniem może być nakładanie żeli przeciwbakteryjnych dla ograniczenia rozwoju flory jamy ustnej i narastania płytki nazębnej.

Płyn do płukania ust

Część bakterii jest bardzo blisko, a nawet poniżej linii dziąseł – mają tam idealne warunki do rozwoju. Niezawodnym sposobem na walkę z bakteriami jest płukanie zębów specjalnymi płynami bakteriobójczymi. Są skuteczne w 80 proc., a preparaty zawierające chlorheksydynę i oktenydyne nawet w 100 proc. Trzeba jednak pamiętać, że u niektórych osób długie stosowanie płukanek z chlorheksydyną może powodować żółknięcie zębów. Płukanie musi trwać przynajmniej pół minuty, a najlepiej minutę, aby było skuteczne. Nawet jeśli smak danego płynu jest zbyt intensywny, nie powinniśmy po nim płukać ust ani go rozcieńczać. W pierwszym przypadku pozbywalibyśmy się substancji, które jeszcze przez jakiś czas mogłyby nas chronić, a w drugim zmniejszalibyśmy skuteczność preparatu. Lepiej zmienić rodzaj środka niż stosować go nieskutecznie.

A to ciekawe

Pośmiertne wersety

Nagrobki na cmentarzach są podobne do siebie i najczęściej można z nich odczytać imię i nazwisko zmarłego, datę urodzin i śmierci. Czasem trafi się krótkie Ave Maryja czy RIP. W historii zdarzały się ciekawe inskrypcje nagrobne.

Winston Churchill był jednym z najbardziej wybitnych Brytyjczyków, premierem kraju w trakcie II wojny światowej. Słynął ze swojego ciętego języka. Potrafił klócić się jak dzentelmen, ale mówił dosadnie. Kiedy pewnego razu spotkał Amerykankę Nancy Astor, której nie przypadł do gustu styl bycia Churchilla, miała ona zwrócić mu wówczas

uwagę: „Gdyby był pan moim mężem, dałabym panu truciznę”. Churchill pełen spokoju odpowiedział: „Gdybym był pani mężem, zażyłbym ją z radością”. Premier Wielkiej Brytanii zmarł w styczniu 1965 roku. Przed śmiercią polecił wyryć na nagrobku następujące słowa: „Jestem gotów na spotkanie ze Stwórcą. Czy On jest na to gotów jest już inną sprawą”.

Ludolf von Ceulen był matematykiem. Jego wielkim osiągnięciem było podanie wartości liczby π z dokładnością do 35 miejsc po przecinku. Większość osób zna tylko początek tego ciągu, czyli 3,14. Na swoim nagrobku naukowiec nakazał wyrycie dokładnie 36 cyfr z liczby π . Zaginął on w trakcie zawieruch historii, ale został odnaleziony i odnowiony w 2000 roku. Można go podziwiać w holenderskim Leiden.

Na grobie innego matematyka, Austriaka Ludwiga Boltzman, wyczytamy tajemniczy wzór $S = k \log W$. Naukowiec wiedział, że ma rację, ale nie mógł wpaść na to, jak to udowodnić. Popadł w depresję i popełnił samobójstwo. Co za pech.

Niemiecki fizyk teoretyk Werner Heisenberg jest autorem teorii nieoznaczoności. W skrócie chodzi w niej o to, że nie da się dokładnie określić położenia cząstek materii. Nic dziwnego, że na nagrobku naukowca znalazły się słowa „Spoczywa tu, gdzieś tu”.

Jesse James to bohater amerykańskiego Dzikiego Zachodu - rewolwerowiec i bandyta. Zginął

3 kwietnia 1882 roku od strzału w tył głowy, który oddał jego kompan Robert Ford. Słowa na nagrobek wybrała matka ofiary, która była żarliwą chrześcijanką. Brzmiały one: „Zamordowany przez zdrajcę i tchórza, którego imię nie jest godne tu się znaleźć”.

Innymi znanymi przestępcami, tym razem z okresu międzywojennego, był duet Bonnie i Clyde. Zostali zabici 23 maja 1934 r. w policyjnej zasadzce. Po śmierci ich ciała nie spoczęły w jednym grobie, ale na dwóch różnych cmentarzach w Dallas. Na grobie Bonnie zapisano „Tak jak słońce czyni kwiaty słodszy mi, tak ten stary świat jest jaśniejszy dzięki życiu ludzi takich jak ty. Przestępca, kasierz i partnerka Clyde'a Barrowa.” Na grobie Clyde'a widnieje za to krótsze epitafium: „Odszedł, ale nie został zapomniany”.

Człowiekiem z setkami istnień na sumieniu był francuski rewolucjonista Maksymilian Robespierre. Za czasów jego rządów gilotyna dosłownie nie stygła. W końcu sam Robespierre, zgodnie z zasadą, że rewolucja pożera własne dzieci, położył głowę pod nóż. Wdzięczni Francuzi wyryli na jego grobie słowa: „Przechodniu! Nie płacz i nie żałuj tego człowieka, bo gdyby żył, Ty musiałbyś umrzeć...”.

Oryginalni w swoich ostatnich życzeniach byli artyści. Na nagrobku Franka Sinatry przeczytamy „Najlepsze wciąż nadejdzie”. Inni decydowali się na

bardziej nostalgiczne inskrypcje. Znana również w okresie międzywojennym para komediowa George Burns, Gracie Allen na nagrobku umieściła słowa „Ponownie razem”.

Martin Luther King, kaznodzieja i działacz na rzecz równouprawnienia amerykańskich Murzynów, po śmierci w zamachu został pochowany w Atlancie. Na nagrobku widnieje napis „Nareszcie wolny. Dzięki Bogu Wszechmogącemu”.

Epitafia opiewały także wielkość spoczywających w grobach ludzi. Fryderyk II Stauf był cesarzem rzymsko-niemieckim, jednym z najważniejszych ludzi swoich czasów. Jego grób znajduje się w Palermo na Sycylii. Piękny napis głosi: „Gdyby cnota, bystrość sądu, wspaniałe bohaterstwo. Gdyby wzniosłość, blask bogactwa i szlachetność rodu potrafiły przezwyciężyć ciemne moce śmierci, Fryderyk nigdy nie spoczywałby w tym grobie”.

Teraz troszeczkę o polskich cmentarzach i epitafiach. Swego czasu krążyła plotka, że na jednym z grobów na Powązkach wyryto następujący wiersz: „Przez całe życie piął się na piedestał. Teraz już przestał”. W rzeczywistości nikt nie odnalazł tej inskrypcji. Na polskim cmentarzu na Litwie przed II wojną światową znajdował się za to nagrobek muzyka, a na nim „Tu leży trębach. Boże mu przebac”.

(pw)

Sport

Ochrzcili Bałtyk

Jedną z sekcji sportowych działających w przedwojennym Wąbrzeźnie było wioślarstwo. Amatorzy tej dyscypliny sezon rozpoczynali wiosną.

Otwarcie sezonu wioślarskiego było w Wąbrzeźnie nie lada wydarzeniem. Przyrównać je można do współczesnych startów sezonu motorowego. Oto w jaki sposób opisano w lokalnej prasie początek sezonu w Vambresji (wówczas obowiązywała taka pisownia): „W niedzielę dnia 20 maja nabożeństwem odprawionym na intencję klubu rozpoczęto uroczystość otwarcia sezonu. Po południu o 15.30 w obecności przedstawicieli miejscowych władz i towarzystw odbył się uroczysty akt otwarcia sezonu połączony z poświęceniem przystani i nowej łodzi – czwórki półwysigowej. Przebieg uroczy-

stości był wzniosły. Po powitaniu gości przemówił prezes klubu Edward Piszcz. W gorących słowach wzywał ten właściwy twórca dzisiejszej Vambresji do pracy na chwałę sportu i pożytek narodu i państwa.”

Kolejnym punktem uroczystości było odegranie hymnu państwowego. Nową łódź poświęcił ks. Jan Brejski. Nadano jej imię „Bałtyk”. Jak każda, tak i ta musiała mieć chrestnych. Byli nimi: adwokat Henryk Ostrowski i nauczycielka Tamara Lalinówna. Najbardziej efektownym elementem otwarcia sezonu była defilada łodzi.

(pw)

20-lecie międzywojenne

Junak chce do domu

Ci, którym słowo junak kojarzy się tylko z PRL-em, są w błędzie. Ta forma pracy młodzieży dla kraju została wprowadzona jeszcze przez prezydenta Mościckiego. Trzeba przyznać, że nie wszystkim odpowiadała.

Junackie Hufce pracy stworzono w 1936 roku. Junakiem mógł zostać każdy chłopak, wystarczyło wcześniej się zgłosić. Trafił następnie do jednego z obozów, gdzie zapewniano mu przygotowanie do służby wojskowej, naukę i wychowanie, a on odwdzięczał się pracą dla państwa. Junakami przed wojną zostawali często młodzi bezrobotni.

Teofil Tomaszewski z Wąbrzeźna trafił do obozu w Jasińcu

(pw)

20-lecie międzywojenne

Przepychanki nad morgami

W okresie międzywojennym dochodziło do powolnej parcelacji majątków. Bogaci ziemianie musieli sprzedawać swoje grunty małorolnym mieszkańcom wsi. Z obowiązku wyłamywało się wielu Niemców. Co więcej, zachęcali Polaków do ich popierania.

1 kwietnia 1936 roku Franciszek Nowak ze wsi Srebrniki (wówczas powiat wąbrzeski) odebrał pismo od niemieckiej partii Deutsche Vereinigung z Bydgoszczy: „Dowiadujemy się, że Pan swe 96-morgowe gospodarstwo prywatne chce sprzedać. Ażeby odpowiednim kupcom móc zaoferować potrzebujemy dokładnych danych i prosiłbym Pana załączony formularz wypełnić i nam odesłać”.

Niemcy chcieli za wszelką cenę powstrzymać proces wyludniania się Pomorza z ludności niemieckiej. Ankiety podobne do tej wysłanej do Srebrnik trafiały także do innych Polaków. Spisywano je w dwóch językach. Sprzedawane hektary czy też morgi oferowano

następnie Niemcom.

Inna sprawa, że niewielu Polaków decydowało się na współpracę z Niemcami. Nowak ze Srebrnik postąpił podobnie.

(pw)

REKLAMA

**DACHY, AKCESORIA
OKNA, DRZWI**
CENTRA DACHOWE - Grupa MCC

BLACHODACHÓWKA
OD 20,99 Z VAT
TRAPEZ 18 OCYNK
OD 15,99 Z VAT

Sprzedaż-pomiar-montaż
tel. (56)47 409 20, 514 866 203

Uprawy

Słomiane ostatki

Słoma jednym jest potrzebna, innym sprawia kłopot. Co dzieje się z nią po żniwach?

Słoma to dla gospodarstw hodowlanych cenna pozostałość po żniwach. Dla tych nastawionych tylko na uprawy stanowi problem. Niektórzy radzą sobie z nią, rozdrabniając ją, by łatwiej się rozłożyła. Innym sposobem jest stosowanie nawozów azotowych oraz nawozów naturalnych, np. gnojowicy.

Słoma rozkłada się w ziemi dzięki grzybom i bakteriom. Stano-

wi dla nich pożywienie. Jeżeli pozostała na ściernisku słomę wymieszają z glebą w połowie września, to do połowy października jej masa ulegnie zmniejszeniu o jedną trzecią. Do wiosny pozostanie jedynie połowa z początkowej masy.

Dlaczego w procesie rozkładania pomaga azot? Mikroorganizmy potrzebują go, by móc przyswajać sobie składniki pokarmowe.

Jeśli na polu pozostanie słoma niepocięta, stanie się idealnym miejscem do rozwoju chorób grzybowych. W przypadku stosowania płodozmianu nie musi to oznaczać strat, ale jeśli siejemy rok po roku identyczne rośliny, wówczas grozi im choroba korzenia czy fuzarioza kłosa.

(pw)

Słoma potrafi być świetnym nawozem, ale i wylęgarnią chorób

Hodowla

Nim przyjdą antybiotyki

Probiotyki to pożyteczne mikroorganizmy, które mogą wpłynąć na... powiększenie dochodów rolników.

W układzie pokarmowym zwierząt żyją bakterie. Stymulują ochronną błonę śluzową i pobudzają mechanizmy obronne. To właśnie na tym odcinku działają probiotyki. Zostały po raz pierwszy wprowadzone w 1965 roku.

Bakterie probiotyczne zasiedlają jelita, wypierając drobnoustroje patogenne, dobrze wpływają na odporność zwierząt, zapobiegają zakażeniom jelit, poprawiają przyrosty masy ciała oraz efektywność chowu.

Probiotyk dla zwierząt może być pastą, proszkiem, płynem, żelalem czy granulatem dosypywanym do karmy.

Kiedy stosować probiotyki? Najkorzystniej robić to w krytycznych momentach hodowli, kiedy stres może spowodować rozregulowanie mikroflory w jelitach. U świń jest to na przykład okres po odsadzeniu od maciory i czas przejścia na dietę roślinną, do tego dochodzi zmiana otoczenia. Przez wiele lat dodawano do pasz antybiotyki, ale

stosowanie ich było bardzo ryzykowne, ponieważ mogło powodować obniżenie odporności.

Najczęściej notowanym efektem podawania probiotyków jest ograniczenie śmiertelności prosiąt w okresie odsadzeniowym i około-odsadzeniowym.

Probiotyki nie są klasyfikowane jako leki. Należy je stosować jednak ostrożnie, wcześniej zdobyć wiedzę na ich temat, by okazały się skuteczne.

(pw)

Statystyki

Monitoring żniw

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego relacjonuje tegoroczne żniwa.

Akcja żniwa 2014 dobiega końca, a na stronach internetowych wojewódzkiego ODR-u możemy przekonać się, jakie jest zaawansowanie prac oraz jakie plony osiągnięto. W przypadku powiatu lipnowskiego, średnie plony z hektara jęczmienia ozimego to 54 dt, w wąbrzeskim 55 dt, a w golubskim 54 dt. W przypadku rzepaku ozimego w okolicach Golubia-Dobrzynia zbiory osiągają 43 dt, natomiast w wąbrzeskim 32 dt, w lipnowskim 35 dt.

Niebawem okaże się, jakie będą tegoroczne plony. Ekspertsi sprzeczali się przed nimi czy ziar-

no pszenicy będzie posiadało dużą zawartość glutenu. Większość uważała, że dzięki nasłonecznieniu nie będzie z tym problemu. Inni argumentowali, że poziom glutenu zależy też od zawartości azotu.

Ziarno z wysoką zawartością glutenu łatwiej sprzedać na eksport. We wrześniu tona pszenicy konsumpcyjnej może kosztować 730-770 zł, a w grudniu 760-810 zł. Natomiast cena tony żyta we wrześniu to 510-540 zł, a w grudniu 530-570 zł.

(pw)

Szkodniki

Wypatrywać motyli

Uprawom kukurydzy zaczyna zagrażać omacnica proso-wianka. Stosowne ostrzeżenia wydała Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Składaniu jaj przez motyle omacnicy sprzyja panująca obecnie pogoda. Larwy pojawiają się po tygodniu, najpóźniej dwóch. To, że omacnica zagościła na danym polu wiadomo pod koniec sierpnia.

Z omacnicą należy walczyć zanim jej larwy wgryzą się w łodygę. Stosuje się insektycydy. W ochronie kukurydzy należy przeprowadzić od 1 do 3 zabiegów. Pierwszy można wykonać już teraz, czyli w momencie składania jaj przez motyle i przy założeniu, że wylęgają się pierwsze gąsienice. Drugi po ok. 2 tygodniach.

Do walki z omacnicą zarejestrowano 10 preparatów. Wię-

szość zawiera te same, popularne substancje aktywne.

Rolnicy w naszych okolicach muszą na własną rękę monitorować pola, sprawdzać liście roślin, by wypatrywać jajeczek omacnicy. W rejonach najbardziej narażonych (południe Polski) zainstalowano pułapki świetlne, które chwytają motyle omacnicy. Pozwala to na bieżąco kontrolować liczebność szkodników. Być może w kolejnych latach system zostanie rozszerzony także na nasze okolice. Zasięg występowania tego szkodnika powiększa się z roku na rok.

(pw)

Prawo

Karać czy nie karać?

Nawet pół miliarda złotych mógł stracić Skarb Państwa na nielegalnym użytkowaniu przez rolników pól należących do Agencji Nieruchomości Rolnych. Złapani na tym procederze płacą kary, ale rolniczy samorząd jest temu przeciwny.

Rolnicy, którzy po piracku uprawiają państwowe grunty, działają z rozmachem. Najbardziej przedsiębiorczy obsiał 200 hektarów cudzej ziemi. Tego typu oszustw jest stosunkowo niewiele. Większość farmerów, którzy nielegalnie obsiali państwowe hektary, wcześniej je dzierżawiła. W skali kraju zagospodarowanych w ten sposób może być nawet 12 procent gruntów Skarbu Państwa.

Rolnik złapany na gorącym uczynku płaci karę – pięciokrotność wywoławczej wysokości czynszu dzierżawnego. Zarząd Krajowej Rady Izby Rolniczych wystąpił do prezesa Agencji Nieru-

chomości Rolnych o złagodzenie tych sankcji. Argumentacja jest prosta, choć budzi wątpliwości. KRIR mówi, że większość rolników, którzy nielegalnie uprawiali pola, chce zapobiec w ten sposób rozprzestrzenianiu się chwastów na przyległe grunty. Rzeczywiście, działki ANR najczęściej leżą odłogiem, czekając na właściciela lub dzierżawcę. Wszystko byłoby w porządku, gdyby rolnicy nie osiągaliby zysku z nie swoich pól. Tymczasem często oprócz tego, że sprzedają plony rolne i na tym zarabiają, to jeszcze pobierają dopłaty za nielegalną działkę.

(pw)

Choroby

Odszkodowanie za kleszcza

Borelioza – choroba roznoszona przez kleszcze – to przypadłość dopadająca najczęściej leśników i rolników. Właśnie dlatego została uznana za chorobę zawodową.

Każdy rolnik może otrzymać jednorazowe odszkodowanie po zapadnięciu na boreliozę. Warunkiem jego przyznania jest to, aby w momencie zachorowania był ubezpieczony w KRUS-ie. Pieniądze należą się nawet emerytowanym farmerom, o ile zachorowali, będąc wciąż aktywnymi zawodowo.

W ostatnim pięcioleciu 700 rolników skorzystało z tej możliwości. W naszym województwie nie ma aż tak wielu przypadków jak na Warmii i Mazurach czy na Podlasiu.

Kleszcze, które przenoszą boreliozę, są teraz szczególnie aktywne. Można zmniejszyć ryzyko ukąszenia przez pajęczaka, nosząc

wysokie, szczelne obuwie i ubranie zasłaniające większość ciała. Pomagają także odstraszające farmaceutyki.

Na boreliozę nie wynaleziono szczepionki, a niesie ona ze sobą poważne konsekwencje dla organizmu (np. zapalenie mięśnia sercowego czy stawów).

(pw)

REKLAMA

Z piórem za pan brat

Przez okres wakacji publikujemy prace literackie nagrodzone w konkursie „Wąbrzeźno moje miejsce na ziemi”, którego organizatorem jest wąbrzeska biblioteka.

Katarzyna Plewa, absolwentka wąbrzeskiego gimnazjum otrzymała Nagrodę Burmistrza w XIV edycji konkursu literackiego „Wąbrzeźno moje miejsce na ziemi” w temacie „Jak to dawniej u nas było...”.

Święta Bożego Narodzenia, wydaje się, że to doskonała chwila na spotkanie z rodziną, w ciepłym gronie wspólna kolacja, rozmowy. Jednak duża część osób odchodzi od tradycji i rodzinnych biesiad. Jak więc obchodzimy je w XXI wieku? Coraz więcej z nas wybiera się na wycieczki, najczęściej w tym okresie to podróże do ciepłych krajów, samotnie bądź z najbliższymi. Liczba osób wybierających święta za granicą gwałtownie wzrosła w ciągu ostatnich lat... Wielkanoc, najważniejsza uroczystość dla każdego chrześcijanina. To radosna pora, w której, w tym wieku, zamiast zjeść uroczyste śniadanie decydujemy się na Egipt i Wyspy Kanaryjskie. Biura turystyczne przygotowują coraz to doskonalsze oferty wakacyjne poza sezonowe, które kuszą swoją wyjątkowością. Jedną z ofert jest majówka, obchody pierwszej i trzeciomajowej. Znowu opuszczamy naszą ojczyznę dla plaży, gór, morza, w tak ważnym dla narodu dniu uchwalenia Konstytucji z 1971 roku. Obecnie wszystko nabiera charakter nowoczesny, zmodernizowany. Współcześnie absurdem byłoby nie dostać na I Komunię Świętą smartfona, lustrzanki bądź tabletu, komputera.

A jak było dawniej?

Sylwester – powitanie nowego roku, niestety kiedyś tego

Katarzyna Plewa (fot. archiwum „CWA”) dnia trzeba było iść do szkoły. Dla dorosłych organizowano różnorodne wielkie zakładowe bale, które wyprawiano między innymi w Szkole Podstawowej nr 3, salach gimnastycznych, tworząc wach oraz na stołówkach. Charakter podnosiła towarzysząca im nastrojowa muzyka orkiestry. Natomiast niepełnoletni, po powrocie z zajęć lekcyjnych, stroili pomieszczenia mieszkalne. Dla nich preferowane były tak zwane prywatki. Młodzi ludzie bawili się przy utworach z magnetofonów między innymi szpulowych, w gronie najbliższych kolegów. Jedną, co prawda nietypową tradycją, były młodzieńcze psikusy. Zabawy polegały na wystawianiu furtek i bram tak, aby nowy rok mógł zawitać do domów bez przeszkód. Zimy były bardzo srogie, więc niektóre ogrodzenia właściciele odnajdowali dopiero, gdy stopił się śnieg. Malowano również okna farbami i zabierano wycieraczki.

Aktualnie, bardzo popularne święto zakochanych przypadające na 14 lutego, wcześniej nie było obchodzone.

Na tłusty czwartek, oczywiście, wszystkie babcie w piecach kaflowych piekły pyszne pączki oraz chruściki, organizowano zabawy i spotkania ze znajomymi. Ostatki, dawniej przez wąbrzeżan nazywane śledzikiem. Była to ostatnia zabawa w karawale, która trwała do godziny 24.00. Urządzano domówki oraz bale w zakładach pracy. Wielkanoc, uroczystość obchodzona na pamiątkę zmartwych-

wstania Chrystusa. Przed Wielką Nocą robiono porządki, które symbolizowały wypędzanie zimy z domów, wraz ze wszelkim złem i chorobami. Przygotowywano potrawy na stół wielkanocny, barszcz biały lub żurek, faszerowane jajka, pasztety, galaretki drobiowe, kurczaki. Pieczono ciasta między innymi mazurki, babki i serniki. Jednak dużo ludzi nie miało pieców, dlatego zanosili podpisane blachy do piekarni. W Wielki Piątek cała rodzina wieczorkiem wspólnie robiła pisanek z woskiem. Kolory skorupki wykonywano naturalnie, w bardzo prosty sposób. Barwa różowa, czerwona powstawała ze świeżo wyciśniętego soku z buraka, fioletowa – sok z jagód. Najpopularniejszym sposobem był wywar z suszonych łusek cebuli, której jajka nabierały koloru od żółtego aż po rudawy brąz. Na zielono zabarwiał szczypiorek, świeża trawa albo żyto. W Wielką Sobotę konieczne należało poświęcić koszyczek z jedzeniem, w którym nie mogło zabraknąć babki, chleba, baranka, mięsa, wędlin, chrzanu, masła, jajka. W Wielką Niedzielę zasiadano do świątecznego śniadania, poprzedzając ją dzieląc się święconym jajkiem. Drugi dzień był czasem odwiedzin, wyjazdów. W lany poniedziałek – śmigus-dyngus, oblewano każdą napotkaną osobę, znajomą czy też nie. Pierwsze oblewane zostawały dziewczyny przez chłopców, potem role się odwracały. Wykonywano gałązki z brzozy, którymi lekko chłostano po nogach. Mówiono, że jeżeli jakaś panna obrazi się to szybko męża nie znajdzie.

Pierwszego maja obchodzono bardzo hucznie. Wszyscy mieszkańcy musieli obowiązkowo

uczestniczyć. W pochodzie brały udział zakłady pracy i wszystkie szkoły. Jeżeli uczeń nie przybył miał obniżone zachowanie, natomiast pracownik dostawał nagannę, mógł także zostać zwolniony. Poszczególne grupy uczestniczące w defiladzie uczyły się układów, które przedstawiano na uroczystym przemarszu. Przygotowywano się do tego wydarzenia między innymi za zajęciach wychowania fizycznego. Tego dnia spotykano się na boisku szkolnym, przy obecnym Gimnazjum nr 1, gdzie była sprawdzana obecność. Wszyscy zgromadzeni trzymali styropianowe, własnoręcznie wykonane gołąbki pokoju, chorągiewki, transparenty, w tle akompaniowała orkiestra. Wyruszano ulicą 1 Maja aż pod pomnik na Plac Zwycięstwa – obecnie Plac Jana Pawła II, gdzie przygotowana była trybuna. Po wysłuchaniu przemówień władz partii narodu odbywały się różne zabawy, festyny, koncerty. Wyprawiano rozgrywki sportowe, mecze, pokazy.

W trzeciej klasie szkoły podstawowej odbywały się przyjęcia do I Komunii Świętej. Była ona bardzo skromna, obchodzona w domach. Zapraszano chrzestnych i najbliższą rodzinę. Dzieci otrzymywały tylko drobne upominki – medaliki, zegarki, różańce, obrazki święte.

Bal przedmaturalny – dawniej organizowana przez komitet rodzicielski dopiero po zdaniu matury. Odbywała się w hotelu na Placu Jana Pawła II lub w szkole, był poczęstunek oraz tańce. Następnie organizowano przed maturą, studniówki urządzano na auli w liceum ogólnokształcącym. Zaczynano tradycyjnie tańcem poloneza, następnie przyjęcie, na które przechodzono do poszczególnych klas. W grudniu 1981 roku wprowadzono stan wojenny. Zamieszki w kraju zapoczątkowały nowy okres w życiu każdego Polaka. Wtedy właśnie studniówki nie odbyły się, ponieważ młodzież była wielkim zagrożeniem dla władz

komunistycznych. Aby jednak z tradycji stała się zadość organizowano małe prywatne imprezy. Zimą mieszkańcy Wąbrzeźna jeździli na łyżwach lub sankach, zjeżdżając z wysokich gór. Popularny był tor „ślimak”, jazda, po którym często kończyła się polowaniem sań i nabyciem siniazków. Na ulicach grano w hokeja. W okresach zimowych w szkole można było wypożyczyć sprzęt – sanki, łyżwy. Szczególnie radosną porą były święta Bożego Narodzenia. Tylko wtedy sklepy zapelnione zostały towarami. Pojawiały się owoce egzotyczne, np. mandarynki, pomarańcze, banany, a także zabawki. Na wielu placach sprzedawano choinki. W domach pokazywały się tylko prawdziwe, świeże drzewka, nie robiono stroików. Ozdoby wykonywano własnoręcznie, obowiązkowo na zajęciach technicznych. Robiono łańcuchy ze słomek, papieru, wieszano jabłka, cukierki, pierniki.

Nie było lampek, do oświetlenia igłaka używano różnokształtnych, kolorowych świeczek.

Na stole ukazywały się potrawy takie jak: zupa grzybowa, barszcz czerwony z uszkami, kapusta z grochem, pierogi z kapustą i grzybami, karp w galarecie, ryba po grecku, śledź, kutia, kluski z makiem, makowiec, sernik. Najbardziej wzruszającym momentem było składanie życzeń, dzielenie się opłatkiem oraz wspólne kolędowanie. Prezenty były bardzo skromne. Dzieci dostawały cukierki, małe drobiazgi, piłeczki, papierowe aniołki, zabawki, dla dziewczynek lalki, a właściwie same głowy, do których resztę ciała trzeba było doszyć. W szkołach odbywały się jasełka, które zawsze rozpoczynały się sceną zbudzenia pasterzy przez aniołów. Była oczywiście Święta Rodzina przy żłóbku małego Jezusa, pasterze i Trzej Królowie przychodzący z darami. Kolędnicy chodzili od domu do domu, za co najczęściej otrzymywali drobne upominki w postaci cukierka, ciastka.

Dawniej 1 maja obchodzono bardzo hucznie. Wszyscy mieszkańcy musieli obowiązkowo uczestniczyć. W pochodzie brały udział zakłady pracy i wszystkie szkoły

Na urodzinach pojawiała się tylko najbliższa rodzina i chrześni, nie zapraszano kolegów, koleżanek. Dostawano drobne upominki.

W upragnione wakacje całe dnie spędzano na świeżym powietrzu. Niewiele osób miało rowery, dlatego częstym zajęciem była gra w piłkę lub zabawy w chowanego, robiono także modele samolotów, latawce. Chłopcy większość czasu spędzali na budowaniu torów z przeszkodami dla popularnej gry w „kapsle”. Zbierano je przed kioskami, niektóre z nich były bardzo cenne. Dzieci prosiły sprzedawczynie, aby tak otwierały butelki, by kapsle nie były pocięte. Jedną z form wypoczynku były obozy harcerskie nad jeziorami, czasami obozy wędrownie i kolonie. Prawie nikt nie jeździł na wakacje za granicę, bardzo rzadko w góry i nad mo-

rze. Całe nasze jezioro Zamkowe obfitowało w małe dzikie plaże, na których latem zawsze panował duży tłok.

Podsumowując to jak było kiedyś a jak jest teraz, można zauważyć, że ludzie zmienili swoje nastawienie do tradycji. Zamiast hucznie obchodzonych świąt, spotkania ze znajomymi i rodzinną wolą wyjechać gdzieś, samemu lub z najbliższą rodziną. Jednak większość osób, która zdecydowała się na wyprawienie imprezy, nie przygotowuje jej osobiście. Kupują gotowe ciasta i potrawy bądź zamawiają całą uroczystość w restauracji. Dawniej przy okazji świąt, urodzin nie liczyły się prezenty, to był tylko bardzo skromny dodatek. Każdy pragnął przeżyć ten czas wewnętrznie. A teraz, teraz dzieci czekają tylko na upominki, które z roku na rok są coraz to bogatsze...

Pochód pierwszomajowy szedł ulicą 1 Maja aż pod pomnik na Plac Zwycięstwa – obecnie Plac Jana Pawła II, gdzie przygotowana była trybuna

OGŁOSZENIE PŁATNE

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Książkach w likwidacji, ul. Wąbrzeska 8

Ogłasza przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż samochodu Mercedes Benz. 208, poj. 2,3D, rok produkcji 1993.

Cena wywoławcza 5.000 zł.

Wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej należy wpłacić w dniu przetargu w kasie Spółdzielni godzinę przed odbyciem przetargu.

Przetarg odbędzie się w dniu 18.08.2014 r. o godz. 10-tej. w siedzibie Spółdzielni. Zainteresowani mogą oglądać pojazd w siedzibie Spółdzielni począwszy od dnia 11.08.2014 r. od godz. 8-mej do godz. 13-tej.

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo odwołania przetargu, a także jego unieważnienia bez podania przyczyn.

Informacji udziela się pod numerem 56/6888175.

OGŁOSZENIE PŁATNE

OGŁASZAM

pierwszy nieograniczony przetarg ustny na dzierżawę pod użytkowanie rolnicze:

1) działek ewidencyjnych o nr nr: 23/16 i 23/17 o łącznej powierzchni 1.2779 ha, położonych w obrębie 5 miasta Wąbrzeźna przy ulicy Bukowej, zapisanych w księdze wieczystej KW nr TO1W/00023871/5

Cena wywoławcza rocznego czynszu dzierżawnego wynosi 185,34 zł (słownie: sto osiemdziesiąt pięć 34/100 złotych)

Wadium wynosi 10,00 zł (słownie: dziesięć złotych)

Postąpienie nie niższe niż 2,00 zł (słownie: dwa złote)

2) działki ewidencyjnej nr 45/2 o powierzchni 1.4646 ha, położonej w obrębie 5 miasta Wąbrzeźna przy ulicy Generała Pruszyńskiego, zapisanej w księdze wieczystej KW nr TO1W/00001995/0

Cena wywoławcza rocznego czynszu dzierżawnego wynosi 160,69 zł (słownie: sto sześćdziesiąt 69/100 złotych)

Wadium wynosi 9,00 zł (słownie: dziesięć złotych)

Postąpienie nie niższe niż 2,00 zł (słownie: dwa złote)

3) działki ewidencyjnej nr 227/3 o powierzchni 0,2890 ha, położonej w obrębie 5 miasta Wąbrzeźna przy ulicy Kętrzyńskiego, zapisanej w księdze wieczystej KW nr TO1W/00023784/8

Cena wywoławcza rocznego czynszu dzierżawnego wynosi 43,36 zł (słownie: czterdzieści trzy 36/100 złotych)

Wadium wynosi 3,00 zł (słownie: dziesięć złotych)

Postąpienie nie niższe niż 1,00 zł (słownie: jeden złotych)

Przetarg odbędzie się **dnia 22 sierpnia 2014 roku o godz. - 11.00 (na nieruchomości wymienioną w pkt 1) – o godz. 11.15 (w pkt 2) i o godz. 11.30 (w pkt 3) –** w siedzibie Urzędu Miasta Wąbrzeźna przy ulicy Wolności nr 18 (sala nr 19). Warunkiem przystąpienia do przetargu jest **wpłacenie wadium** w pieniądzu (PLN) w podanej wyżej wysokości na konto Gminy Miasto Wąbrzeźno, nr **47 2030 0045 1110 0000 0219 3690** – w terminie do dnia 19 sierpnia 2014 roku włącznie.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy Wydziału Geodezji, Budownictwa i Inwestycji Urzędu Miasta Wąbrzeźno, tel. 56 6884528 lub przez pocztę internetową: e-mail: gg@wabrzezno.com

Pelen tekst ogłoszenia został wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta oraz znajduje się na stronie internetowej Miasta Wąbrzeźno pod adresem: www.bip.wabrzezno.com w zakładce „zamówienia publiczne”.

**Burmistrz Wąbrzeźna
Leszek Kawski**

Wakacje

Poznaj Drwęcę z bliska

Korzystając z pięknej pogody, warto wybrać się na kajakowy spływ Drwęcą. Przez sąsiedni powiat przepływa jedna z najbardziej urokliwych polskich rzek.

Drweca wypływa ze wschodnich stoków Góry Dylewskiej w okolicy miejscowości Drwęck. Liczy 207 kilometrów długości. Jest najdłuższym ichtiologicznym rezerwatem przyrody w Polsce, obszarem Natura 2000.

W powiecie golubskim rzeka zaczyna swój bieg w okolicy Pustej Dąbrówki a kończy w Jesionce koło Ciechocina. Słynie z organizowanych regularnie spływów kajakowych. 7 sierpnia po raz 54. przypływie do Golubia-Dobrzynia Międzynarodowy Spływ Kajakowy „Pojezierzem Brodnickim – Drwęcą – Wisłą”. Nie trzeba jednak brać udziału w tej imprezie, by poznać uroki rzeki. Kajaki można wypożyczyć między innymi w Osadzie Karbówko w Elgiszewie (70 zł do 4 godz., tel. 56 683 96 01) lub w Golubiu-Dobrzyniu (cena 35 złotych za kajak plus transport, tel. 696 465 118) oraz w przystani Zacisze (tel. 56 683 52 39).

– Kujawsko-Pomorski Szlak Drwęcą określany jest przez kajakarzy jako dość łatwy – czytamy w przewodniku wydanym przez Golubsko-Dobrzyńską Organizację Turystyczną. – Bez wątplenia jest idealną propozycją na rodzinne spływy. Praktycznie nie ma na nim przeszkód nie do pokonania lub też takich, które wymagałyby wiele trudu. Powalone drzewa, wystające kłody praktycznie nigdy nie blokują całego, skądinąd szerokiego koryta. Na ogół kręta rzeka zmusza do ciągłej pracy a ciekawostki przyrodnicze i historyczne nie dają chwili wytchnienia chłonnym wrażeń umysłem i spragnionym widoków oczom.

Przewodnik jest dostępny

Kujawsko-Pomorski Szlak Drwęcą określany jest przez kajakarzy jako dość łatwy w wersji elektronicznej na stronie internetowej www.visitkujawsko-pomorskie.pl. Kajakarze mogą odpocząć między innym w Golubiu-Dobrzyniu oraz Elgiszewie (Osada Karbówko oraz od gminy na przystani przy moście).

Przez kilka stuleci Drweca była rzeką graniczną. W średniowieczu oddzielała państwo krzyżackie od państwa polskiego. Rycerze zakonni umocnili brzegi, budując zamki w Golubiu, Brodnicy oraz Kurzętniku. Drweca utrudniała przejście granicy, była elementem linii obrony. Brody i mosty znajdowały się tylko w Lubiczu, Golubiu, Brodnicy oraz w okolicach Nowego Miasta Lubawskiego. Krzyżacy wykorzystywali rzekę do transportu płodów rolnych, runa leśnego, skór oraz mięsa.

Po II pokoju toruńskim, w 1466 roku, Drweca przesta-

ła oddzielać dwa państwa. Tym razem rozgraniczała województwa Rzeczypospolitej Obojga Narodów, ziemię dobrzyńską od Prus Królewskich. W tym czasie z rzeki korzystali drwale. To nią spławiano ścięte nad brzegami drzewa.

Ponownie Drweca stała się granicą po klęsce Napoleona Bonapartego oraz upadku Księstwa Warszawskiego. W latach 1815-1920 oddzielała tereny zaboru pruskiego i rosyjskiego. W czasie powstania styczniowego przez rzekę przemycano broń dla powstańców oraz ochotników do walki z carskimi żołnierzami. W okresie międzywojennym, w niepodległej II Rzeczypospolitej Drweca oddzielała województwo pomorskie od warszawskiego.

(Szyw),
fot. A. Pocierznicka

Region

Jeden telefon może słono kosztować

Do domów mieszkańców naszego regionu coraz częściej dzwonią przedstawiciele nieznanym firm telekomunikacyjnych z ofertami obniżenia abonamentu telefonicznego. Okazuje się, że rzekome potwierdzenie – a w rzeczywistości podanie – swoich danych personalnych (bo tylko o to proszą telemarketerzy), może słono kosztować rozmówcę.

Telefoniczne oferty nie do odrzucenia stały się już prawdziwą plagą. Przedstawiciele firm dzwonią z gotową formułą, zaproszeniem, informacją o rzekomej wygranej lub ofercie tanich rozmów telefonicznych. Wyczuleni ludzie nie dają się nabić w butelkę, ale operatorzy telefoniczni wyrastają jak grzyby po deszczu i wciąż zbierają żniwo. Chcą rozmawiać się z właścicielem telefonu i informują o zmianach na lepsze. I nic złego w tym zachowaniu nie byłoby, gdyby informacje przekazywane przez telemarketerów były rzetelne. Niestety, z punktu widzenia rozmówców tak nie jest.

– Zadzwoń do mojego domu kobieta z informacją, że od przyszłego miesiąca obniżają nam abonament telefoniczny na 25 złotych i do tego dodają jeszcze jakieś darmowe minuty, potrzebuje tylko potwierdzenia danych personalnych – opowiada pani Ewa. – Mam telefon z Telekomunikacji Polskiej, czyli teraz Orange. Na wszelkie oferty jestem bardzo uczulona i uodporniona, dlatego zareagowałam bardzo odpowiedzialnie. Powiedziałam kobiecie, że jeżeli mój operator telefoniczny obniża koszty, to zgodnie z regulaminem na pewno powiadomi mnie o tym pisemnie, a moje dane nie zmieniły się, więc posiada je chociażby do wystawiania comiesięcznych rachunków.

Przedstawicielka firmy nawet nie zająknęła się, że reprezentuje zupełnie innego operatora i przyjęcie jej oferty jest jednoznaczne ze zmianą dotychczasowego dostawcy usług telefonicznych. Nie zapytała też, czy nasza Czytelniczka chce obniżyć koszty, a już tym bardziej, czy zgadza się na podpisanie nowej umowy. Prosząc o dane personalne zastrzegła, że chce je tylko potwierdzić. A przecież w ogóle tych danych, oprócz numeru telefonu dostępnego w spisie abonentów największej firmy telekomunikacyjnej, nie miała (a przynajmniej mieć nie powinna). Kiedy pani Ewa nie zgodziła się na „potwierdzenie

danych” telemarketerka bez słowa pożegnania rozłączyła się. Takich przypadków w naszym regionie już było wiele.

– To nie był pierwszy taki telefon i już dowiedziałam się, że do moich koleżanek też często dzwonią z różnych firm telefonicznych, ukrywając swoje prawdziwe zamięczenia – wyjaśnia pani Ewa. – Znajoma mówiła mi, że dała się skusić na taką ofertę i teraz płaci dużo więcej za telefon. Ale bez kary wycofać się nie może, bo tak jest zapisane w tej nowej umowie. Strach telefon odbierać, bo człowiek nie spodziewa się takich sztuczek i może słono za to zapłacić. Proszę, przestrzegajcie wszystkich przed takimi firmami.

Nasza Czytelniczka zapisała numer telefoniczny swojej rozmówczyni i przekazała go nam. Okazuje się, że wcale nie była to przedstawicielka firmy Orange (dawnej TP SA), dostarczającej usługi pani Ewie, tylko Polskiej Telefonii Stacjonarnej z siedzibą we Wrocławiu. Z oficjalnych danych tej firmy wynika, że każdego miesiąca dołącza do niej ponad 2,5 tysiąca klientów. Widać, że przerażający jest efekt skutecznej aktywności telemarketerów i swoistej polityki sprzedażowej i promocyjnej. Bo PTS S.A. to jeden z najmłodszych polskich operatorów telekomunikacyjnych, tworzą go ludzie walczący o demonopolizację rynku telekomunikacyjnego (tak sami o sobie mówią), a klienci są nie tylko abonentami, ale również podopiecznymi. Pozostaje tylko pytanie, czy ta walka odbywa się zgodnie z zasadami fair play i czy chodzi o demonopolizację czy może monopolizację rynku? Bo okazuje się, że także (pomijając już sposób zdobywania klientów i prowadzenia rozmowy) informacje o obniżeniu abonamentu są mocno naciągane. Oficjalne stanowisko firmy jest zupełnie odmienne od rzeczywistego zachowania telemarketera.

– Telemarketer poinformował tą panią, iż aby skorzystać z usług na-

leży sporządzić umowę, podając do tego celu dane personalne abonenta telefonu – wyjaśnia nam Agnieszka Kałyń z Polskiej Telefonii Stacjonarnej. – Wiąże się to z tym, że jeżeli taką umowę pani podpisze, zmienia operatora i taryfę. PTS S.A. jest to odrębny podmiot gospodarczy, który nie ma nic wspólnego z Orange. Zgodnie z cennikiem Premium, cena promocyjna 25 zł za abonament obowiązuje przez pierwsze trzy miesiące trwania umowy. Po tym okresie cena wynosi 50 złotych brutto za abonament telefoniczny + pakiet 300 minut na telefony stacjonarne, zamiennie na telefony komórkowe w stosunku 1/5, czyli 60 minut na komórki w godzinach od 12.00 do 22.00

Jak widać formalnie jest wszystko zgodne z prawem. Rozmowa telefoniczna z telemarketerem to jednak gra słów, w której nie zawsze wygrywamy. W całej Polsce są znane przypadki „wydobycia” klientów od innych operatorów przez nowe firmy telekomunikacyjne, słonych rachunków, a nawet kar za zerwanie umów z dotychczasowymi operatorami.

Pamiętajmy więc, żeby przez telefon nie podawać danych personalnych, nie korzystać z cudownych ofert i darmowych okazji. A jeżeli już telemarketerowi uda się nas naciągnąć, nie przyjmujemy skierowanej do nas przesyłki (dopiero podpisanie dostarczonej przez kuriera umowy jest wiążące), zgłaszamy sprawę niezwłocznie do swojego operatora (np. Orange uruchomiła specjalną infolinię dla osób wprowadzonych w błąd przez nieuczciwych operatorów 800 500 005), możemy też powiadomić rzecznika praw konsumentów lub policję. Unikajmy jednak przede wszystkim rozmów telefonicznych z ludźmi proponującymi nam cudowne rozwiązania. Wyjaśnianie trwa długo i nie zawsze kończy się sukcesem, a jeden nierozważny krok może kosztować słono.

Lidia Jagielska

Gmina Wąbrzeźno, gmina Dębowa Łąka

Rusza nabór przedszkolaków

Od 1 sierpnia Stowarzyszenie „Nasza Gmina” prowadzi nabór do punktów przedszkolnych i przedszkoli.

Rodzice 3 i 4-latków mogą zapisać swoje pociechy do punktów przedszkolnych w Dębowej Łące, Wielkich Radowiskach i Łobdowie oraz w Jarantowicach, Zieleniu i Wałyczu, prowadzonych w ramach projektu „Promyczek”. Punkty gwarantują dzieciom 5-godzinną, bezpłatną opiekę nauczyciela prowadzącego, pomocy nauczyciela, logopedy, pedagoga, nauczyciela języka angielskiego oraz rytmiki. W punktach przedszkolnych odbywają się spektakle teatralne i koncerty muzyczne dla dzieci i rodziców. Praca nauczycieli wspomagana jest i nadzorowana przez doradcę metodycznego. Realizowana jest też podstawa programowa. Zgłoszenia dzieci do punktów przedszkolnych będą przyjmowa-

ne w terminie od 1 do 22 sierpnia: w biurze projektu Myśliwiec 3, w godz. 7.30-13.00, tel. 514 963 976, w szkołach w Łobdowie i Wielkich Radowiskach oraz w sekretariacie Urzędu Gminy w Dębowej Łące. Stowarzyszenie prowadzi też nabór dzieci w tym samym wieku do przedszkoli w Ryńsku i Myśliwcu, prowadzonych w ramach projektu „Zostań przedszkolakiem”. Opieka jest płatna – 100 zł miesięcznie. Dzieci otrzymają trzy posiłki dziennie: śniadanie, obiad i podwieczorek. Przedszkola są czynne 10 godzin dziennie.

Zgłoszenia dzieci do przedszkoli przyjmowane są od 1 do 22 sierpnia w tym samym biurze w Myśliwcu, co zgłoszenia do punktów przedszkolnych.

(pg)

Region

Pieniądze czekają na zdolnych

340 szczególnie uzdolnionych uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z województwa kujawsko-pomorskiego ma szansę na stypendium. Wśród nich mogą znaleźć się mieszkańcy naszego powiatu.

Stypendyści mogą liczyć na wsparcie w wysokości 400 zł miesięcznie, wypłacane przez 12 miesięcy, począwszy od września. Opiekun dydaktyczny stypendysty otrzyma 100 zł wynagrodzenia za każdy miesiąc sprawowanej opieki.

O stypendium mogą wystąpić uczniowie, których przeciętny miesięczny dochód rodziny uzyskany w 2013 roku w przeliczeniu na jedną osobę nie przekracza 1 tys. 78 zł, a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne 1 tys. 246 zł.

Stypendystą może zostać finalista lub laureat konkursu dla uczniów szkół podstawowych lub gimnazjów, uczeń, który zrealizował indywidualny tok nauki w minionym roku szkolnym i uzyskał średnią na poziomie 4,6 albo ten, który wykazał się samodzielną lub zespołową pracą naukową bądź przeprowadził badania naukowe pod opieką pracownika naukowego.

Strona internetowa projektu, na której znajdzie się generator wniosków, ruszy na przełomie lipca i sierpnia. Nabór wniosków zaplanowano na okres 1-19

września. Będzie można składać je osobiście w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu, jego przedstawicielstwach w Bydgoszczy, Włocławku, Grudziądzu i Inowrocławiu lub przesłać pocztą na adres: Departament Edukacji i Sportu, Pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń z dopiskiem „Wniosek o stypendium, projekt „Zdolni na start – IV edycja 2014/2015”.

Wsparcie przyznawane jest uczniom w ramach programu stypendialnego „Zdolni na start”, realizowanego przez Kujawsko-Pomorski Urząd Marszałkowski w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

(pg)

Wąbrzeźno

Nowe eksponaty w wąbrzeskim muzeum

Mapa z początku XX w., instrumenty muzyczne, repliki broni, sprzęt gospodarstwa domowego oraz pamiątki z Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie – to część suvenirów przekazanych ostatnio przez mieszkańców miasta do Wąbrzeskiego Domu Kultury. Wzbogaciły one ekspozycję w salce muzealnej. Wśród zgromadzonych tam przedmiotów znajdują się m. in. meble pochodzące z początków XX w. (stół, kredens, łóżko, szafki i komoda). Muzeum można zwiedzać od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00 oraz w soboty i niedziele w godz. 12.00-18.00.

(pg), fot. WDK

REKLAMA
W TYGODNIKU

CWA

ZADZWOŃ !!!
tel. (56) 682 26 80

Wąbrzeźno

Bezpieczni, gdy żar leje się z nieba

Za nami upalny lipiec, a wszystko wskazuje na to, że sierpień będzie podobny. Wysokie temperatury dają się we znaki szczególnie osobom starszym, ale nie tylko.

– Latem ostrożność powinni zachować wszyscy, bez względu na wiek, i nie wystawiać się na promienie słoneczne w godzinach od 12.00 do 14.00 – mówi Anna Łukaszewska, naczelnia pielęgniarka w Nowym Szpitalu w Wąbrzeźnie. – Najlepiej wychodzić z domu do godz. 10.00 i po godz. 16.00. Osoby starsze powinny zmniejszyć aktywność fizyczną, zadbać o odpowiednie nakrycie głowy, luźne przewiewne ubranie, najlepiej bawełniane, w jasnych kolorach.

Przebywając na słońcu trzeba pamiętać o posmarowaniu twarzy i innych odkrytych części ciała kremem z filtrem 15-20 i 30, osoby o jasnej karnacji powinny używać kremu z wyższym faktorem. Przy wysokich temperaturach istotny jest też sposób odżywiania. Małe, lekkostrawne posiłki powinny być spożywane 5 razy. Trzeba też pamiętać o wypijaniu odpowiedniej ilości płynów – najlepiej mineralnej, niegazowanej wody. Osoby starsze, które są aktywne fizycznie, powinny pić 30 ml na 1 kg masy ciała. W przypadku, gdy są unieruchomione, spożycie płynów wylicza się inaczej: 100 ml na pierwsze 10 kg,

Ochłody można szukać w wodach jeziora 50 ml na kolejne 10 kg i po 15 ml na każdy kilogram pozostałej masy ciała. Metoda ta sprawdza się u osób szczupłych. Przyjmuje się, że przeciętne zapotrzebowanie organizmu na wodę to około 2 litrów na dobę.

– Ważne, by pić małymi łykami, nie za dużo za jednym razem – mówi pielęgniarka. – Osoby, które na coś chorują, powinny spożywać płyny według zaleceń lekarza.

Pamiętajmy też, żeby zadbać o właściwe wentrowanie pomieszczeń, jeśli nie mamy klimatyzacji. Gdy świeci słońce, trzeba zasłonić i zamknąć okna. Jeśli je otworzymy, wpuszczymy do środka jeszcze więcej ciepła. Pokój można wietrzyć dopiero, gdy słońce przestaje świecić w okna.

Znieść upał pomaga też częste chłodzenie ciała pod prysznicem letnią wodą.

– Należy unikać skrajnych temperatur – wchodzenia ze skwaru do bardzo zimnego pomieszczenia i na odwrót. Nie trudno wtedy o przeziębienie – przestrzega Anna Łukaszewska.

Paulina Grochowalska
fot. archiwum

Uwaga na dno!

Świadomość społeczeństwa jak zadbać o swoje zdrowie w czasie upałów rośnie. Oddział pomocy doraźnej wąbrzeskiego szpitala w czasie lipcowych upałów nie miał do czynienia z osobami, którym zaszkodziłyby wysokie temperatury. Zdarzały się za to sytuacje, gdy trzeba było pomóc korzystającym z kąpieli w jeziorze. Co zrobić, żeby uniknąć przykrych niespodzianek? Kąpać się tylko w miejscach dozwolonych. Nie należy skakać do wody, jeśli wcześniej nie sprawdzono dna – mogą tam się znajdować niebezpieczne przedmioty. Warto zaopatrzyć się w wykonane ze specjalnego materiału buty wodne – ułatwiają poruszanie się po dnie kamienistym, śliskim i wszędzie tam, gdzie chodzenie boso grozi poranieniem stóp. Po plaży też lepiej chodzić w klapkach, żeby np. nie skaleczyć się odłamkami szkła, które mogą kryć się w piasku.

Motocross

Walczyli z pogodą

Wąbrzeźnianin Karol Gawęł, jeżdżący w barwach KM Wisła Chełmno, zajął drugie miejsce w zawodach rozgrywanych w Świnnej Porębie. Była to XI i XII runda Pucharu Polski w Cross Country.

Zawodnicy, którzy stanęli na starcie XI i XII rundy Pucharu Polski walczyli nie tylko ze sobą, ale także z pogodą. Pierwsze sobotnie starty nie doszły do skutku z powodu nawałnicy, jaka przechodziła nad Świnną Porębą. W niedzielę udało się przeprowadzić zawody. W ekstremalnych warunkach

wąbrzeźnianin Karol Gawęł spisał się znakomicie i zajął drugą pozycję. Przed Gawłem przyjechał tylko Tymoteusz Jocz z Bałtyku Gdynia. Druga pozycja pozwoliła zawodnikowi KM Wisła Chełmno przesunąć się na drugą pozycję w klasyfikacji generalnej Pucharu Polski.

Kolejne zawody odbędą się 9 i 10 sierpnia w Chełmnie. Na własnym terenie Karol Gawęł będzie występował w roli faworyta i powalczy o pierwszą pozycję w klasyfikacji generalnej.

Dawid Otremba
fot. nadesłane

Karol Gawęł dzięki drugiemu miejscu w Świnnej Porębie przesunął się w klasyfikacji generalnej na pozycję wicelidera

Poz.	Nr	Zawodnik	Klub	Marka	Pkt. 1	Pkt. 2	Suma pkt.
1	10	Tymoteusz JoczGKM	Bałtyk Gdynia	KTM	50	50	100
2	640	Karol Gawęł	KM Wisła Chełmno	46	46	92	
3	916	Łukasz Suchorowski	Stowarzyszenie JARPER X RACING	KTM	44	40	84
4	723	Andrzej Garczyński	Motoklub Oborniki	Honda	42	42	84
5	274	Sławomir Ratkowski	KM Wisła Chełmno	40	38	78	
6	525	Zbigniew Gill-Kwaśniewski	WKM Więcbork	Honda	44	44	44
7	183	Patryk Spychała	RTM Radom	KTM	NK	36	36
8	674	Janusz Michałek	LKT Wyczół Gościeradz			34	34

REKLAMA

SKOK

Adamskiego 21lat

100% POLSKI KAPITAŁ
KASA ADAMSKIEGO
W TORUNIU

Zadbaj o finanse

Pożyczka 5 000 zł

z ratą 75 zł miesięcznie

Wąbrzeźno
ul. 1-go Maja 30
87-200 Wąbrzeźno

tel. (56) 687 01 16
godz: pon. - pt. 8.30-16.30

Przykład reprezentatywny:
Całkowita kwota kredytu: 3000 zł, czas obowiązywania umowy – 24 miesiące, 24 miesięczne raty równe, stopa oprocentowania kredytu w skali roku: 6,80% (zmienna), prowizja 12% tj. 360 zł, opłata przygotowawcza: 30 zł, koszt ubezpieczenia PROMESA PREMIUM do 65 lat: 102,24 zł, rzeczywista roczna stopa oprocentowania: 28,25%, rata: 134,06 zł, całkowita kwota do zapłaty: 3709,64 zł, w tym odsetki: 217,40 zł. Informacje podano na podstawie reprezentatywnego przykładu z dnia 09.06.2014 r. Niniejsza informacja nie stanowi oferty w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. Decyzja kredytowa zależy od indywidualnej oceny ryzyka kredytowego.

Piłka ręczna

Holenderskie złoto Bartka

Polska reprezentacja mężczyzn w piłce ręcznej plażowej wygrała międzynarodowy turniej w Holandii. Uczyniła to w pięknym stylu, odnosząc komplet 10 zwycięstw. To jeden z największych sukcesów w tej odmianie szczypiorniaka. W kadrze Polski zagrał wąbrzeźnianin Bartosz Wojdak.

Turniej w Holandii był bardzo mocno obsadzony. Zagrały w nim najlepsze zespoły z całej Europy. Z Polakami rywalizowali Niemcy, Hiszpanie, Duńczycy, Szwajcarzy, Węgrzy i oczywiście gospodarze – Holendrzy. Z kadrą na turniej pojechał, grający na co dzień w Petrze Płock, wąbrzeźnianin Bartosz Wojdak. Nasi na otwarcie gładko pokonali Monkey z Niemczech 2:0. W drugim swoim pojedynku Polacy stoczyli zacięty bój z Hiszpanami, zwyciężając 2:1. Podobny przebieg miało trzecie spotkanie biało-czerwonych z Sand Devils, które zakończyło się takim samym wynikiem jak pojedynek z Hiszpanami.

Kolejne pięć meczów nasi przeszli jak burza, wygrywając wszystkie i nie tracąc przy tym choćby seta. W pokonanym polu zostawili kolejno Wassershloss (Szwajcaria), Białe Orły, Dynamit (Węgry), Camelot Tilburg (Holandia) i Budaors (Węgry). W fi-

nale nasi kadrowicze ponownie zmierzyli się z ekipą Dynamit. Nie pozostawili złudzeń rywalom, ogrywając ich 2:0 i zdobywając trofeum Camelot.

– To nasz duży sukces. Zagraliśmy naprawdę dobre zawody.

Mam nadzieję, że w kolejnych turniejach potwierdzimy naszą dyspozycję i zdobędziemy następne trofea – skomentował sukces wąbrzeźnianin Bartosz Wojdak.

Dawid Otremba
fot. nadesłane

Bartosz Wojdak po raz kolejny udowodnił, że zasługuje na grę w kadrze Polski

Polska kadra narodowa piłkarzy ręcznych z Bartoszem Wojdakiem w składzie wygrała silnie obsadzony turniej w Holandii

Rekreacja

Rowerem przez dwie gminy

W niedzielę w Radzynie Chełmińskim odbyło się „Święto Rybaka”, zorganizowane przez samorząd i Lokalną Grupę Rybacką „Rybak” z Płużnicy. Jednym z punktów imprezy był III Rajd Rowerowy po gminie Wąbrzeźno i Radzynie Chełmiński. W trasę wyruszyło 35 cyklistów. Zakończyli ją wspólnym grillowaniem na plaży w Kneblowie. Tam też wręczono pamiątkowe koszulki i nagrody w konkursie wiedzy na temat trasy rajdu.

fot. nadesłane

Piłka nożna

Orłowo najlepsze w upale

W niedzielę na stadionie piłkarskim w Płużnicy odbył się Wakacyjny Turniej Piłki Nożnej o puchar wójta. Jego organizatorem, fundatorem nagród i poczęstunku była gmina Płużnica.

W turnieju wzięło udział 5 drużyn. O puchar wójta rywalizowały ekipy: M&M Bus, Gibaniarze, Orłowo, Victoria Lisewo i Mgowo. Grano systemem każdy z każdym. Mecze trwały 2x10 minut. Spotkania toczyły się w ekstremalnych warunkach. Wysoka temperatura i lejący się z nieba żar nie ułatwiał gry piłkarzom. Na miejscu pojawili się strażacy, którzy na bieżąco polewali płytę boiska i zawodników.

Po bardzo zaciętych i wyrównanych meczach, zwycięzcą tur-

nieju została drużyna reprezentująca Orłowo. Na drugim miejscu uplasowała się ekipa Gibaniarzy, która miała tyle samo punktów, co zwycięzca (bezpośredni pojedynek zakończył się wynikiem 0:0), ale gorszy stosunek bramek. Na pudle stanął też M&M Bus. Poza podium znalazły się drużyny Victorii Lisewo i Mgowa. Puchary wszystkim drużynom wręczył wójt gminy Płużnica Marcin Skonieczka.

Tekst i fot. Dawid Otremba

Piłkarzom z pomocą przyszli strażacy, którzy na bieżąco polewali płytę boiska

W pojedynku o medal Gibaniarze zremisowali z Orłowem

Gibaniarze zajęli w turnieju II miejsce

Puchar wójta odbiera kapitan Orłowa